T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ

YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA ESKİŞEHİR İLİ ALPU, BEYLİKOVA, SİVRİHİSAR İLÇELERİ İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

Doğukan MUŞTU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Asuman BALDIRAN

Konya - 2019

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	DOĞUKAN MUŞTU
	Numarası	123203002005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI / ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA ESKİŞEHİR İLİ APLU, BEYLİKOVA SİVRİHİSAR İLÇELERİ İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	DOĞUKAN MUŞTU
	Numarası	123203002005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI / ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Asuman BALDIRAN
	Tezin Adı	YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA ESKİŞEHİR İLİ APLU, BEYLİKOVA SİVRİHİSAR İLÇELERİ İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Yüzey Araştırmaları Işığında Eskişehir İli Aplu, Beylikova Sivrihisar İlçeleri İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri başlıklı bu çalışma 13/ 06 / 2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/~~oyçokluğu~~ ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Dr. Asuman BALDIRAN	Selçuk Üniversitesi / Edebiyat Fak. / Arkeoloji Bölümü	
Dr. Öğr. Üye. Deniz SEVMEN	Selçuk Üniversitesi / Edebiyat Fak. / Arkeoloji Bölümü	
Doç Dr. Hakan SİVAS	Anadolu Üniversitesi / Edebiyat Fak./ Tarih Bölümü	

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tezimle ilgili konu belirleme aşamasında, başkanlığını yürüttüğü Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırmalarında, Eskişehir ili Alpu, Beylikova ve Sivrihisar ilçelerinde saptanan İlk Tunç Çağı yerleşmelerini çalışmamı öneren, elindeki arkeolojik bilgi, belge ve malzemeyi veren merhume hocam, Sayın Prof. Dr. Taciser SİVAS'a teşekkür ederim.

Sağlamış olduğu tüm kolaylıklar ve yardımları için Selçuk Üniversitesi Arkeoloji Bölüm Başkanı, tez danışmanım, hocam Sayın Prof. Dr. Asuman BALDIRAN'a, Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması (EKAYA) arşivlerini incelemen için yardımcı olan, beraber çalıştığımız araştırma ve kazılarda bana birçok şey katan Anadolu Üniversitesi Tarih Bölüm öğretim üyesi hocam Sayın Doç. Dr. Hakan SİVAS'a ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, hocam Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Bilge BAŞTÜRK'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Her zaman yanımda olan ve beni yalnız bırakmayan annem Meltem DURMUŞOĞLU, eşim Fatma MUŞTU, kardeşim Hande MUŞTU ve Mürsel OKÇU'ya, ayrıca tüm EKAYA ve ŞARHÖYÜK kazı ekiplerine destekleri için çok teşekkür ederim.

Bu çalışma, 20.05.2013 tarihinde kaybettiğimiz,
Bana Arkeoloji'yi sevdiren değerli hocam, Sayın Prof. Dr. Taciser SİVAS'ın ölümsüz anısına armağan edilmiştir.

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin		
	Adı Soyadı	DOĞUKAN MUŞTU
	Numarası	123203002005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI / ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☑ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Asuman BALDIRAN
	Tezin Adı	YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA ESKİŞEHİR İLİ APLU, BEYLİKOVA SİVRİHİSAR İLÇELERİ İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

ÖZET

Bu çalışmada, Eskişehir ili Alpu, Beylikova ve Sivrihisar İlçelerinde yer alan İlk Tunç Çağı yerleşmeleri detaylı olarak incelenmiş ve analiz edilmiştir. Bölgede yer alan höyükler, yamaç yerleşmeleri, düz yerleşmeler ve nekropol alanları çalışılmıştır. İlk Tunç Çağı'nı belirlemek için çanak çömlek parçaları ve küçük buluntular göz önünde bulundurulmuştur. İlk Tunç Çağı yerleşim yerleri belirlendikten sonra bu yerleşim alanlarının topografyası incelenmiş, konumları ve birbirleriyle olan ilişkileri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlk Tunç Çağı, Höyük, Yamaç Yerleşmesi, Nekropol.

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin		
	Adı Soyadı	DOĞUKAN MUŞTU
	Numarası	123203002005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI / ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ
	Programı	Tezli Yüksek Lisans [X] Doktora [ ]
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Asuman BALDIRAN
	Tezin İngilizce Adı	Settlements of Early Bronze Age on Eskişehir districts, Alpu, Beylikova, Sivrihisar by help of Surface Surveys

SUMMARY

In this study aims to examine and analyse the Early Bronze Age settlements of Eskişehir Province in Alpu, Beylikova and Sivrihisar towns. The scope of the study consists the mounds, slope settlements, plain settlements and necropolis. The pottery sherds and small findings were taken into consideration to date the Early Bronze Age. After the Early Bronze Age settlements were defined, the topographical features of the habitation zones, and the interrelations within the settlements were tried to be exhibited.

Key Words: Early Bronze Age, Mound, Slope Settlement, Necropolis

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Bilimsel Etik Sayfası i
Tez Kabul Formu ii
Önsöz / Teşekkürler iii
Özet iv
Summary v
İçindekiler vi
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası x
Haritaların Listesi xi
Ekler Listesi xiii
Giriş 1

BİRİNCİ BÖLÜM
İÇ KUZEYBATI ANADOLU BÖLGESİNİN TARİHİ COĞRAFYASI VE İLK TUNÇ ÇAĞI ÖNCESİNE GENEL BİR BAKIŞ

1.1. İç Kuzeybatı Anadolu Bölgesinin Tarihi Coğrafyası 5
1.2 İlk Tunç Çağı Öncesi İç Kuzeybatı Anadolu'ya Genel Bir Bakış 12

İKİNCİ BÖLÜM
KAZI VE YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA İÇ KUZETBATI ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

2.1 İlk Tunç Çağı Tabakası Saptanan Kazılar 22
2.2 Yüzey Araştırmalarında Tespit Edilen İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri 34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ALPU, BEYLİKOVA ve SİVRİHİSAR İLÇELERİNDE YER ALAN İLK TUNÇ YERLEŞMELERİ

3.1. Alpu İlçesi İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri 43
3.1.1. Ağaçhisar Höyüğü 43
3.1.2. Alıcahöyük 45
3.1.3. Asarındere Höyüğü 46
3.1.4. Yumrudömen Nekropolü 47
3.1.5. Çıplak Yüğ Höyüğü 48
3.1.6. Gücükkol Höyüğü 49
3.1.7. Kızılcıklıderesi Höyüğü 51
3.1.8. Şekerlice Höyüğü 52
3.1.9. Büğdüz Höyüğü 53
3.1.10. Çukurhisar Höyüğü 54
3.1.11. Doğancı Höyüğü 55
3.1.12. Osmaniye Höyüğü 55
3.1.13. Saracık Höyüğü 56
3.1.14. Margı Höyüğü 57
3.1.15. Bahçecik II (Kızılay) Höyüğü 57
3.1.16. Aktaş Höyüğü 58
3.1.17. Malüyük 59
3.1.18. Köprübaşı Höyüğü 59
3.1.19. Ali Dede (Yeniyol) Höyüğü 60
3.1.20. Küçük Kızlar Höyüğü 60
3.1.21. Porsuk II Höyüğü 60
3.1.22. Yeşildon Höyüğü 61
3.1.23. Karahöyük (Midaion) 62
3.1.24. Darören Höyüğü 63
3.1.25. Oba Höyük 64
3.1.26. Sarıkavak Höyüğü 65
3.1.27. Koşmat Höyüğü 66

3.2. Beylikova İlçesi İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri 67
3.2.1. Erkeç Ağılı Höyüğü 67
3.2.2. Avdağlı Höyüğü 68
3.2.3. Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi ve Nekropolü 69
3.2.4. Magila Tepesi Höyüğü 70
3.2.5. Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi 71
3.2.6. Doğray Höyüğü 72
3.2.7. Pirenlik Höyüğü 72
3.2.8. İkipınar Höyüğü 73
3.2.9. Salavat Höyüğü 74

3.3. Sivrihisar İlçesi İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri 75
3.3.1. Biçer I Höyüğü 75
3.3.2. Biçer II Höyüğü 76
3.3.3. Kağnıdurağı I Höyüğü 77
3.3.4. Mülk Höyük 78
3.3.5. İbikseydi Höyüğü 79
3.3.6. Kaymaz 2 Höyüğü 80
3.3.7. Beyler Mezarlığı Höyüğü 81
3.3.8. Bahçecik I Höyüğü 82
3.3.9. Bahçecik II Höyüğü 82
3.3.10. Hamamtepesi Höyüğü 83
3.3.11. Hamamkarahisar Höyüğü 84
3.3.12. Azmak Höyüğü 84
3.3.13. Büyük Höyük 85
3.3.14. Küçük Höyük 85
3.3.15. Çaykoz Höyüğü 86

Sonuç 87

Kaynakça 92
Haritalar 107
Ekler 116
Özgeçmiş 206

KISALTMALARIN LİSTESİ

cm	Santimetre.
Çiz.	Çizim.
Edt.	Editör.
EKAYA	Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar Yüzey Araştırması.
Haz.	Hazırlayan.
H.	Höyük.
İTÇ	İlk Tunç Çağı.
km	Kilometre.
MÖ	Milattan Önce.
m.	Metre.
Res.	Resim.
P.t.	Pişmiş Toprak.
Yer.	Yerleşme.

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1 Türkiye Haritasında İç Kuzeybatı Anadolu'da İncelenen Şehirler.

Harita 2 İç Kuzeybatı Anadolu Topografik Haritası, Paleolitik, Neolitik ve Kalkolitik Dönem Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 3 Eskişehir İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 4 Kütahya İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 5 Afyonkarahisar İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 6 Bilecik İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 7 Alpu İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 8 Beylikova İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

Harita 9 Sivrihisar İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.
(Taban Haritası: Google Terrain Map)
(Haz. D. Muştu).

EKLER LİSTESİ

Ek–1: Resim 1 Aşağı Kuzfındık Vadisi Görünümü.
(Dinçer ve Türkcan, 2011: 50).

Ek–1: Çizim 1 Eskişehir İli, İnönü İlçesi, Aşağı Kuzfındık Barajı Alt Paleolitik Dönem Yonga Alet Örnekleri.
(Türkcan, 2011: 326).

Ek–2: Resim 1 Eskişehir, Keçiçayırı Yerleşmesi İTÇ Evleri Altında Kalan Erken Neolitik Dolgusu.
(Efe vd. : 2010: 23).

Ek–2: Resim 2 Eskişehir, Keçiçayırı Yerleşmesi Erken Neolitik Çanak Çömlek Örnekleri.
(Efe vd. : 2010: 23).

Ek–3: Resim 1 Eskişehir, Orman Fidanlığı Yamaç Yerleşmesi.
(Efe, 2009a: 17).

Ek–3: Resim 2 Eskişehir, Orman Fidanlığı Yamaç Yerleşmesi Kalkolitik Çağ Seramikleri.
(Efe, 2009a: 17).

Ek-4: Resim 1 Eskişehir, Kanlıtaş Höyük.
(Türkan, 2011: 320).

Ek-4: Resim 2 Eskişehir, Kanlıtaş Höyük Kalkolitik Dönem Dilgi Yontmataş Örnekleri.
(Türkcan, 2011: 324) .

Ek-5: Resim 1 Eskişehir, Seyitgazi İlçesi, Yenikent, Küllüoba Höyüğü. (Efe vd. , 2012: 487).

Ek-5: Çizim 1 Eskişehir, Küllüoba İlk Tunç Çağı Geçiş Mimarisi Üç Boyutlu Planı. (Fidan, 2014: 24).

Ek-6: Çizim 1 Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Mimari Planı. (Fidan, 2014: 25).

Ek-6: Resim 1 Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Mimarisi Hava Fotoğrafı. (Fidan, 2012: 18).

Ek-7: Resim 1 Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Aşağı Yerleşme Yangın Geçirmiş Odanın Buluntuları. (Efe, vd. , 2013: 200).

Ek-7: Resim 2 Eskişehir, Küllüoba İTÇ III Dönemi Ait Adak Çukuru. (Efe, vd. , 2013: 198).

Ek-8: Resim 1 Eskişehir, Şarhöyük. (Şarhöyük Kazı Fotoğraf Arşivi)

Ek-8: Resim 2 Eskişehir, Şarhöyük Uydu Görüntüsü. (www.google.com/maps).

Ek–9: Resim 1 Şarhöyük Stratigrafisi. (Haz. D. Muştu).

Ek-10: Resim 1 Eskişehir, Şarhöyük İTÇ III P.t. Ana Tanrıça Figürini ve İTÇ P.t. Boğa Figürini.
(Şarhöyük Kazı Fotoğraf Arşivi)

Ek-10: Resim 2 Eskişehir, Şarhöyük J 15 Plankaresi İTÇ III Kadın İdol Gövdesi.
(Sivas, 2013: 310).

Ek-11: Resim 1 Eskişehir, Seyitgazi, Keçiçayırı Höyüğü.
(Efe, vd. , 2010: 19).

Ek-11: Resim 2 Eskişehir, Keçiçayırı Höyüğü, Cıbırada Tepesi İTÇ II Sur Bedeni.
(Efe ve Türkteki, 2007: 83).

Ek-12: Resim 1 Eskişehir, Seyitgazi, Keçiçayırı İTÇ Kapları.
(Efe, vd. , 2010: 27).

Ek-12: Resim 2 Eskişehir, Keçiçayırı Höyüğü İTÇ II Çömlek Örneği.
(Efe ve Türkteki, 2007: 84).

Ek-13: Resim 1 Bilecik, Bozüyük, Demircihöyük.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015i: 2).

Ek-13: Resim 2 Bilecik, Bozüyük, Demircihöyük Sarıket Nekropolü.
(Seeher, 1992: 169).

Ek-14: Resim 1 Kütahya, Seyitömer Höyüğü İTÇ Mimarisi
(Bilgen vd. , 2013: 210).

Ek-14: Resim 2 Bilecik, Küçük Höyük ve Nekropolü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015f: 2).

Ek-15: Resim 1 Eskişehir, Han, Başara Köyü, Başara Kilise Yanı Başara Höyüğü İTÇ Figürini.
(Sivas, 2013: 311).

Ek-15: Resim 2 Eskişehir, Merkez, Tandır Köyü, Kozluca Yamaç Yerleşmesi İTÇ Kadın Figürin Gövdesi.
(Sivas, 2013: 312).

Ek-16: Resim 1 Eskişehir, Güllühöyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(Efe 1995e: 258).

Ek-16: Resim 2 Eskişehir, Karapazar Höyüğü İTÇ II Çanak Çömlek Parçaları.
(Efe 1995e: 256).

Ek-17: Resim 1 Eskişehir, Kuştepesi Höyüğü İTÇ Figürinleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi)

Ek-17: Resim 2 Eskişehir, Nemli Höyük İTÇ II Tek Kulplu Çömleği.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi)

Ek-18: Resim 1 Kütahya, Tavşanlı İlk Tunç Çağı'na Ait Depas.
(Efe, 1994a: 592).

Ek-18: Resim 2 Afyonkarahisar, Pirenlik Höyük İTÇ Çömleği.
(Koçak, 2004: Resim 18)

Ek-19: Resim 1 Afyonkarahisar, Yazarın Höyüğü İTÇ Tutamakları.
(Koçak, 2004: Resim 14)

Ek-19: Resim 2 Bilecik, Kızılcabayır Yerleşmesi İTÇ Çanak Çömleği.
(Efe, 1993: 357).

Ek-20: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-20: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-21: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-21: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Alıcahöyük Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-22: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Alıcahöyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-23: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-23: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-24: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-25: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Figürin Parçası.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-25: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Figürin Parçası Çizimi.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-26: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ'na Ait Yumrudömen Nekropolü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-26: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ'na Ait Yumrudömen Nekropolü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-27: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-27: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-28: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-28: Çizim 2 Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-29: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-29: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-30: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü Muhtemel Sur Duvarı. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-30: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-31: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-31: Çizim 2 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-32: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ P.t. Figürin Başı (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-32: Çizim 2 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ P.t. Figürin Başı Çizimi. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-33: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Kızılcıklıderesi Höyüğü. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-33: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Kızılcıklıderesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-34: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-35: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Şekerlice Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-35: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-36: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Çanak Çömleklri
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-36: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-37: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-38: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Hayvan Figürin Başı.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-38: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Hayvan Figürin Başı Çizimi.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-39: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Çukurhisar Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-39: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Çukurhisar Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-40: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Çukurhisar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-40: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Doğancı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-41: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Doğancı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-41: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Doğancı Höyüğü ve Çevresindeki Bataklık Alan.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-42: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Osmaniye Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-42: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Osmaniye Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-43: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Saracık Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-43: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Saracık Höyüğü'nün Sürülerek Tahrip Edilmiş Bölümü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015k: 2).

Ek-44: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Saracık Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015k: 2).

Ek-44: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Saracık Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-45: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Margı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-45: Resim 2a Eskişehir, Alpu, Bahçecik II Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-45: Resim 2b Eskişehir, Alpu, Bahçecik II Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-46: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Aktaş Höyüğü
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-46: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Aktaş Höyüğü
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-47: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Aktaş Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-47: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Aktaş Höyüğü İTÇ Çömlek Ağız Parçası.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-48: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Malüyük.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015h: 2).

Ek-48: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Malüyük Kaçak Kazı Çukuru.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015h: 2).

Ek-49: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Köprübaşı Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015d: 2).

Ek-49: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Köprübaşı Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015d: 2).

Ek-50: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Ali Dede (Yeniyol) Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015i: 2).

Ek-50: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Küçük Kızlar Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015e: 2).

Ek-51: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Küçük Kızlar Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015e: 2).

Ek-51: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Porsuk II Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-52: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Yeşildon Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-52: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Yeşildon Höyüğü İTÇ Seramik Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-53: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Karahöyük (Midaion) Uydu Fotoğrafı.
(www.google.com.tr).

Ek-53: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Karahöyük (Midaion).
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-54: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Darören Höyüğü.

Ek-54: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Darören Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-55: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Darören Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-55: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Darören Höyüğü İTÇ Çanak Çömlekleri
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-56: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Oba Höyük.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-56: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Oba Höyük.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-57: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Oba Höyük Kaçak Kazı Çukuru.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-57: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Oba Höyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-58: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Sarıkavak Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-58: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlekleri
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-59: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çizimi.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-60: Çizim 1 Eskişehir, Alpu, Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çiz.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-60: Çizim 2 Eskişehir, Alpu, Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çiz.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-61: Resim 1 Eskişehir, Alpu, Koşmat Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-61: Resim 2 Eskişehir, Alpu, Koşmat Höyüğü İTÇ Çanak Çömleği Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-62: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Erkeç Ağılı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-62: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Erkeç Ağılı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-63: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Avdağlı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-63: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Avdağlı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-64: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-64: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-65: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Güvercinlik Yamaç Yer. Nekropolü. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-65: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Güvercinlik Yamaç Yer. Nekropolü (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-66: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Magila Tepesi Höyüğü. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-66: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Magila Tepesi Höyüğü. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-67: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Magila Tepesi Höyüğü 1 No'lu Kaçak Kazı Alanı. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-67: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Magila Tepesi Höyüğü 2 No'lu Kaçak Kazı Alanı. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-68: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Magila Tepesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-68: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-69 Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-69: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-70: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Doğray Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-70: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Doğray Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-71: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Doğray Höyüğü Ağaç Fidelerinin Tahrip Ettiği Alan.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-71: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Doğray Höyüğü Ağaç Fidelerinin Tahrip Ettiği Alan.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-72: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Pirenlik Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-72: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, İkipınar Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015m: 2).

Ek-73: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, İkipınar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-73: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Salavat Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-74: Resim 1 Eskişehir, Beylikova, Salavat Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-74: Resim 2 Eskişehir, Beylikova, Salavat Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-75: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Biçer I Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-75: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Kağnıdurağı I Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-76: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Kağnıdurağı I Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-76: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Mülk Höyük.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-77: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Mülk Höyük Kaçak Kazı Çukuru.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-77: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Mülk Höyük Kaçak Kazı Çukuru.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-78: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Mülk Höyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-78: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, İbikseydi Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-79: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, İbikseydi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-79: Resim 2 Eskişehir, Kaymaz 2 Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-80: Resim 1 Eskişehir, Kaymaz 2 Höyüğü İTÇ Çanak Çömlekleri.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-80: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Beyler Mezarlığı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-81: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Beyler Mezarlığı Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-81: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Beyler Mezarlığı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-82: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Bahçecik I Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-82: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Bahçecik I Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-83: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Bahçecik II Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-83: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Bahçecik II Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-84: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Bahçecik II Höyüğü Çevresindeki Düz Yerleşim Alanı.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-84: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Hamamtepesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-85: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Hamamtepesi Höyüğü.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-85: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Hamamtepesi Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.
(EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-86: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Hamamkarahisar Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015j: 2).

Ek-86: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Hamamkarahisar Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015j: 2).

Ek-87: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Azmak Höyüğü.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015b: 2).

Ek-87: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Azmak Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.
(Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015b: 2).

Ek-88: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Aşağı Kepen Büyük Höyük. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-88: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Aşağı Kepen Büyük Höyük Tahribat Çukuru. (EKAYA Fotoğraf Arşivi).

Ek-89: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Aşağı Kepen Küçük Höyük. (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015g: 2).

Ek-89: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Aşağı Kepen Küçük Höyük. (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015g: 2).

Ek-90: Resim 1 Eskişehir, Sivrihisar, Çaykoz Höyüğü. (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015c: 2).

Ek-90: Resim 2 Eskişehir, Sivrihisar, Çaykoz Höyüğü Tahribat Nedeniyle İkiye Ayrılmış Bölümü. (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2015c: 2).

GİRİŞ

2008 – 2011 yılları arasında Prof. Dr. Taciser Sivas Başkanlığında katıldığım Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırmasında tespit edilmiş olan İlk Tunç Çağı yerleşimlerini incelemek ve analiz etmek amacımızı oluşturmaktadır.

Konumuzun en önemli merkezi olan Eskişehir İli'nin arkeolojisine bakıldığında, XIX. yüzyılda çalışmaların başladığı görülmektedir. W. M. Leake, 1800 yılında gezdiği Seyitgazi'nin güneyindeki anıtlarla ilgili notlarını, 1824 yılında yayımlamış ve pek çok kişinin dikkatini bu bölgeye, özellikle Phrygia yaylası üzerine çekmiştir.[1] W. M. Leake'nin yayınladığı kitabın ardından birçok araştırmacı bölgeyi ziyaret etmeye başlamıştır.

Frigya yaylasında, Fransız Arkeoloji Enstitüsü adına A.Gabriel tarafından 1936 yılında Midas Şehri'nde kazı çalışmaları başlamıştır. Halet Çambel, 1948 – 1949 yılları arasında da Fransız Arkeoloji Enstitüsü ile Yazılıkaya Midas şehri kazısına devam etmiştir.[2]

Haspels, Frigya yaylasında yapılan gezide prehistorik yerleşme yerlerini incelemiş ve bölgenin Kalkolitik Çağ'dan, MÖ II. Binyıla kadar iskân edilmiş olduğunu belirtmiştir.[3]

1941 yılında Frigya yaylasında araştırma yapan bir diğer kişi de Remzi Oğuz Arık'tır. Arık, Yazılıkaya Yaylasını, Seyit Suyu kenarında ve Eskişehir - Ankara arasında bulunan bazı höyükleri incelemiştir. Ölümünden sonra arkadaşları tarafından yayımlanan, gezide tutmuş olduğu notlarında, yerleşme yerleri hakkında kısa bilgiler vermiştir. Çanak çömlek parçaları hakkında ise detaylı bir bilgiye rastlanılamamıştır.

[1] Leake, 1824: 21.
[2] Çambel, 1952: 228.
[3] Haspels, 1971: 285.

Eskişehir Arkeoloji Müze Müdürü Dündar Tokgöz tarafından 1975 - 1979 yıllarında Eskişehir ili sınırları içindeki yerleşme yerlerini saptayabilmek amacı ile yüzey araştırmaları yapılmıştır. Yerleşim yerlerinden toplanan çanak çömlekler ise müze deposuna kaldırılmıştır.[4]

1985 - 1986 yılları arasında o zamanki Eskişehir Arkeoloji Müzesi Müdürü Güngör Gürkan tarafından gerçekleştirilen bir mezarlık kazısı da Uluçayır kazısıdır. Eskişehir'in güneybatısında Porsuk Nehri'nin kenarında yer alan Uluçayır'da MÖ II. Binyıla ait mezarlar bulunmuştur. Ele geçirilen buluntular, Eskişehir Arkeoloji Müzesi'nde koruma altına alınmıştır.[5]

Bölgede yapılan son prehistorik yüzey araştırmaları ise 1988 - 1995 yılları arasında Turan Efe tarafından gerçekleştirilmiştir. Turan Efe, bir kısmı daha önceki araştırmalarda saptanmış olan, bir kısmı da ilk defa saptanan 224 yerleşme yerini ziyaret etmiş ve üzerlerinden malzeme toplamıştır. Aynı zamanda yüzey araştırmaları sırasında Turan Efe Orman Fidanlığı yerleşmesinde, Anadolu'da daha önceden bilinmeyen bir çanak çömlek grubu tespit etmiştir.[6]

2001 – 2011 yılları arasında Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri'nde Taciser Sivas yüzey araştırması yapmıştır. Yüzey araştırmasının yapmasının nedeni ise; Dağlık Phrygia'nın dışında kalan bölgede Phryg yayılım alanlarını ve yerleşim dokusunu saptamak, bunların Dağlık Phrygia Bölgesi'ndeki Phryg yerleşmeleri ile bağlantılarını irdelemektir. Bu konudaki en önemli arkeolojik kalıntıları Phryg kaya anıtları ve anıtların çevresindeki yerleşmelerde (höyük, kale ve açık alan tipindeki yerleşmeler) yüzeyde bulunan çanak çömlek parçaları ve diğer küçük buluntular oluşturmaktadır. Çalışmanın diğer bir amacı da Dağlık Phrygia Bölgesi'nde, daha önceki araştırmacılar tarafından bulunarak bilim dünyasına tanıtılan Phryg kültür kalıntılarının son durumlarının belgelenmesi ve bu kalıntıların çevresinde kapsamlı yüzey araştırması yaparak yeni kalıntıların saptanmasıdır.[7]

---

[4] Efe, 2009a: 4.
[5] Efe, 2009a: 4.
[6] Efe, 1990b: 67-113.
[7] Tüfekçi Sivas ve Sivas 2004b: 101.

Seyitgazi İlçesi, Yenikent Köyü yakınlarında bulunan Küllüoba Höyüğü'nde, 1996 yılında Turan Efe tarafından başlatılan kazı çalışmaları ile bölge stratigrafisindeki mevcut boşlukların doldurulması amaçlanmıştır.[8]

Çavlum Nekropolü, Alpu İlçesi'nin batısında Çavlum Köyü'nde bulunmaktadır. Nejat Bilgen tarafından 1999 - 2002 yılları arasında yapılan çalışmalar sonucunda Orta Tunç Çağı'na tarihlenen bir mezarlık ortaya çıkarılmıştır.[9]

Eskişehir Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nün başkanlığında ve Turan Efe'nin danışmanlığı ile Doğu Frigya Yaylası'nda, Bardakçı Köyü yakınlarındaki Keçiçayırı'nda 2006 yılında kurtarma kazılarına başlanmıştır.[10]

Kocakızlar Tümülüsü, Alpu İlçesi'nin 2,5 km kuzeybatısında ki Bozyer Mevkiinde yer almaktadır. 1972 yılında Devlet Su İşleri tarafından sulama kanalları açılırken tesadüfen bulunmuş ve aynı yıl Eskişehir Arkeoloji müzesi tarafından kazılarına başlanmıştır. Çalışmalar sonucunda tümülüsün Roma Dönemi'ne ait olduğu tespit edilmiştir..[11]

Eskişehir, eski ve orta çağlarda Yunanca Dorylaion, Latince Dorylaeum ismi ile tanınan bir kent idi. Arap kaynaklarında ise şehrin adı Darauliya, Adruliya ve Drusilya olarak verilmiştir. Dorylaion, antik kaynaklarda önemli yolların kavşak noktasında kaplıcaları ile ünlü, ticaret ile zenginliğe kavuşmuş bir Frigya (Phrygia) şehri olarak geçer ve şehrin kurucusu olarak Eretrialı Doryleos gösterilir. Özellikle, Bizans çağında önem kazanan kentte imparator Justinianos'un yazlık sarayının varlığından söz edilir. XIX. yüzyılda birçok gezgin ve bilim adamı, bölgeye yaptıkları gezilerin ve araştırmaların sonucunda Eskişehir'in 3 km. kuzeydoğusunda, Porsuk Çayı'nın kuzeyinde yer alan bugünkü adıyla Şarhöyük ören yerinin antik çağlarda Dorylaion şehri olduğunu saptamışlardır.[12]

[8] Efe, 2009a: 5.
[9] Bilgen, 2002: 102.
[10] Efe, 2009a: 6.
[11] Atasoy, 1974: 255.
[12] Sivas, 2002: 88-90.

Pessinus antik kenti Ankara - Eskişehir kara yolu üzerinde Sivrihisar'ın güneyindeki Ballıhisar Köyü'nde bulunmaktadır. Eski Kral Yolu üzerinde yer almaktadır. Friglerce Matar diye adlandırılan ana tanrıçanın bulunduğu en önemli tapınma yerlerinden biri olarak bilinmektedir.[13]

[13] Tsetskhladze, 2012: 294.

BİRİNCİ BÖLÜM

İÇ KUZEYBATI ANADOLU BÖLGESİNİN TARİHİ COĞRAFYASI ve İLK TUNÇ ÇAĞI ÖNCESİNE GENEL BİR BAKIŞ

1.1 İç Kuzeybatı Anadolu Bölgesi Tarihi Coğrafyası

Eskişehir

Eskişehir, İç Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Sakarya Bölümü'nün kuzeybatısında yer almaktadır.[14] Eskişehir, kuzeyde; Batı Karadeniz, kuzeybatıda; Marmara, güneyinde ve batısında; Ege Bölgesi ile komşudur.[15] Şehrin kuzeyinde; Bolu, doğusunda; Ankara, güney güneydoğusunda; Konya, güneyinde; Afyon, batısında; Kütahya, kuzeybatısında; Bilecik yer almaktadır.[16] **(Harita – 1)**

İç Anadolu, Batı Karadeniz ve Akdeniz iklimlerinin etki alanı içinde olması sebebiyle kendine özgü bir iklime sahiptir. Yıllık sıcaklık ortalaması; 10,9° dir. Aylık ortalamaya göre yılın en soğuk ayı, -2° ile Ocak ayıdır. Aralık ayının ortalarından, Şubat ayının ortalarına kadar çok soğuk günler ve donlar yaşanmaktadır. -10° ile -25° arasında değişen derecelere rastlanabilmektedir.[17]

Karasal iklim bölgesinde yer aldığı için iklimin en belirgin özelliği olan gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkının oldukça yüksek olmasıdır. Eskişehir'de en fazla yağış kış mevsimde kar ve yağmur şeklinde olmaktadır. Aralık ayından itibaren yağışlar kar şeklinde olurken, bahar ile birlikte yağışlar yağmur şeklinde yağmaktadır.[18]

---

[14] Atalay ve Mortan, 2007: 588.
[15] Çelikkanat, 1963: 11.
[16] Albek, 1991: 3.
[17] Albek, 1991: 3.
[18] Albek, 1991: 14.

İç Anadolu Bölgesi'nin stepleri, Kuzey Anadolu ve Batı Anadolu ormanları iklime bağlı olarak Eskişehir'de görülen bitki türleridir.[19]

Eskişehir'in kuzeyinde yer alan Sündiken Dağları'nın güneyi yani Porsuk Vadisi'ne bakan yamaçlarında 1000 m sonra meşe çalılıkları daha sonra da bodur meşeler görülmektedir. 1300 m rakımdan sonra ise karaçamlar bulunmaktadır. Sündiken Dağları'nın Eşekli Türkmen Tepesi, Türkmenbaba ve Bozdağ'ın Sakarya Vadisi yönü ise karaçamlar ve kızılçamlarla kaplıdır.[20]

İç Anadolu'nun kuzeybatı köşesinde yer alan Eskişehir'in topografik yapısını, Sakarya ve Porsuk havzalarındaki düzlükler ile bu düzlükleri çevreleyen dağlar oluşturmaktadır. Topografyasına bakıldığı zaman, %22'sini dağların oluşturduğu gözlenmektedir. Kuzeyde Bozdağ - Sündiken sıradağları, batısı ile güneyinde Türkmen Dağı, Yazılıkaya Yaylası ve Emirdağ yer almaktadır. Bölgede yer alan bu dağlar, şehirde yer alan ovaları çeşitli yönlerden çevrelemiştir.[21]

Eskişehir'in doğusuna doğru yer alan bölümde, Kaymaz Bucağı'ndan sonra yayla görünümüne sahip geniş düzlükler ve tepelik alanlar yer almaktadır.[22]

Bölgede yer alan havzaların denize doğru eğimleri fazla olmamasından dolayı akarsular, havzaların yüksek bölümlerinden taşıdıkları malzemeleri, alçak kesimlere yığarak çok geniş düzlükler oluşturmuştur.[23] Ovalar, şehrin %26'lık bir kısmını oluşturmaktadır.[24]

[19] Albek, 1991: 15.
[20] Albek, 1991: 15.
[21] Erdoğan, 2002: 44.
[22] Anonim, 1981: 41.
[23] Yazıcı, 2002: 4.
[24] Çelikkanat, 1963: 18.

Eskişehir Ovası; İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında yer alan tektonik bir ovadır ve doğu-batı yönlü uzanır. Porsuk Ovası; Kütahya il sınırda başlayarak Porsuk Çayı yatağı boyunca uzanır ve Ankara il sınırında kadar gitmektedir. Ova doğu-batı yönlü uzanmaktadır. Sarısu Ovası; Eskişehir'in İnönü İlçesi'nin kuzeyinde başlamakta ve şehrin doğusuna doğru uzanmaktadır. Yukarı Sakarya Ovası; Eskişehir'in güneybatısında yer alan, şehrin Porsuk Ovası'ndan sonra ki ikinci büyük ovasıdır.[25]

Şehrin su kaynağını oluşturan en önemli akarsu Sakarya ve onun en uzun kolu olan Porsuk Nehri'dir.

Sakarya Nehri (Sangarios)[26] ; Kızılırmak ve Fırat nehirlerinden sonra Türkiye'nin üçüncü en uzun nehridir. Kuzeybatı Anadolu'nun ise en büyük akarsuyudur. İsmini Yunan Mitolojisindeki nehir tanrısı Sangarius'dan almıştır. Çifteler İlçe sınırları içinde, ilçe merkezinin 5 km güneydoğusunda 870 m yüksekliğinde doğar, 824 km uzunluğunda olup, beslenme havzasının genişliği ise 53.800 km²'dir. Çifteler İlçesi'nde yer alan Sakarya başı denilen yerden çıkan su önce Bardakçı suyu ile sonra Seydisu ve biraz doğuda Sarısu ile birleşir ve güneye doğru yönelir. Beylikköprü'den itibaren Ankara sınırları içerisinde kalan nehir, kuzeyde Kıranhamamı denilen yerde, en önemli kolu olan Porsuk Çayı ile birleşir ve kuzeye doğru akışı devam etmektedir. İç Anadolu'nun büyük bir kısmını dolandıktan sonra Sakarya İli'nin Karasu İlçesi'nden Karadeniz'e dökülmektedir.[27]

Porsuk Nehri; İç Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup, Aksu Dağı'nın kuzey yamacından inen Bayatçık Deresi ile Murat Dağı'nın kuzey yamacından inen Kızıltaş Suyu'nun birleşmesiyle doğmaktadır. Sakarya Irmağı'nın en uzun (448 km) koludur.[28] Porsuk Çayı Eskişehir il merkezine güneybatıdan girer, daha sonra batıda Ertuğrulgazi Mahallesi'nin yakınında Dodurga yönünden gelen Sarısu ile

[25] İzbırak, 1945: 509.
[26] Sevin, 2007: 199.
[27] Albek, 1991: 4.
[28] Albek, 1991: 4.

birleşir. Doğu-batı yönlü akarak, Eskişehir Ovası içinde, doğu yönünde devam etmektedir.[29]

Kütahya

Kütahya İli, Ege Bölgesi'nin, İç Batı Anadolu Bölümü'nün doğusunda yer almaktadır.[30] Kütahya'nın komşuları ise kuzeyde; Bursa ve Bilecik, doğusunda; Eskişehir ve Afyonkarahisar, güneyinde; Uşak, batısında; Manisa ve Balıkesir bulunmaktadır.[31] **(Harita – 1)**

Topografyasına bakıldığında, coğrafyacılar tarafından İç Anadolu eşiği olarak adlandırılmaktadır. Dağları ise kuzeyinde; Yeşil Dağ, doğusunda; Türkmen Dağı, güneyinde; Murat Dağı, Şaphane Dağı ve Yellice Dağı, batısında ise; Eğriöz Dağı yer almaktadır.[32]

Akarsu havzaları bakımından Marmara, Ege ve Karadeniz bölgelerine uzanan akarsulara sahiptir. Kocasu ve Simav çayları Marmara Bölgesi'ne, Gediz Nehri, Ege Denizi'ne, Sakarya Nehri'nin kolu olan Porsuk Çayı ise Karadeniz'e dökülmektedir.[33]

İklimi, tam bir eşik noktasında bulunduğu için çevresindeki üç bölgenin İç Anadolu, Marmara ve Ege Bölgesi'nin özelliklerini yansıtmaktadır. Bu yüzden Kütahya'nın doğusunda İç Anadolu Bölgesi'nin karasal iklimi görülürken batısında ise denize etkisine açık Akdeniz iklimi görülmektedir. Sıcaklık özellikleri daha çok İç Anadolu Bölgesini yansıtsa da Marmara ve Ege bölgeleri gibi, kurak iklimlerle, nemli iklimler arasındaki geçiş iklim tipini de yansıtır.[34]

Kütahya ve çevresi bitki örtüsü bakımından da oldukça çeşitlilik göstermektedir. Bitki örtüsüne bakıldığı zaman genellikle yarı nemli ve kuru nemli

[29] Kavlakoğlu, 2005: 5.
[30] Atalay ve Mortan, 2007: 300.
[31] Dönmez, 1982: 1.
[32] Dönmez, 1982: 3-15.
[33] Dönmez, 1982: 3-15.
[34] Dönmez, 1982: 3-15.

orman toprakları yer almaktadır. Kuru ormanları karaçam, meşe ve ardıç ağaç türleri meydana getirmektedir.[35]

Madenler açısından da oldukça çeşitlilik gösteren bir şehirdir. En çok rastlanan maden türü linyit kömürüdür. Seyitömer ve Tunçbilek önemli linyit yataklarıdır. Simav ve Emet İlçeleri'nde ise demir yatakları bulunmaktadır. Altıntaş ve Çavdarhisar İlçeleri'nde de önemli maden yatakları vardır. Ayrıca Emet İlçesi'ndeki bor yatakları da oldukça önemlidir.[36]

Afyonkarahisar

Afyonkarahisar, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgeleri olmak üzere üç coğrafi bölge sınırları içerisinde yer almaktadır.[37] Komşuları, kuzeyinde; Eskişehir, doğusunda; Konya, güneyinde; Burdur, batısında ise Uşak illeri bulunmaktadır.[38] **(Harita – 1)**

Bulunduğu topoğrafya itibariyle hem karasal hem de akdeniz ikliminin görüldüğü bir şehirdir. İç Batı Anadolu eşiğinin doğusunda yüksek kesimlerde karasal iklim görülmektedir. Kış mevsiminde ülkemizin kuzeydoğu kesiminde oluşan soğuk hava kütlelerinden de etkilenmektedir.[39]

Dağlık alanlara baktığımızda ise dağların bir kısmının volkanik oluşumlu olduğu görülmektedir. Dağların yükseklikleri genel olarak 1600 – 2600 m arasındadır. Sultan Dağları, 2610 m rakıma sahip ve ilin en yüksek dağıdır.[40]

Afyonkarahisar'da tektonik ve karstik şekillerde oluşmuş ovalar bulunmaktadır. Sandıklı, Büyük ve Küçük Sincanlı ile Şuhut Ovaları önemli

[35] Tuncel, 1982: 28.
[36] Kaptan, 1983: 140-147.
[37] Kaymakçı, 2011: 198.
[38] Kaptan, 1983: 3-15.
[39] Yılmaz, 1999: 71.
[40] Uçar, 2007: 5-9.

ovalarıdır. İlin en önemli akarsuyu Akarçay Irmağı'dır ve kaynağını Sincanlı Ovası'ndan almaktadır ve Eber Gölü'ne dökülmektedir.[41]

Akarçay Havzası'nın kuzeyinde ve batısında yer alan bölgede volkanik kayaçların bulunduğu alanda çok sayıda su kaynağı bulunmaktadır. Gazlıgöl, Gecek ve Ömer gibi sıcak su kaynakları fay hattı boyunca uzanmaktadır. Heybeli Kaplıcası bunların arasında en önemlisidir.[42]

Afyonkarahisar'ın batı ve güneybatısını çevreleyen bölgedeki yükseltilerde az miktarda orman örtüsü görülebilmektedir. Orman örtüsü içerisinde en yaygın olarak görülen ağaç türü karaçamdır. Bu çam türü Akdağ, Sultan Dağları ve Ahır Dağları'nda daha sık görülmektedir.[43]

Toprak yapısına bakıldığı zaman ise alüvyal ve kahverengi orman topraklarının yaygın olduğu görülmektedir. Bolvadin, Dinar, Çay ve Şuhut İlçeleri'nde görülen alüvyal topraklar bu bölgelerdeki ovaların verimli olmasını sağlamaktadır. Kahverengi orman topraklarına bakıldığı zaman ise Afyonkarahisar'ın doğusunda bulunan bölgede yer aldığı gözlenmektedir.[44]

Bilecik

Bilecik, dört coğrafi bölge sınırları içerisinde yer alan Türkiye'de ki tek şehirdir. Marmara, Karadeniz, İç Anadolu Bölgesi ve Ege bölgesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Bilecik, kuzeyde; Sakarya, doğuda; Bolu ve Eskişehir, güneyde; Kütahya, batıda; Bursa ile komşudur.[45] **(Harita – 1)**

[41] Uçar, 2007: 15.
[42] Tezcan vd. , 2002: 78.
[43] Yılmaz, 1999: 71.
[44] Uçar, 2007: 15.
[45] Atalay ve Mortan, 2007: 199.

Bilecik, dört farklı coğrafi bölüm içerisinde yer aldığı için farklı iklim tipleri görülmektedir. Kışlar oldukça soğuk ve yağışlı, yazları, sıcak ve kurak geçmektedir. Don ve kırağı gibi buz olayları kış mevsiminde oldukça fazla görülmektedir.[46]

Yeryüzü şekilleri genel olarak tepelik alanlar, dik ve derin vadilerle ayrılmıştır. Dağlık alanlara baktığımızda ise Osmaneli ilçesinde kuzeydoğuda; Köroğlu Dağları, batıda; Avdan ve İnkaya Dağları, güneyde; Erikler Dağı, doğuda; Yaylaktepe ve Kurudağ yer almaktadır.[47] Gölpazarı İlçesi'nde, Gölpazarı Ovası'nın batısında; Meryem, Kuyulu ve Paşa Dağı, güneyinde; Şahinler, Hasandağı ve Sipahi dağları bulunmaktadır. Pazaryeri İlçesi'nde ise Ahı Dağı yer almaktadır.[48]

Dağlık ve engebelik arazilere sahip olduğu için ovalar şehrin sadece % 7,5'lik kısmını oluşturabilmektedir. İlin en büyük ve en önemli ovası doğu kesimde yer alan Bozüyük Ovası'dır. Gölpazarı İlçesi'nde yer alan ve ilçe ile aynı ismi taşıyan Gölpazarı Ovası ise alüvyonlarla kaplı bir çöküntü ovasıdır. Ovada yer altı sularından beslenen çok sayıda artezyen kuyusu yer almaktadır. Osmaneli Ovası ise birikinti konileri ve alüvyonlardan oluşmaktadır.[49]

Topografik özellikleri göz önüne alındığında ise topraklarının %59,9'luk kesiminin aşınım düzlükleri olduğu görülmektedir. Bu aşınım düzlükleri derin vadilerle yarılmıştır.[50] Bu vadiler içerisinde en önemlisi Sakarya Vadisi'dir. Sakarya Vadisi, Sakarya Irmağı tarafından oluşturulan dik ve derin bir vadidir. Vadi'nin her iki yan kısımlarında kalker, kumtaşı ve marn katmanları bulunmaktadır. Göksu Vadisi ise, Sakarya Nehri'nin bir kolu olan Göksu Çayı'nın oluşturduğu oldukça dik bir vadidir.[51]

[46] Çelik vd. , 2006: 11.
[47] Orbay vd. , 1989: 21.
[48] Orbay vd. , 1989: 18.
[49] Orbay vd. , 1989: 22.
[50] Çelik vd. , 2006: 11.
[51] Orbay vd. , 1989: 21.

En önemli akarsuyu Sakarya Nehri'dir. Nehrin birçok kolu Bilecik ilindeki su kaynaklarını oluşturmaktadır. Türkiye'nin üçüncü en uzun nehri olan Sakarya Nehri'nin 80 km'lik kısmı bu şehirden geçmektedir. Diğer önemli bir akarsularından biri ise Sarısu Çayı'dır. Çayın üzerinde Dodurga Barajı kurulmuştur. Sarısu Çayı, Sakarya Nehri'nin kolu olan Porsuk Nehri ile Eskişehir sınırları içerisinde birleşerek Karadeniz'e dökülür.

Göksu Deresi ise Bilecik İli'nin batısında Bursa sınırından gelmektedir. Derin vadiler oluşturarak akan nehir Osmaneli ilçesinde Sakarya Nehri ile birleşmektedir.[52] Gölpazarı, Osmaneli, İncehisar İlçeleri ile Sakarya Irmağı'nın kıyı şeridi boyunca uzanan bölgeler mikro-klima alanıdır.[53]

1.2 İç Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nin İlk Tunç Çağı Öncesine Genel Bir Bakış (Paleolitik, Neolitik ve Kalkolitik)

Eskişehir

Bölgede Arkeolojik olarak çalışma yapan, Turan Efe, Taciser Sivas ve Ali Umut Türkcan başkanlığında yürütülmüş yüzey araştırmaları sırasında Paleolitik Dönem, Neolitik Dönem ve Kalkolitik Dönem'e ait yerleşim yerleri ve buluntular saptanmıştır.

İç Kuzeybatı Anadolu'nun Paleolitik Çağı, tüm Anadolu'da olduğu gibi araştırılması oldukça zordur. Çünkü, Paleolitik Çağ'a baktığımıza 1.000.000 yıl kadar geriye gitmektedir ve oldukça geniş bir zaman dilimini kapsamaktadır.

Eskişehir ilinde Paleolitik Çağ'a ait ilk buluntu Ernest Chaput tarafından bulunan çakmaktaşından yapılmış ikiyüzlü el baltasıdır.[54]

---

[52] Orbay vd. , 1989: 22.
[53] Orbay vd. , 1989: 17.
[54] Chaput, 1941: 91.

Eskişehir, Seyitgazi İlçesi, Sarayören Köyü'ndeki, kuzeyde yer alan bir plato yakınında Kocaboğaz Deresi'nde çakmaktaşı ocakları bulunmaktadır. Alponos olarak adlandırılan yerin kuzeybatısında Tahtalıbaba Tepesi'nde yapılan yüzey araştırmaları sırasında Orta Paleolitik döneme ait olabilecek taş aletler bulunmuştur.[55]

Chaput, 8 cm uzunluğunda, 3 cm kalınlığında oldukça küçük bir iki yüzeyli el baltası bulmuştur. Bu iki yüzeyi kullanılmış el baltası çakmaktaşından yapıldığı ve Avrupa'nın Levalloisien VI endüstrisindeki el baltalarına benzediği ileri sürülmektedir.[56] Chaput'un bulduğu iki yüzeyi kullanılmış taş aleti Tomsky tarafından Üst Paleolitik Çağ'a tarihlendirilmiştir.[57] Köyün kuzeyindeki platoda birçok çakmaktaşı kırığı bulmasına karşın hiçbir alet bulunmamıştır.[58]

Son yıllarda yapılan yüzey araştırmaları ile Eskişehir'in batısında yer alan İnönü İlçesi'nde ki Kuzfındık Vadisi'nde bir takım buluntulara rastlanmıştır. Yapılan araştırmalarda bulunan Paleolitik buluntular içerisinde kuvars, kuvarsit ve kalkerin kullanıldığı görülmektedir. Paleolitik Dönem'de kullanılmış olan taş aletlerin daha sonraki dönemlerde ikinci kullanılışları da görülmektedir.[59] **(Ek-1: Res.1 ve Çiz.1)**

Eskişehir ve çevresinde Paleolitik Çağ buluntuları oldukça azdır. Kuzfındık Vadisi'ndeki buluntular Alt ve Orta Paleolitik Dönem'e aittir. Bu buluntuların varlığı Frigya'nın ilk insan izlerine ışık tutmaktadır.[60] **(Harita – 2)**

Eskişehir ili, Neolitik Dönemi'ne bakıldığında ise; önemli yerleşim yerleri dikkat çekmektedir. Eskişehir Bölgesi'nde bu dönemden itibaren höyükleşme süreci başlamıştır.[61] Bölgede, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in varlığı ilk olarak Eskişehir'in doğusunda, Bilecik il sınırında yer alan Demircihöyük kazısı ile başlamaktadır. **(Ek-2: Res.1 ve Res.2)** Daha sonra ise Keçiçayırı'nda yapılan

[55] Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri, 2015a: 1.
[56] Anonim, 2015a: 1.
[57] Tomsky, 1982: 192-193.
[58] Anonim, 2015a: 1.
[59] Dinçer ve Türkcan, 2011: 48.
[60] Dinçer ve Türkcan, 2011: 50.
[61] Efe, 2009: 10.

çalışmalarla hem Çanak Çömlekli Neolitik hem de Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemlerin olduğu anlaşılmıştır.[62] **(Harita – 2)**

Eskişehir'de yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen merkez ilçeye bağlı Kalkanlı Köyü'nde, Kalkanlı Höyüğü yer almaktadır. Yüzeyde yapılan çalışmalarda Neolitik Dönem'e ait olabilecek bir ok ucu bulunmuştur. [63]

Eskişehir Kalkolitik Dönemi ise, Porsuk Kültürü adı verilen kültür karşımıza çıkmaktadır. Bu kültürün ilk defa ortaya çıkışı Karabayır olarak adlandırılan tepenin güney yamacında yer alan Orman Fidanlığı kazıları ile başlamıştır.[64] **(Ek-3: Res.1 ve Res.2)**. Porsuk Kültürünün en önemli özelliği, Balkanlarda görülen Vinça Kültürü'nün öncüsü olmasıdır. Orman Fidanlığı yamaç yerleşmesinde İlk, Orta ve Geç Kalkolitik Dönemlerinin olduğu, çanak çömleklerin incelenmesi sonucu ortaya çıkarılmıştır.[65] **(Harita – 2)**

Orman Fidanlığı yerleşmesinden sonra Kalkolitik Dönem, Porsuk Kültürü'nün görüldüğü en önemli merkez Kanlıtaş Höyüğü'dür.[66] MÖ VI. Binyıldan – MÖ III. Binyıla kadar yani Erken, Orta ve Geç Kalkolitik Dönem malzeme grupları bulunmaktadır. **(Ek-4: Res.1 ve Res.2)** Çanak çömleklerin seramik çeşitliliğine bakıldığında ise boyunlu kap formları, keskin profilli kâseler, yaka boyunlu çömlekler, sığ, derin kâseler ve kulplu çanak tüpleri görülmektedir.[67] **(Harita – 2)**

[62] Efe, 2009: 10.
[63] Efe, 1995: 251.
[64] Efe, 2009: 11.
[65] Efe, 2009: 12.
[66] Türkcan, 2011: 303.
[67] Türkcan, 2011: 306.

Eskişehir'de yer alan diğer önemli Kalkolitik yerleşmeler ise; Ahırözü / İncir Mevkii[68], Ayvalı Höyüğü[69], Bahçecik I Höyüğü[70], Bahçecik III Höyüğü[71], Berberini[72], Büyükpınar[73], Beykışla[74], Çukurhisar[75], Erenköy 2 Yerleşmesi[76], Eski Camii[77], Göllüce 1 ve Göllüce 2 Höyüğü[78], Hamidiye II Höyüğü[79], İkipınar Höyüğü[80], Kalkanlı Höyüğü[81], Kayaağzı Höyüğü[82], Keskaya[83], Kırcı Höyük[84], Kocadere[85], Kocakaya[86], Kuştepe Höyüğü[87], Küçük Kızlar Höyüğü[88], Külahlı[89], Taşlık Höyük[90], Toroman Höyüğü[91], Türkmentokat Höyüğü[92], Üçbaşlı Yamaç Yerleşmesi[93], Yazır Höyük[94], Yılankıran Höyüğü[95], Yukarı Söğütönü 1 ve 2 Yerleşmesi[96], Zeynepkadın[97], Dereyalak Yamaç Yerleşmesi[98], Karaağaç Mevkii Höyüğü[99], Karadere Türbesi Kaya Üstü Yerleşmesi[100], Tilkilik Deresi Mevkii Höyüğü[101], yerleşmeleri yüzey araştırmaları ile tespit edilmiştir. **(Harita – 2)**

[68] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157.
[69] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 287.
[70] Efe, 1996: 133.
[71] Efe, 1996: 133.
[72] Efe, 1997: 218.
[73] Efe, 1995: 249.
[74] Efe, 1996: 142.
[75] Efe, 1992: 562.
[76] Efe, 1991: 166.
[77] Efe, 1996: 141.
[78] Efe, 1995: 250.
[79] Efe, 1996: 135.
[80] Efe, 1996: 135.
[81] Efe, 1995: 251.
[82] Efe, 1995: 249.
[83] Efe, 1990a: 409.
[84] Efe, 1995: 248.
[85] Efe, 1995: 251.
[86] Efe, 1995: 246.
[87] Efe, 1991: 166.
[88] Efe, 1996: 134.
[89] Efe, 1996: 141.
[90] Efe, 1995: 249.
[91] Efe, 1995: 250.
[92] Efe, 1995: 252.
[93] Tüfekçi Sivas ve Sivas 2004a: 157.
[94] Efe, 1996: 140.
[95] Efe, 1996: 135.
[96] Efe, 1996: 142.
[97] Efe, 1995: 249.
[98] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 56.
[99] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 26.

Kütahya

Paleolitik Dönem'den itibaren yerleşim yeri olarak kullanıldığı bilinmektedir. İç Kuzeybatı Anadolu'da yer alan Paleolitik Dönem yerleşmesi ve buluntusu en çok olan illerden birisi Kütahya'dır.

Kütahya'da yer alan Kacahöyük Batısı, Beyköy, Çardaklı ve Göynük Mevkiinde iki yüzeyli taş aletlerin bulundukları yerlerdir. Bulunan bu taş aletler Alt Paleolitik Dönem'e tarihlendirilmiştir.[102] **(Harita – 2)**

Kütahya'da Dellenpınarı'nda Orta ve Üst Paleolitik Dönemlere ait çok sayıda yonga ve dilgi alet bulunmuştur.[103] Çakmaklı Tepesi ve Çukuralıca'da Paleolitik Dönem'e ait olabilecek çakmaktaşı aletler ele geçirilmiştir.[104] Ören Köyü'nde de Çakmaklı'da olduğu gibi Paleolitik Dönem'e ait olabilecek çakmaktaşı aletler bulunmuştur. [105]

Kütahya'nın en büyük antik kenti olan Aizanoi'de Paleolitik Dönem'e ait bir grup taş alet dağınık bir şekilde bulunmuştur.[106] Bulunan bu grup taş aletler Paleolitik Dönem için bölgede önem arz etmektedir.[107]

Yapılmış olan araştırmalarda Neolitik yerleşmelere az rastlanmıştır. Bunlardan bir tanesi yüzey araştırmaları sırasında bulunan Dayınlar Köyü'nde yer alan Akmakça Yamaç yerleşmesidir. 100 m çapı ile oldukça küçük olan bu düz yerleşme, Erken Neolitik Dönem'e tarihlenmektedir. Az miktarda boyalıların da yer aldığı kırmızı astarlı bir grup ile birlikte koyu yüzlü açkılı ve kum katkılı bir çanak çömlek grubu da söz konusudur. Göller Yöresi ve Anadolu'nun batı sahillerinden iyi

---

[100] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2008: 12.
[101] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2008: 7.
[102] Efe, 1990c: 5.
[103] Efe, 1993: 352.
[104] Efe, 1993: 349.
[105] Efe, 1993: 349.
[106] Dinçer vd. , 2014: 5.
[107] Dinçer vd. , 2014: 8.

bilinen bu malzeme grubu, İç Kuzeybatı Anadolu'da ilk defa bu yerleşim yerinde görülmüştür.[108] **(Harita – 2)**

Diğer bir Neolitik yerleşme ise Alibey Köyü'nde yer alan Hacıhamza Höyüğü'dür. İncelenen çanak çömleklerde Neolitik Dönem'e ait krem üzerine kırmızı boyalı derin bir kase parçası bulunmuştur.[109]

Kütahya'nın Kalkolitik Dönemi'ni incelediğimizde ise Aslanapa İlçesi'nde yer alan höyüğün yüzeyindeki malzeme Erken ve Orta Kalkolitik Dönemlere tarihlendiği anlaşılmıştır. Erken ve Orta Kalkolitik çanak çömleği Eskişehir'de görülen Asmainler, Kanlıtaş ve Orman Fidanlığı ile benzerlik göstermektedir.[110]

Köy Tepesi[111], Kızılkilise [112] ve Dellenpınarı[113] yerleşmeleri Kütahya'nın diğer önemli Geç Kalkolitik yerleşim yerleridir. **(Harita – 2)**

Afyonkarahisar

Afyonkarahisar'ın Paleolitik Çağ'ı incelendiğinde de çok fazla verinin olmadığı görülmektedir. En eski buluntulardan birisi Alt Paleolitik Dönem'e ait olan bir el baltasıdır. Bu iki yüzeyli taş alet Afyonkarahisar yakınlarındaki Menekşe Kayalar Mevkiinde bulunmuştur.[114] **(Harita – 2)**

Paleolitik Dönemle ilgili bilgiler çok iyi bilinmemektedir. Paleolitik Dönem'den hemen sonra Neolitik Çağ ile beraber Afyonkarahisar'da yerleşim yerleri oluşmaya başlamıştır.[115]

Afyonkarahisar Müzesi'nde yer alan Neolitik ve Kalkolitik Çağ buluntularının Bolvadin Üçhöyük'ten geldiği bilinmektedir.[116]

---

[108] Efe, 1994a: 573.
[109] Efe, 1994a: 573.
[110] Efe, 1993: 348.
[111] Efe, 1990a: 407.
[112] Efe, 1997: 575-576.
[113] Efe, 1993: 352.
[114] Dinçer vd. , 2014: 4.
[115] Koçak ve Bilgin, 2010: 24.

Afyonkarahisar'da Neolitik Dönem ve Kalkolitik Dönem'e tarihlendirilen en önemli yerleşim yeri Eyice Höyük'tür. Eyice Höyük, Eyice Köyü'nün 2 km güney güneybatısında yer almaktadır. Çanak çömlek parçalarına bakıldığı zaman Son Neolitik ve İlk Kalkolitik Çağ'da yerleşim yeri olarak kullanıldığı görülmektedir.[117] Eyice Höyük'te bulunan Son Neolitik Çağ / İlk Kalkolitik Çağ seramikleri, bölgenin belirgin boya bezemeli çanak çömlek buluntu toplulukları ile benzemektedir.[118] Diğer bir önemli yerleşme ise Pani Höyük'tür. Kocaöz Kasabası içerisinde yer alır.[119] Pani Höyük'te bulunan İlk Kalkolitik Dönem'e ait boyalı çanak çömlek parçaları basit profilli sığ kaselere aittir. Bu seramik parçalarının her iki yüzü de boyalıdır.[120] **(Harita – 2)**

Afyonkarahisar, İç Anadolu'nun eşiğinde olması ve topografik yapısıyla bölge kültürlerinin oluşumu, yayılımı ve gelişimi üzerinde önemli bir yere sahiptir. Aslanapa, Göller Bölgesi ve Pelitler Kültürleri'nin kesişme noktasında yer almaktadır. Eyice Höyük'te Aslanapa'nın yanı sıra Göller Bölgesi boyalılarını, Pani Höyük'te Aslanapa ve Pelitler Kültürü'ne ait buluntuları beraber görmek aralarındaki benzerlikleri anlamak mümkündür.[121] Afyonkarahisar'da yer alan diğer Neolitik Dönem'e ait yerleşme ise; Gövem Mevkii yakınlarındaki Durtuca Yerleşmesi'dir. [122]

Afyonkarahisar'da yer alan diğer Kalkolitik Çağ yerleşmeleri ise; Arslan Tepesi (Taşlık Höyük)[123], Sinneli Mevkii Yerleşmesi ve Karakaya Höyük[124],

---

[116] Koçak ve Bilgin, 2010: 24.
[117] Koçak ve Bilgin, 2010: 24.
[118] Koçak ve Bilgin, 2010: 25.
[119] Koçak ve Bilgin, 2010: 24.
[120] Koçak ve Bilgin, 2010: 27.
[121] Koçak ve Bilgin, 2010: 28.
[122] Koçak, 2004: 39.
[123] Koçak, 2004: 32.
[124] Koçak, 2004: 33.

Maltepesi Yerleşmesi[125], Cumhuriyet Hüyük Mevkii[126], Pirenlik (Kamışlı) Höyük[127], Baldanlar Höyük[128], Yazırın Çayır Yerleşmesi[129]'dir. **(Harita – 2)**

Bilecik

Bilecik İli'nde günümüze kadar yapılmış kazı ve araştırmalar sonucunda, Paleolitik Dönem'e ait herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır.

Bölgede kazısı yapılmış olan Demircihöyük'te Neolitik ve Kalkolitik seramikler bulunmuştur. Bulunan bu seramikler hakkındaki görüş ise, İlk Tunç Çağı mimarisinin olduğu tabakadan çıkması, bu seramiklerin yakındaki bir höyükten dolgu için getirilmiş olduğunu düşündürmektedir.[130] **(Harita – 2)**

Kalkolitik Dönemde ise en erken yerleşme, Orta Kalkolitik Çağ'da Pazaryeri İlçesi'nde bulunan Kınık Höyük'te görülmektedir. Kınık'ta bulunan Kalkolitik malzeme Orman Fidanlığı ile aynı malzeme gurubunu yansıtmaktadır. [131]

Yapılan araştırmalarda Geç Kalkolitik Dönem'de Pazaryeri I ve Pazaryeri II Yerleşmesi[132], Yılık Höyük[133], Çakılarası Tepesi[134], Kızılcabayır Düz Yerleşmesi[135] önemli yerleşim yerleridir. **(Harita – 2)**

[125] Koçak, 2004: 34.
[126] Koçak, 2004: 43.
[127] Koçak, 2004: 44.
[128] Koçak, 2004: 47.
[129] Koçak, 2004: 48.
[130] Seeher, 1987: 80.
[131] Efe, 1992: 565.
[132] Efe, 1992: 565.
[133] Efe, 1992: 566.
[134] Efe, 1992: 566.
[135] Efe, 1993: 346.

İKİNCİ BÖLÜM

KAZI VE YÜZEY ARAŞTIRMALARI IŞIĞINDA İÇ KUZETBATI ANADOLU İLK TUNÇ ÇAĞI YERLEŞMELERİ

İlk Tunç Çağı, I, II, III olmak üzere üç ana evreye ayrılmıştır. Bu dönemin başlangıcında ani bir kültür kesintisinden söz edilemez. İlk Tunç Çağı'nda Anadolu'da görülen kültürler, Geç Kalkolitik Çağ'da ortaya çıkmaya başlayan kültürlerin gelişmesiyle oluşmuştur.[136]

İlk Tunç Çağı Kronolojisi:

Geçiş Evresi: MÖ 3200 – 3000

İlk Tunç Çağı I Dönem: MÖ 3000 – 2700

İlk Tunç Çağı II Dönemi: MÖ 2700 – 2400

İlk Tunç Çağı III Dönemi: MÖ 2400 – 1800[137]

İlk Tunç Çağı bölgede, MÖ 3200'lerde Kalkolitik Çağ'ın son bulması neticesinde geçiş evresi olarak ortaya çıkar ve bu süreç yaklaşık MÖ 3000'de yani 200 yıllık bir süre içerisinde sona erer ve MÖ 3000'de İlk Tunç Çağı Dönemi başlar.[138]

Geçiş aşamasında Son Kalkolitik Çağ buluntuları içerisinde yavaş yavaş İlk Tunç Çağı çanak çömlek parçaları çıkmaya başlamıştır. Eskişehir İli'nde yer alan Küllüoba, bu geçiş evresi için oldukça önemlidir.[139] **(Harita – 3)**

[136] Sevin, 2003a: 118.
[137] Efe, 2003: 92-129.
[138] Efe, 2003: 94-96.
[139] Efe, 2003: 96.

Anadolu'da insanoğlunun yerleşik düzene geçmeye başladığı Neolitik Dönemden, İlk Tunç Çağı sonuna kadar olan süreçte, bütün bölge için geçerli olan tek bir yerleşim modelinden söz etmek mümkün değildir.[140]

İlk maden alışımı, İlk Tunç Çağı ile birlikte başlar ve döneme ismini verir. Bakırı sertleştirebilmek için, önceleri arsenik sonraları ise kalay ilave edilerek tunç (bronz) elde edilmiştir. [141]

Mezopotamya'ya bakıldığı zaman İlk Tunç Çağı I ve II dönemlerinde Er-Hanedanlar Dönemi görülmektedir. Güneyde; Sümerler, orta ve kuzey bölümde ise Akkad bölgeleri yer almaktadır. Mezopotamya'da İlk Tunç Çağı döneminde Akkad Krallığı siyasi birliği sağlamıştır. Oldukça güçlü bir devlet olan Akkad Krallığı'na ait yazılı belgelerde Anadolu içlerine kadar seferler düzenledikleri belirtilmektedir.[142]

İlk Tunç Çağı ile beraber Anadolu'da bir nüfus patlaması yaşanmaya başlar. Eskişehir, Kütahya ve Bilecik İlleri'nde yapılan araştırmalar, bölgede 200'den fazla höyüğün bu dönemde iskan edildiğini göstermektedir.[143]

Anadolu'da tapınak ve saray mimarisine sahip anıtsal girişli İlk Tunç Çağı yerleşmelerine bakıldığı zaman, Troya I – IV, Aslantepe, Norşuntepe, ve Alacahöyük yerleşmeleri en önemlileridir.[144]

Anadolu'da ana tanrıça tapınımı İlk Tunç Çağı döneminde de önemini korumuştur. Tarımla daha fazla uğraşan, üretim kapasitesini geliştiren halklarda ana tanrıça tapınımı daha da artmıştır. Heykelcikler ve idoller pişmiş topraktan, taş ve madenden yapılmış birçok örnekleri elimize ulaşmıştır.[145] Neolitik Çağ toplumlarında sosyal ve ruhsal davranışları yansıtan heykelcikler zaman içerisinde

[140] Fidan, 2013: 114.
[141] Efe, 2009: 22.
[142] Efe, 2009: 22.
[143] Efe, 2009: 22.
[144] Sivas, 2009: 92-93
[145] Sevin, 2003b: 104.

stilize olmaya başlamıştır. Bereketliliği ve yeniden doğuşu sembolize ettiği düşünülen bu figürünler İlk Tunç Çağı sonlarında soyut bir görünüm kazanmıştır.[146]

İlk Tunç Çağı ile beraber ölü gömme geleneklerinde de bir takım değişikler olmuştur. Ölüler, yerleşmelerin dışındaki mezarlıklara gömülmeye başlamıştır. Dönemin ölü gömme adetleri hakkında en iyi bilgileri Balıkesir ve çevresindeki bölgede yer alan Yortan, Babaköy ve Ovabayındır mezarlıkları vermektedir.[147] Bu mezarlar içerisinde ölüler, genellikle büyük küpler içerisine hoker şeklinde hediyeleri ile birlikte gömülmekteydiler. Afyonkarahisar'da yer alan Kusura Höyük'te bu tarz ölü gömme gelenekleri bulunmaktadır.[148]

2.1 İç Kuzeybatı Anadolu'da Kazısı Yapılan İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri

Küllüoba

Küllüoba, 1996 yılından günümüze kadar Turan Efe tarafından kazılmaktadır. **(Ek-5:Res.1)** Küllüoba, Eskişehir, Seyitgazi İlçesi'nin 15 km kuzeydoğusundaki Yenikent Köyü'ne 1,3 km uzaklıktadır.[149] **(Harita – 3)** Höyük, 250 m çapında ve 10 m yüksekliğine sahiptir. Son Kalkolitik Çağ son evrelerinden, MÖ II. Binyılın başlarına kadar kesintisiz yerleşme vardır.[150]

Son Kalkolitik Çağ çanak çömlekler, yöresel özellikleri ve gelişim ile ilgili önemli bilgiler vermektedir. Geç Kalkolitik Çağ'dan, İlk Tunç Çağı geçiş evresinde Gri açkılı bir çanak çömlek grubuyla karakterize olan bu evrede, Geç Kalkolitik Dönem'in siyah açkılı ve açkısız açık renkli çanak çömlekler, kırmızı astarlı ve açkılı mallara geçiş ani olmayıp zaman içerisinde gerçekleşmiştir. **(Ek-5: Çiz.1)** Geçiş

[146] Sevin, 2003b: 104.
[147] Sevin, 2003a: 119.
[148] Sevin, 2003a: 120.
[149] Efe, 1998: 152.
[150] Efe vd. , : 195.

Dönemi'ne ait çanak çömlek parçaları yüzey araştırmaları sırasında Eskişehir ve çevresindeki höyüklerde de görülmüştür.[151]

İlk Tunç Çağı I, bu dönemde geleneksel kırmızı astarlı ve açkılı çanak çömlek grubunun yanında, genellikle bölgeye özgü morumsu kırmızı astarlı ve bir kısmı çarkta yapılmış Red Coated Ware türü kaplar ilk defa görülmüştür. Morumsu astarlı Red Coated Ware türü çanak çömlek Afyon, Eskişehir ve Polatlı bölgelerinin karakteristik özelliğidir. Çarkta yapılmış çanak çömlek de ilk defa ortaya çıkar. Bu mal grubunun kendine özgü formları bulunmaktadır.[152]

Küllüoba, İlk Tunç Çağı I ve II Evreleri ile ilgili bugüne kadar yapılan çalışmalarda Yukarı Sakarya çanak çömlek grubunun yayılım alanı içerisinde, mimari ve çanak çömleklerinin gelişimi konusunda önemli bilgiler vermektedir.[153]

Küllüoba, İlk Tunç Çağı II Dönemi bugüne kadar Batı Anadolu'da bilinen eski kent olma özelliğini göstermektedir. **(Ek-6: Çiz.1)** Bu dönemde aşağı ve yukarı şehir olmak üzere iki dönemden oluşmuştur. Etrafı surla çevrili yukarı kentte anıtsal yapılar bulunmuştur. İlk Tunç Çağı I katmanında bulunan çanak çömlekler Demircihöyük ile benzerlik göstermektedir.[154] **(Ek-6: Res.1 ve Ek-7: Res.1)**

İlk Tunç Çağı III tabakaları ise, höyüğün doğu konisinde bulunmaktadır.[155] **(Ek-7: Res.2)** Demircihöyük te eksik olan İlk Tunç Çağı'na geçiş ve Küllüoba kazılarında stratigrafik olarak ortaya çıkarılması, Eskişehir, İlk Tunç Çağı Dönemi için oldukça önemlidir. Bu sonuçlar neticesinde kronolojinin kesintisiz olduğu görülmüştür.[156]

[151] Efe, 2007: 105.
[152] Efe, 2007: 108.
[153] Efe, 2003: 114.
[154] Efe, 2003: 114.
[155] Türkteki, 2004: 8.
[156] Efe, 2007: 108.

Küllüoba çanak çömleklerinde çarkın yaygın şekilde kullanılması ile ortaya çıkan üslup ve teknoloji değişimi, İç Anadolu'da MÖ II. Binyıl çanak çömleği formlarının temelini oluşturmuştur. Bunlar, İlk Tunç Çağı'nın devamı niteliğindedir.[157]

Şarhöyük

Eskişehir'in en büyük, İç Batı Anadolu'nun ise en büyük höyüklerinden biridir. Yaklaşık olarak 450 m çapında ve 18 m yüksekliğine sahiptir. **(Ek-8: Res.1 ve Res.2)** Höyüğün batı kısmı nekropol alanı olarak kullanılmış ve ölüler buralara gömülmüştür. 1989 yılında höyüğü çevreleyen aşağı şehirde gerçekleştirilen yüzey araştırmasını takiben aynı yıl A. Muhibbe DARGA' nın başkanlığında arkeolojik kazılara başlanmıştır. Muhibbe Darga, çalışmalarını 2004 yılına kadar sürdürmüştür. Çalışmalar, 2005 yılından 2012 yılına kadar Taciser SİVAS'ın başkanlığında devam etmiştir. **(Harita – 3)** Günümüze kadar yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı, Hitit Dönemi, Demirçağ, Hellenistik, Roma ve Bizans Dönemlerine ait bulgular tespit edilmiştir.[158] **(Ek-9: Res.1)**

Hem Eskiçağ, hem de Ortaçağ kaynaklarında bahsedilen ve özellikle belirtilen, Dorylalion'un önemli yolların kavşak noktasında, kaplıcalarıyla ünlü, ticaretle zenginliğe kavuşmuş bir Frigya şehri olmasıdır. Kentin kurucusu olarak Eretrialı Doryleos gösterilir. Bölgeden geçen yollar Dorylaion'u, İznik üzerinden Marmara'ya, Kütahya üzerinden Ege kıyılarına, Afyonkarahisar üzerinden Akdeniz'e, Seyitgazi ve Emirdağ üzerinden de Konya'ya oradan da Güneydoğu Anadolu ve Suriye'ye bağlıyordu.[159]

[157] Efe, 2009: 271.
[158] Efe, 2009: 271.
[159] Efe, 2009: 271.

Şarhöyük'te İlk Tunç Çağı'na bakıldığı zaman I ve III. evreleri buluntular doğrultusunda görülmektedir. Şu ana kadar yapılmış kazılarda her ne kadar İlk Tunç Çağı buluntuları görüldüyse de mimari bir tabaka bulunamamıştır.[160] Çanak çömleklere bakıldığı zaman el yapımı, kırmızı, turuncu astarlı ve oldukça iyi açıklanmış mallardır. Fakat bu seramikler profil vermemektedir. Profil vermeyen bu seramikler bej, kahve koyu devetüyü ve açık kırmızı renklidir. [161]

İlk Tunç Çağı I ve III malzeme gruplarına bakıldığında, toplanan seramik malzemenin, Demircihöyük, İTÇ III buluntuları ile paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır.[162] Şarhöyük kazılarında bulunmuş olan kırmızı astarlı, parlak açkılı malzeme grubu Eskişehir Bölgesi'nin İlk Tunç Çağı III seramiklerinin tipik özelliğidir.[163]

Şarhöyük, Erken Tunç Çağı III − Orta Tunç Çağı'na geçiş dönemine ait olduğu anlaşılan pişmiş toprak üç adet ağırşak dikkat çekmektedir. Hamur, katkı maddesi, form, bezeme, boyut ve işçilik özellikleri açısından değerlendirildiğinde bu iki ağırşak tipi oldukça önemlidir. Bunların benzerlerine, Anadolu'da yapılmış olan kazıların Kalkolitik, Erken Tunç Çağı III sonları ve Hitit Dönemlerin de de rastlanmaktadır.[164]

Kazılar sırasında batı açmalarında, I / 14 plankaresinde, dolgu toprak içerisinden gri dere taşından, açkılı, yasssı bir el baltası bulunmuştur. Bu balta, Anadolu'nun diğer İlk Tunç Çağı kazılarında bulunmuş olan baltalarla çağdaştır. [165]

İlk Tunç Çağı'nın en önemli buluntu gruplarını ana tanrıça figürinleri oluşturmaktadır. **(Ek-10: Res.1)** Şarhöyük çalışmalarında bulunan bir ana tanrıça figürini herhangi bir mimari içerisinde ele geçmemiştir. Figürin, et kırmızısı renginde, astarlı ve perdahlıdır. Her iki yanda kolları dirsekten bükülerek elleri ile göğüslerini tutmaktadır. Baş ve bacak kısımları kırıktır. Dişilik organı üçgen kazıma

[160] Darga, 2007: 91.
[161] Darga vd. , 2000: 97-129.
[162] Darga, 2007: 92.
[163] Darga, 2007: 92.
[164] Darga, 2007: 92.
[165] Darga, 2007: 93.

bezeme ile belirgin hale getirilmiştir.[166] Figürin, Demircihöyük İTÇ I ve II Dönemi ile çağdaştır.[167]

Şarhöyüğün batı yamacında, J 15 / b plankaresinde bir kadın idolüne ait gövde parçası bulunmuştur. Kadın idolünün başı ve belden aşağısı eksiktir. Kalın boyun üzerinde derince bir yivle gösterilmiş olan kolye ucu aşağı doğru sarkmaktadır. Kollar, gövdenin iki yanında üçgen çıkıntılar halinde yapılmıştır. Gövdenin ön kısmında ve sırtta hamur yaş iken yapılmış çift sıra yivle oluşturulan çapraz bezeme bulunmaktadır.[168] **(Ek-10: Res.2)**

Keçiçayırı

Eskişehir İli'nin Dağlık Phrygia olarak bilinen güney kesiminde, Seyitgazi'nin 18 km kadar güneyindeki Bardakçı Köyü yakınlarında yer alır. **(Ek-11: Res.1)** Yerleşmede, 2006 yılında Eskişehir Arkeoloji Müzesi Başkanlığı'nda ve Turan Efe'nin bilimsel danışmanlığında kazılar başlatılmıştır.[169] **(Harita – 3)**

Önemi, kazılar yapılana kadar Kuzeybatı Anadolu'da bugüne kadar hiç bilinmeyen Paleolitik ve Erken Neolitik Dönemlerin temsil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca Geç Kalkolitik Dönem'e ait olduğu düşünülen bir mezarlık alanı da bulunmaktadır.[170]

Erken Prehistorik malzemelere bakıldığında ise Cıbırada tepesinde teras bölümünün güney eteğinde ele geçirilmiştir. Küllüoba'da bulunan yontma taş aletler uzman İvan Gatsov tarafından Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'e tarihlendirilmiştir.[171]

Cıbırıada olarak bilinen tepenin zirve kesiminde iki ana evreli bir İlk Tunç Çağı II kalesi bulunmaktadır. Kale, yer yer çok büyük blok taşlardan inşa edilmiş bir

[166] Darga, vd. , 2002: 300.
[167] Gündoğan, 2003: 64.
[168] Sivas, 2013: 306.
[169] Fidan, 2009: 6.
[170] Efe ve Türkteki, 2007: 76.
[171] Efe ve Türkteki, 2007: 76.

sur ile çevrilidir. Surun iç kesimindeki evler, Anadolu yerleşim planına uygun olarak arka kısımlarından sura dayanmaktadır. Genel yerleşim planın ve sur sisteminin daha iyi anlaşılabilmesi için, kazılara devam edilmesi gerekmektedir.[172] **(Ek-12: Res.1 ve Res.2)**

Keçiçayırı Kazısı, Frigya Yaylası'nın Neolitik ve İlk Tunç Çağı II Dönemleri'nin aydınlatması açısından oldukça önemlidir.[173]

Demircihöyük

Höyük, Bilecik İli sınırları içerisinde yer almaktadır. Kazı tarihçesine bakıldığında; Demircihöyük'te ilk kazı çalışmaları 1937 yılında, Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Kurt Bittel'in gerçekleştirdiği üç haftalık kısa bir kazı çalışmasıdır. **(Harita – 6)** Daha sonra uzun bir ara verilen Demircihöyük kazısı 1975 - 1978 yılları arasında Alman Arkeoloji Enstitüsü desteğiyle Manfred Korfmann başkanlığında yürütülmeye yeniden başlamıştır. Kazılar sonucunda, Anadolu'daki küçük İlk Tunç Çağ'ı yerleşimlerinin en iyi örneklerinden biri olduğu ortaya çıkmıştır. 1990 ve 1991 yıllarında ise, Demircihöyük'te ki Tunç Çağı Nekropolü'nde Jürgen Seeher tarafından kazı çalışmaları yürütülmüş ve mezarlık gün ışığına çıkartılmıştır.[174] **(Ek-13: Res.1)**

Batı Anadolu'nun İlk Tunç Çağı'na ait etrafı sur ile çevrili, küçük yerleşim birimlerinin tipik bir örneğidir. Anadolu'da MÖ III. Binyıl için geniş ölçüde bir temsili özelliğe sahiptir.[175] İlk Tunç Çağı başlarında Demircihöyük'te duvarlar ahşap malzemeden yapılmış ve iki yüzleri de çamurla sıvanmıştır. H yapı katındaki yangından sonra, taş temel ve kerpiç duvar tekniği kullanılmaya başlanmıştır. Böylece yerleşimin mimari yapısı değişmeden, yapılar uzun yıllar korunmuştur. Her biri yaklaşık 50 m²'lik bir alanı kaplayan evlerde ortalama 5-6 kişinin yaşadığı

[172] Efe ve Türkteki, 2007: 79.
[173] Efe ve Türkteki, 2007: 79.
[174] Korfmann, 2003: 111.
[175] Korfmann, 2003: 111.

düşünülmekte ve Demircihöyük'te ki İlk Tunç Çağı nüfusunun 130 kişiden oluştuğu çalışmalar sonucunda öne sürülmektedir.[176]

İlk Tunç Çağ'ı yerleşimine özgü, yaklaşık 200 adet kilden yapılmış idoller bulunmuştur. Kazılar sırasında ele geçirilen bir kalıp buluntusu, Demircihöyük'te metal buluntunun az olmasına rağmen burada üretim yapıldığını göstermektedir.[177]

Eskişehir ve çevresinde görülen Demircihöyük Kültürü, Batı Anadolu'da Troia, güneyde; Beycesultan kültürleriyle ilişki içerisinde olduğu çanak çömlek buluntuları ile görülebilmektedir. Demircihöyük'te yapılan çalışmalarda yerleşimin, MÖ 2500'ler de sona erdiğini göstermektedir.[178]

Demirci Höyük Sarıket Nekropolü

Demircihöyük'ün yaklaşık olarak 250 m batısında bir nekropol alanı bulunmuştur. Bulunduğu mevkiden dolayı Sarıket Nekropolü olarak adlandırılan mezarlıkta İlk Tunç Çağı ve MÖ II. Binyıla ait mezarlar yer almaktadır.[179] **(Harita – 6)**

İlk Tunç Çağı'nda Sarıket Nekropolü, ölü gömme adetlerine bakılacak olursa; ölüler, yerleşmede büyük depo kapları olarak kullanılan küpler içine yatırılmıştır ve küplerin ağız kısımları taşlarla kapatılmıştır. Bazı kapların boyutları yeterince büyük olmadığı için ağız kısmına ikinci bir kabın konmuş olduğu örneklerde bu bulunmaktadır. Ölüler, kapların içerisine hoker biçiminde yerleştirilmiştir.[180]

[176] Korfmann, 1983: 245-246.
[177] Korfmann, 2003: 112.
[178] Korfmann, 2003: 112.
[179] Seeher, 1992: 163.
[180] Seeher, 1992: 164.

İlk Tunç Çağı'nda küp mezarların yanında doğrudan toprak içerisinde yapılmış gömüler de bulunmaktadır. Ölüler, doğrudan mezar çukuru içerisine hoker pozisyonunda yatırılmıştır. Mezarlıkta yapılan kazılarda bulunan, üç örnekte ise toprak mezarların üzerinin taş ile kapatıldığı görülmüştür. **(Ek-13: Res.2)**

Ölü hediyeleri içinde, altından yapılmış takılara birçok mezarda rastlanmıştır. Bu altın buluntular ince dövülmüş, kabartmalarla süslenmiştir. Takıların üzerinde dövülerek oluşturulmuş bantlar sadece altından değil, gümüş ve bronzdan da yapılabilmektedir.[181]

Seyitömer Höyüğü

Kütahya İl merkezinin 25 km kuzeybatısında, Seyitömer Linyit İşletmesi Müessese Müdürlüğü rezerv sahasında, eski Seyitömer Kasabası'nın bulunduğu alan içerisindedir. Höyük *"Phrygia Epiktetos"* denilen bölgenin güneyinde, İç Batı Anadolu'da yer almaktadır**.** 150 m çapında ve 23,5 m yüksekliğindedir.[182] **(Harita – 4)**

Höyükte, 1989 yılından itibaren, ilk yıl Eskişehir Müzesi Müdürlüğü olmak üzere, 1990 - 1995 yıllarında Afyonkarahisar Müzesi Müdürlüğü tarafından kazı çalışmaları yürütülmüştür. Bir süre ara verilen kazı çalışmaları 2006 yılında, Ahmet Nejat Bilgen başkanlığında, Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü tarafından yeniden başlatılmıştır.[183]

Höyüğün tabakalanması ise şu şekildedir;

I. Tabaka (Roma Dönemi: 255 - 363).

II. Tabaka (Hellenistik Dönem: MÖ 334 - 30).

[181] Seeher, 1992: 165.
[182] Bilgen, 2009: 321.
[183] Bilge vd. , 2014: 349.

II - A: Geç Evre.

II - B: Erken Evre.

III. Tabaka (Akhaemenid Dönemi: MÖ 500 - 334).

III - A: MÖ IV. yüzyıl (400 - 334).

III - B: MÖ V. yüzyıl.

IV. Tabaka (Orta Tunç Çağı: MÖ XVIII. yüzyıl).

IV - A: Geç Evre (MÖ 1750 - 1700).

IV - B: Orta Evre (MÖ 1790 - 1750).

IV - C: Erken Evre (MÖ XX yy. - XIX. yy.).

V. Tabaka (Erken Tunç Çağı: MÖ 3000 - 2000).

V - A: Geç Evre (MÖ 2150 - 2100).

V - B Orta Evre (MÖ 2250 - 2150).

V - C Erken Evre (MÖ 2350 - 2250).[184]

Seyitömer Höyüğü, İlk Tunç Çağı III tabakasına ait üç farklı evre yer almaktadır. İlk Tunç Çağı III B evresine bakıldığında A evresindeki düzenli yerleşim planının bu evrede de kullanıldığı görülmektedir. Fakat yapıların planlarında değişiklik olmuştur. Açılan mimari tabakalarda, orta kısımda bulunan megaron yapısı ve yanında yer alan iki mekan dışındaki tüm mekanların şiddetli yangın geçirdiği görülmektedir.[185] **(Ek-14: Res.1)**

Höyüğün merkez konumunda bir tapınak kompleksi bulunmuştur. Megaron planlı bir yapıdır, önde avlu, kuzeydeki iki mekanda, oluşan kompleks içinde in - situ ele geçirilen buluntuları ve konumu itibariyle bu yapıya, tapınak yapısı denilmektedir.[186]

[184] Bilge vd. , 2014: 350.
[185] Bilgen vd. , 2013: 204.
[186] Bilgen vd. , 2013: 206.

Bulunan megaron yapısının güneydoğusunda, atölye içerisinde birden fazla fırının bulunduğu bir mekan vardır. Atölyelerin aynı zamanda depo odası olarak kullanıldığı, bu yapıların içinde ele geçirilen çok sayıdaki seramik kap, ağırlık ve ağırşak gibi buluntulardan anlaşılmaktadır.[187]

Yapılar içerisinde yer alan mimari unsurlardan olan ocaklar, biçimsel özellikleri ve kullanılan inşa malzemesi açısından aynı özelliklere sahiptir. Bunlar, mimari yapıların taban seviyesinden biraz yüksekte olup yuvarlak bir platform ve arka kısımdaki iki adet birbirine bağlı boynuz şeklindeki yükseltiden meydana gelmiştir.[188]

Erken Tunç Çağı III Dönemi C evresinde ise; 8 mekan ortaya çıkartılmıştır. Fakat bu mekanlardan C evresinin yerleşim planı yapılan çalışmalar doğrultusunda tam olarak ortaya çıkmamıştır.[189]

Kusura Höyüğü

Afyonkarahisar'ın 55 km güneybatısında ve Sandıklı İlçesi'nin 13 km güneyinde yer almaktadır. Kusura Höyük'te W. Lamb tarafından 1935 – 1937 yılları arasında gerçekleştirilen kazılarda Kalkolitik Dönem'den itibaren İlk Tunç Çağı, Orta Tunç Çağı, Geç Tunç Çağı ve Demir Çağ Dönemleri'nde yerleşim yeri olarak kullanılmıştır.[190] **(Harita – 5)**

B tabakasında yedi yapı katı saptanmıştır. B tabakası diye bahsedilen evre Kusura Höyük İlk Tunç Çağı Dönemi'dir. Bunlardan 1'den 6'ya kadar olan yapı katları İlk Tunç Çağı; 7 yapı katı ise B'den C'ye geçiş katıdır.[191]

[187] Bilgen vd. , 2013: 205.
[188] Bilgen vd. , 2013: 205.
[189] Bilgen vd. , 2013: 206.
[190] Lamb, 1937: 1.
[191] Lamb, 1938: 217-273.

İlk Tunç Çağı II Evresi mimarisinin en son yapı katı, geçiş dönemi tabakası tarafından bozulmuştur. A tabakası çanak çömlekleri el yapımı, ince koyu gri renkli hamurlu, siyah astarlı ve oldukça kaliteli açkılı mallardır. Üzerlerinde beyaz boya bezeme vardır. Çoğunlukla kase biçiminde kaplar yer almaktadır.[192] B tabakasının tüm yapı katlarında devetüyü, gri veya kırmızı astarlı, açık devetüyü mallardan tüm kaplar ve parçalar vardır. Çoğunluğu çarkta üretilmiş örnekler bulunmaktadır. Bazıları açkılıdır. Açık devetüyü mal alt yapı katlarında yoktur. Kırmızı astarın sürülmemesi veya kazınması sonucunda yapılan astar bezemeli örnekler vardır. Burma kulplar; yiv bezemeli örnekler her evrede bulunmaktadır. Kırmızı haç benzeri bezemeli kaseler yerleşmenin Batı Anadolu Bölgesi ile ilişkisini ortaya koymaktadır. Çift kulplu maşrapa, üzeri yatay yiv bezemeli depas, açkılı bir depas ve gaga ağızlı testi mal grupları içerisinde yer almaktadır. Pişmiş topraktan idoller ile hayvan figürinleri İlk Tunç Çağı'nı göze hoş gelen buluntu türleridir. B tabakasında ele geçen küçük bir idolün benzeri, Ahlatlıbel ve Alişar'da da olduğu bilinmektedir. [193]

Kusura Höyüğü'nün İlk Tunç Çağı tabakasında daha çok bakır buluntular ele geçirilmiştir. 1937 yılında yapılan analizlerde bulguların tümünün bakır olduğu saptanmıştır. Dörtgen başlı iğneler; kalemler; deliciler; küpeler gibi buluntular ele geçirilmiştir.[194]

Kusura'da İlk Tunç Çağı'nın en önemli özelliklerinden birisi de "Kusura Tipi İdolleri" adı verilen pişmiş toprak heykelciklerdir. Bu idol tipinin en önemli özelliği ise disk formunda baş, çatal şeklinde boyun ve bahçıvan beline benzer gövde yapısına sahip olmasıdır. Boyun kalınlıkları gövdeye doğru artar, gövde kısmı bulunan bazı örneklerde köşeli bazılarında ise yuvarlaktır. Baş kısmına göre daha küçük gövdeye sahip idollerde bulunmaktadır.[195]

[192] Lamb, 1937: 14.
[193] Lamb, 1938: 217-273.
[194] Lamb, 1938: 217-273.
[195] Akdeniz, 2002: 9.

Küçük Höyük ve Nekropolü

Eskişehir il merkezinin yaklaşık 50 km kuzeybatısında; Bozüyük İlçesi'nin 5 km doğusunda; Bursa - Eskişehir karayolunun yaklaşık 50 m kuzeyinde; Toprak Seramik Fabrikası alanı içindedir. Höyük, günümüzde Bilecik il sınırları içerisinde yer almaktadır. Oldukça küçük olup, 60 m çapında ve 4 m yüksekliğine sahiptir. Çakırmandıra adlı sırtın yamacında yer alan mezarlık alanı ise 75 x 60 m ölçülerindedir.[196] **(Harita – 6)**

Doğal gaz borusunun döşenmesi için açılan çukurda mezarların çıkması ve bu buluntuların Eskişehir Arkeoloji Müzesi'nin haberdar olması üzerine; Eskişehir Arkeoloji Müzesi adına kurtarma kazısı yapılmasına karar verilmiştir. Kazı, Müze Müdürü Güngör Gürkan başkanlığında ve Alman Arkeoloji Enstitüsü'nden J. Seeher'in bilimsel yönetiminde 1983 - 84 yıllarında gerçekleşmiştir. **(Ek-14: Res.2)**

Küçükhöyük Mezarlığı'nın küp ve taş sanduka mezarları, Karataş / Semayük, Babaköy, Yortan/Gelembe, Kusura, Demircihöyük-Sarıket mezarlıklarından da bilindiği gibi Batı Anadolu yerleşme dışı mezarlıklarına örnek bir gömü yeridir.[197] Bu mezarlık Demircihöyük – Sarıket Nekropolü ile birlikte; Kuzeybatı Anadolu yaylasında sistematik olarak araştırılmış bir iki mezarlıktan biridir. Özellikle mezarlıktan bulunan çanak çömlek bulguları ile batıda; Troya, Yortan/Gelembe gibi önemli İlk Tunç Çağı merkezleri ile doğuda, Demircihöyük ve Ankara çevresindeki diğer İlk Tunç Çağı yerleşim yerleri ile aynı kültür içindedir.

Nekropolün tarihlenmesi kendisine çok yakın bir coğrafi konumda bulunan Demircihöyük - Sarıket Mezarlığı buluntularının yardımıyla kolaylık sağlanmıştır. Demircihöyük yerleşmesinin L evresinden Q evresine kadar devam eden bir buluntu topluluğu Küçük Höyük Mezarlığı'nda bulunmuştur. Kazı başkanları mezarlığı İlk Tunç Çağı'nın II. evresine bu benzerliklere dayanarak tarihlemektedir.[198]

2.1. İç Kuzeybatı Anadolu'da Yüzey Araştırmaları Işığında İlk Tunç Çağı

[196] Gürkan ve Seeher, 1991: 39.
[197] Gürkan ve Seeher, 1991: 95.
[198] Gürkan ve Seeher, 1991: 96.

İç Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nde detaylı olarak çalışmalar, 1988 - 1995 yılları arasında Turan Efe başkanlığındaki bir ekip tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır. Bu ekip daha çok bölgedeki, Kütahya, Eskişehir ve Bilecik çevresini araştırma alanı olarak değerlendirmiştir. Daha sonra ise, 2001 ve 2011 yılları arasında Taciser Sivas başkanlığındaki bir ekip Eskişehir, Kütahya ve Afyonkarahisar illerini kapsayacak şekilde yüzey araştırmaları gerçekleştirmiştir.

Eskişehir

Yüzey araştırmaları sırasında tespit edilen İlk Tunç Çağı yerleşimleri ise; Alyamak Höyüğü[199], Alponoz Höyüğü[200], Alidede (Yeniyol) Höyüğü[201], Alıcahöyük[202], Akören Höyüğü[203], Akin Höyük[204], Akçakaya Höyüğü[205], Ahırözü – İncir Mevkii Düz Yerleşmesi[206], Ağapınar Höyüğü[207], Ağaçköy Höyüğü[208], Ağaçhisar Höyüğü[209], Arapören Höyüğü[210], Asarındere Höyüğü[211], Aşağı Kepen Büyük Höyük[212], Aşağı Kepen Küçük Höyük[213], Aşağı Kartal Höyüğü[214], Aşağı Söğütönü Höyüğü[215], Ayvalı Höyüğü[216], Azmak Höyüğü[217], Bahçecik II / Alpu[218], Bahçecik I, II, III / Sivrihisar[219], Başara Höyüğü[220] **(Ek-15: Res.1)**, Beykışla[221],

[199] Efe, 1995: 253.
[200] Efe, 1995: 248.
[201] Efe, 1996: 134.
[202] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[203] Efe, 1995: 248; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 286; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 103.
[204] Efe, 1997: 218; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[205] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 286; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 102.
[206] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157.
[207] Efe, 1995: 254.
[208] Efe, 1996: 139.
[209] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 287; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[210] Efe, 1996: 137.
[211] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[212] Efe, 1996: 140; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 18.
[213] Efe, 1996: 140.
[214] Efe, 1990a: 410; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 12.
[215] Efe, 1993: 347; Efe,1994c: 5.
[216] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 287.
[217] Efe, 1996: 139.
[218] Efe, 1996: 139.
[219] Efe, 1996: 133.
[220] Sivas, 2013: 306.
[221] Efe, 1996: 142.

Beyler Mezarlığı Höyüğü[222], Biçer I ve II Höyükleri[223], Boyacıoğlu Çiftliği[224], Bozan Höyük[225], Büğdüz Höyük[226], Büyükpınar Höyüğü[227], Çakmak Höyüğü[228], Çatören Höyüğü[229], Çayır Höyüğü[230], Çaykoz Höyüğü[231], Çepen Höyüğü[232], Çoban Höyük[233], Çukurhisar I Höyüğü[234], Çukurhisar II Höyüğü[235], Çiftlik Höyüğü[236], Çıngıllı Höyüğü[237], Çıplak Yüğ Höyüğü[238], Çukurhisar Höyüğü[239], Darören Höyüğü[240], Değirmendere Mevkii Yamaç Yerleşmesi[241], Derbent Höyüğü[242], Doğancı Höyüğü[243], Doğray (Toğray) Höyüğü[244], Duduhöyük[245], Eğriova Höyüğü[246], Eminekin Höyüğü[247], Emirce Höyüğü[248], Erenköy I Höyüğü[249], Erenköy II Höyüğü[250], Eski Camii Höyüğü[251], Gerenli Höyüğü[252], Göknebi Höyüğü[253], Göllüce I Höyüğü[254], Gücükkol Höyüğü[255], Güllühöyük[256] **(Ek-16: Res.1)**, Hamamkarahisar Höyüğü,[257], Hamamtepesi Höyüğü[258], Hamidiye I Höyüğü[259], Hamidiye II

[222] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 290; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 107.
[223] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 38.
[224] Efe, 1993: 347.
[225] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 36.
[226] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[227] Efe, 1995: 249.
[228] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 167; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 42,43.
[229] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157,158.
[230] Efe, 1996: 142.
[231] Efe, 1996: 140.
[232] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 13.
[233] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 35.
[234] Efe, 1996: 133.
[235] Efe, 1996: 134.
[236] Efe, 1990a: 419; Efe, 1994c: 5.
[237] Efe, 1996: 142.
[238] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[239] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.
[240] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[241] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 166; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 39.
[242] Efe, 1995: 247; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[243] Efe, 1996: 134.
[244] Efe, 1997: 219.
[245] Efe, 1995: 253; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 12.
[246] Efe, 1997: 217.
[247] Efe, 1996: 138.
[248] Efe, 1993: 347; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 13.
[249] Efe, 1990a: 410.
[250] Efe, 1990a: 411.
[251] Efe, 1996: 141.
[252] Efe, 1996: 138.
[253] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 167; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 41.
[254] Efe, 1995: 250; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 36.
[255] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[256] Efe, 1995: 251.
[257] Efe, 1997: 216.

Höyüğü[260], Hamitli Höyüğü[261], Hankaraağaç Höyüğü[262], Hasmellerin Höyüğü[263], Höyücek Höyüğü[264], İbikseydi Höyüğü[265], İkikuyu Höyüğü[266], İkipınar Höyüğü[267], Ilıcabaşı I Höyüğü[268], Ilıcabaşı II Höyüğü[269], İlme Höyüğü[270], İmişehir Höyüğü[271], İtburnu Höyüğü[272], Kalkanlı Höyüğü[273], Karaağaçpınarı Höyüğü[274], Karacahöyük III[275], Karahöyük (Midaion)[276], Karahöyük III[277], Karapazar Höyüğü[278] **(Ek-16: Res.2)**, Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi[279], Katırkulesi Höyüğü[280], Katmer Höyük[281], Kavacık Mevkii[282], Kavaközü Höyüğü[283], Kayaağzı Höyüğü[284], Kaymaz 2 Höyüğü[285], Kaynakobası Höyüğü[286], , Keskin Höyüğü[287], Kırcı Höyüğü[288], Kızılcıklıderesi Höyüğü[289], Kızlar Höyüğü[290], Kocakaya Höyüğü[291], Kocakayaviranı Höyüğü[292], Kokar Kaynak Mevkii[293], Kokar Kaynak Höyüğü[294], Kokarkuyu

---

[258] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 166; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 39.
[259] Efe, 1996: 137; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 41.
[260] Efe, 1996: 137; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 41.
[261] Efe, 1996: 142.
[262] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 168.
[263] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 13.
[264] Efe, 1995: 250.
[265] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 291.
[266] Efe, 1997: 217.
[267] Efe, 1996: 136.
[268] Efe, 1996: 143.
[269] Efe, 1996: 143.
[270] Efe, 1996: 141.
[271] Efe, 1995: 252; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 36.
[272] Efe, 1995: 254.
[273] Efe, 1995: 251; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 36.
[274] Efe, 1995: 247.
[275] Efe, 1995: 253.
[276] Bilgen, 2006: 404; Bilgen, 2007: 111.
[277] Efe, 1996: 133.
[278] Efe, 1995: 247; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 286; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 103.
[279] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[280] Efe, 1996: 137.
[281] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[282] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 287; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 104.
[283] Efe, 1995: 248.
[284] Efe, 1995: 249; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[285] Efe, 1996: 138.
[286] Efe, 1996: 138.
[287] Efe, 1993: 346; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[288] Efe, 1995: 248.
[289] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[290] Efe, 1996: 132.
[291] Efe 1995: 246.
[292] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2003b: 8.
[293] Türkcan, 2011: 311.
[294] Türkcan, 2011: 315.

Höyüğü[295], Koşmat Höyüğü[296], Kozluca Yamaç Yerleşmesi[297] **(Ek-15: Res.2)**, Köprübaşı Höyüğü[298], Köstütepesi Höyüğü[299], Kulapa Höyüğü[300], Kumbağ Höyüğü[301], Kurtlar Höyüğü[302], Kurupınar Höyüğü[303], Kuşçuderesi Yamaç Yerleşmesi[304], Kuştepesi Höyüğü[305] **(Ek-17: Res.1)**, Küçük Kızlar Höyüğü[306], Külahlı Höyüğü[307], Külüyük[308], Kümbet Höyüğü[309], Küllüoba[310], Magila Tepesi Höyüğü[311], Maltepesi Höyüğü[312], Malüyük Höyüğü[313], Margı Höyüğü[314], Mesudiye Höyüğü[315], Musalar Höyüğü[316], Nemli Höyük[317] **(Ek-17: Res.2)**, Oba Höyük[318], Oklubalı Höyüğü[319], Osmaniye Höyüğü[320], Porsuk I ve II Höyüğü[321], Pirenlik Höyüğü[322], Salavat Höyüğü[323], Saracık Höyüğü[324], Sarıcailyas Höyüğü[325], Sarıkavak Höyüğü[326], Sepetçi Höyüğü[327], Sivrikaya Mevkii Mezarlığı[328], Soğulcak Höyüğü[329], Şekerlice Höyüğü[330], Şarhöyük (Dorylaion)[331], Suluhöyük[332] Sübren Höyüğü[333],

[295] Efe, 1997: 219; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 287; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 104.
[296] Efe, 1997: 220; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.
[297] Sivas, 2013: 308.
[298] Efe, 1996: 134.
[299] Efe, 1997: 216; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 291; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 108.
[300] Efe, 1997: 217; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 44.
[301] Efe, 1993: 347; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 44.
[302] Efe, 1996: 136.
[303] Efe, 1995: 247; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 286; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 103.
[304] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 168; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 44.
[305] Efe, 1991: 166; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 12.
[306] Efe, 1996: 134.
[307] Efe, 1996: 141.
[308] Efe, 1996: 135; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[309] Efe, 1997: 218; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 15.
[310] Efe, 1995: 251.
[311] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[312] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2003b: 8.
[313] Efe, 1996: 135.
[314] Efe, 1996: 133; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 35.
[315] Efe, 1996: 133; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 41.
[316] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 14.
[317] Efe, 1990a: 410; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 13.
[318] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[319] Efe, 1992: 562.
[320] Efe, 1996: 133; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 164; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 39.
[321] Efe, 1997: 220.
[322] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 37.
[323] Efe, 1996: 137.
[324] Efe, 1996: 133.
[325] Efe, 1997: 218.
[326] Efe, 1996: 136.
[327] Efe, 1996: 132,133.
[328] Efe, 1995: 246.
[329] Efe, 1997: 216; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 42.
[330] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.

Taşlık Höyüğü[334], Toraman Höyüğü[335], Tömbektepe Höyüğü[336], Turgutlar Höyüğü[337], Türkmentokat Höyüğü[338], Uludere Höyüğü[339], Üçbaşlı Yamaç Yerleşmesi[340], Ürktepe Höyüğü[341], Üryan Höyüğü[342], Yakakayı Höyüğü[343], Yalınlı Höyüğü[344], Yapağıhöyük[345], Yazırhöyük[346], Yeldeğirmeni Höyüğü[347], Yeniceköy[348], Yeniköy Höyüğü[349], Yeşildon Höyüğü[350], Yılankıran Höyüğü[351], Yukarı Söğütönü I ve II[352], Yumrudömen Nekropolü[353], Zaferhamit Höyükleri'dir.[354] **(Harita – 3)**

[331] Darga, 2007: 91.
[332] Efe, 1995: 252; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 35.
[333] Efe, 1997: 219.
[334] Efe 1995: 249.
[335] Efe 1995: 250; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 39.
[336] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 290; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 107.
[337] Efe, 1993: 347.
[338] Efe, 1995: 252; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 35.
[339] Efe, 1990a: 412; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 13.
[340] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004a: 157.
[341] Türkcan, 2011: 311.
[342] Efe, 1995: 252; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 43.
[343] Efe, 1996: 132.
[344] Efe, 1997: 219.
[345] Efe 1995: 253.
[346] Efe, 1996: 140.
[347] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 166.
[348] Efe, 1991: 167.
[349] Efe, 1990a: 410.
[350] Efe, 1996: 134.
[351] Efe, 1996: 142.
[352] Efe, 1990a: 412, Efe 1991: 166: Efe, 1994b: 29.
[353] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288; Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[354] Efe, 1996: 138.

Kütahya

Yüzey araştırmaları ile tespit edilmiş bazı önemli İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri; Karahöyük, Tepecik Höyük[355], Tavşanlı Höyük[356] **(Ek-18: Res.1)**, Köpüren Höyük[357], Seyitömer Höyüğü[358], Ortaca Höyüğü, Aslanapa Höyüğü[359], Haydarlar Höyüğü, Siyalar Höyüğü, Sağlar Höyüğü[360], Höyüktepe Höyüğü, Çöğürtepe Höyüğü, Ören Yerleşmesi, Kıranhamamyeri Höyüğü[361], Turgutlar Höyüğü[362], Abya Höyüğü, Karaağaç II Höyüğü, Gecek Höyüğü, Üçhüyük, Yalnızsaray Höyüğü[363], Höyüközü Çayırbaşı Höyüğü, Alibey Höyüğü, Tatmuhat Höyüğü, Beşkarış Höyüğü, Hebilin Höyük[364], Allıören Höyük, Gökçeler Höyük[365], Hacıbekir Höyüğü, Avaratepe Yerleşmesi[366], Işıklar Höyüğü[367], Akmakça Yamaç Yerleşmesi[368], Subak Höyüğü, Örentepe Höyüğü[369], İkizhüyük, Malatça Höyüğü, Kızılkilise Höyüğü,[370] Hacıhamza Höyükleri'dir.[371] **(Harita – 4)**

[355] Efe, 1990a: 406; Efe, 1991: 164.
[356] Efe, 1990a: 407; Efe, 1991: 169.
[357] Efe, 1990a: 408.
[358] Efe, 1991: 167.
[359] Efe, 1993 349: Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 18.
[360] Efe, 1993: 348.
[361] Efe, 1993: 349.
[362] Efe, 1993: 347.
[363] Efe, 1993: 350.
[364] Efe, 1993: 351
[365] Efe, 1993: 352.
[366] Efe, 1993: 572.
[367] Efe, 1993: 572, 573.
[368] Efe, 1994a: 573.
[369] Efe, 1994a: 574.
[370] Efe, 1994a: 575.
[371] Efe, 1994a: 576.

Afyonkarahisar

Yüzey araştırmaları ile tespit edilmiş İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri; Üçhöyük (Bolvadin)[372], Seydiler Yerleşmesi[373], Arslan Tepesi (Taşlı Höyük)[374], Yörükkaracaören[375], Karaoğlan Höyüğü[376], Sinneli Mevkii[377], Karakaya Höyüğü[378], Çaltepe Yerleşmesi[379], Maltepesi Yerleşmesi[380], Büyük ve Küçük Güller Höyüğü[381], Arapdede[382], Cinli Höyük[383], Maltepesi Höyüğü[384], Yenikuyu Höyüğü[385], Çalışlar Höyük ve Mezarlığı[386], Akçakepez Mevkii Yerleşmesi[387], Harım Mevkii Yerleşmesi[388], Eyice Höyük[389] Durtacı[390], Gövem Mevkii Yerleşmesi[391], Taşlı – Dişli Höyük [392], Sincanlı Höyük[393] Bozkuş Höyüğü[394], Mezarlıktepe Yerleşmesi[395], Taşkuyu Höyüğü[396] Seki Tarla[397], Karaçayır Höyüğü[398], Toparcarlağın Tümbet Tepe[399], Ören Mevkii[400], Akkonak Üyük Mevkii[401], Karamık Üyük Mevkii[402], Ablak Höyüğü[403] Kurumsa Boğazı[404], Pazarağaç Üyük Mevkii[405], Üçin Höyüğü[406], Taşoluk

[372] Koçak, 2004: 31.
[373] Koçak ve Işık, 2008: 86.
[374] Koçak, 2004: 32.
[375] Koçak, 2004: 32.
[376] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
[377] Koçak, 2004: 33.
[378] Koçak, 2004: 33.
[379] Koçak, 2004: 33, 34.
[380] Koçak, 2004: 34.
[381] Koçak, 2009: 56.
[382] Koçak, 2004: 35.
[383] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
[384] Koçak, 2004: 35, 36.
[385] Koçak, 2004: 36, 37.
[386] Koçak ve Işık, 2008: 87.
[387] Koçak, 2004: 37.
[388] Koçak, 2004: 37.
[389] Koçak ve Bilgin 2010: 24.
[390] Koçak, 2004: 38.
[391] Koçak, 2004: 39.
[392] Koçak, 2004: 39, 40.
[393] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
[394] Koçak, 2004: 40.
[395] Koçak, 2004: 40,41.
[396] Koçak ve Işık, 2008: 88.
[397] Koçak, 2004: 41.
[398] Koçak, 2011: 183.
[399] Koçak, 2004: 41
[400] Koçak, 2004: 41,42.
[401] Koçak, 2004: 42.
[402] Koçak, 2004: 42.
[403] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
[404] Koçak, 2004: 43.
[405] Koçak, 2004: 43.

Höyüğü[407], Cumhuriyet Hüyük Mevkii[408], Tez Höyük[409], Gözeli Höyüğü[410], Salihler Höyüğü[411], Kocaoğuz[412], Pirenlik (Kamışlı) Höyük[413] **(Ek-18: Res.2)**, Pani Höyük[414], Kazlar Höyüğü[415], Mal Höyüğü[416], Sarıkayalar[417], Tuzlubayır Höyüğü[418], Baştepe Üyük Mevkii[419], Keldağ Yerleşmesi[420], Eski Kabir[421], Aşağı Mahallenin Kale Yerleşmesi[422], Köy Kalesi[423], Bağlıca Höyüğü[424], Gavur İni Önü[425], Göktaş ve Tekdeğirmen Höyüğü[426], Nuh Höyüğü[427] Dede Mezarı[428], Kozlu Köyü Üyük Yerleşmesi[429], Yazırın Çayır[430] **(Ek-19: Res.1)**, Kırklar İni Mevkii[431], Yarımdan Yerleşmesi' dir.[432] **(Harita – 5)**

---

406 Koçak, 2013: 40.
407 Koçak, 2011: 182.
408 Koçak, 2004: 43.
409 Koçak, 2009: 52.
410 Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
411 Koçak, 2009: 54.
412 Koçak, 2004: 44.
413 Koçak, 2004: 44, 45.
414 Koçak, 2004: 45: Koçak ve Bilgin 2010: 24.
415 Koçak, 2004: 45.
416 Koçak, 2004: 46.
417 Koçak, 2004: 46.
418 Koçak ve Işık, 2008: 90.
419 Koçak, 2012: 235.
420 Koçak, 2013: 40.
421 Koçak, 2004: 46.
422 Koçak, 2004: 47.
423 Koçak, 2004: 48.
424 Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 19.
425 Koçak, 2004: 48.
426 Koçak, 2009: 58.
427 Koçak, 2011: 183.
428 Koçak, 2004: 48.
429 Koçak, 2012: 48.
430 Koçak, 2004: 48.
431 Koçak, 2004: 49.
432 Koçak, 2004: 49.

Bilecik

Bilecik İli'nin topografik yapısı ve yer şekilleri araştırma yapılmasını zorlaştırmıştır. Yapılan yüzey araştırmaları sonucunda tespit edilen İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri; Çakçapınar Höyüğü, Killi Höyük[433], Aharköy Höyüğü[434], Höyücek[435], Pazaryeri I ve II Höyüğü, Kınık Höyüğü, Demirköy[436], Yıllıkhöyük, Çakılarası Tepesi Yerleşmesi, Taşıtarla Yerleşmesi, Zincirlikuyu Yerleşmesi, Yassıhöyük[437], Arçıklar Höyüğü[438], Kurşunlu Höyüğü, Kızılcabayır Düz Yerleşmesi **(Ek-19: Res.2)**' dir.[439] **(Harita – 6)**

[433] Efe, 1990a: 411.
[434] Efe, 1990a: 411, 412.
[435] Efe, 1992: 564.
[436] Efe, 1992: 565.
[437] Efe, 1992: 566.
[438] Efe, 1992: 567.
[439] Efe, 1993: 346.

III. BÖLÜM

ALPU, BEYLİKOVA ve SİVRİHİSAR İLÇELERİNDE YER ALAN İLK TUNÇ YERLEŞMELERİ

3.1 Alpu İlçesinde Yer Alan İlk Tunç Çağı Yerleşimleri

3.1.1 Ağaçhisar Höyüğü

Alpu İlçesi'nin kuzey kesiminde yer alan bu höyük, Ağaçhisar Köyü'nün 2,5 km güneybatısında, köye ulaşan Alpu - Mihalıççık asfalt yolundan Ağaçhisar Köyü'ne ulaşan yolun 50 m kadar doğu bitişiğinde yer almaktadır. **(Harita – 7)** Oldukça ufak boyutlara sahip olan höyük 80 m çapında olup 7 m yüksekliğindedir.[440] **(Ek-20: Res.1 ve Res.2)**

Batı, doğu ve kuzey yamaçlarında kaçak kazı çukurları mevcuttur. Kaçak kazı çukurlarından kerpiç bir duvar gözlenebilmektedir. Tepe noktası ve etek kısımlarındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahrip olmaktadır.[441] Ayrıca yüzeyde bulunan ağaçlar da, arkeolojik sit alanı olan bu höyüğe zarar vermektedir.

Yüzeyden İlk Tunç Çağı[442] ve MÖ II. Binyıla tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur.[443] Çanak çömleklerin %58'i İlk Tunç Çağı'na, geriye kalan %42'si MÖ II. Binyıla aittir.

---

[440] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[441] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[442] İç Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nde İlk Tunç Çağı seramiklerinin tipik özelliklerine bakıldığında, açkılı malların, "S" tipi kaseler ve omurgalı kaseler üzerinde görülebilmesidir. Parlak kırmızı astarlı ve açkılı malların el yapımı goblet ve depaslar ilk defa bu dönemde görülmeye başlarlar. Bunlarla beraber amphorolar ve matara şekilli testilerde yapılır. Seramiklerin gövde kısımlarında çark kullanmanın etkisiyle ovalleşme gözlenmektedir. Üç ayaklı mutfak kaplarının da bölgede kullanılmaya devam ettiği gözlenebilmektedir.
[443] Sivas ve Sivas, 2003k: 1.

Şekil-1: Ağaçhisar Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

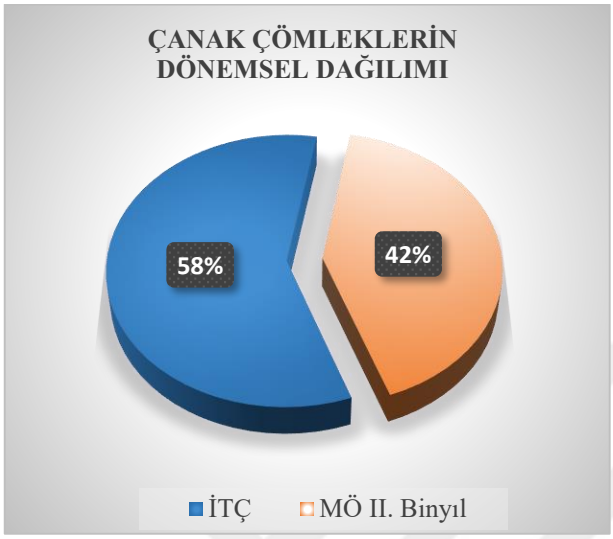

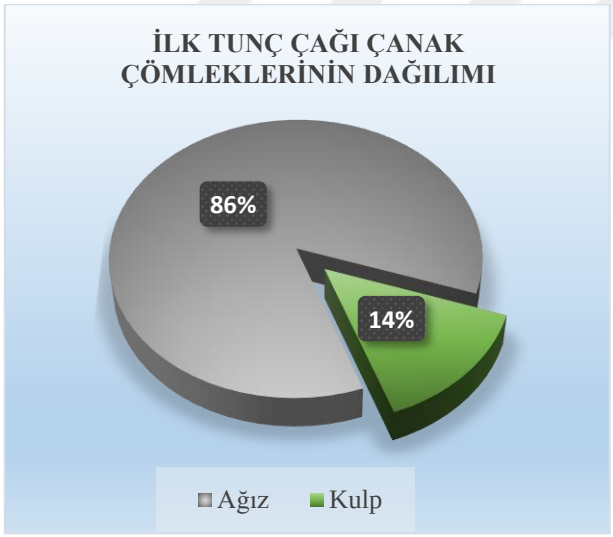

3.2.2 Alıcahöyük

Alıcahöyük, Eski Dereköy'ün yaklaşık 2,6 km batısında Ahmet Dede Pınarı'nın 400 m güneyinde Alıca Mevkiinde yer almaktadır **(Harita – 7)**. Derin vadilerle birbirinden ayrılan engebeli, ağaçlık bir alanda, vadiye hakim doğal kayalık bir tepenin üzerine kurulmuştur. 100 m çapına ve 7 metre yüksekliğe sahip ufak bir höyüktür.[444] **(Ek-21: Res.2)**

Güney yamacında doğu-batı yönlü bir kaçak kazı çukuru yer almaktadır. Kaçak kazı sonucunda oluşan çukurun kesit bölümünden kültür katları net bir şekilde görülebilmektedir.[445]

Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçalarının hepsi İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçalarıdır.[446] **(Ek-22: Res.1)** Toplanan bu malzeme grubu inceldiğinde höyüğün İlk Tunç Çağı öncesi ve sonrasında yerleşim yeri olarak kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

Şekil-2: İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

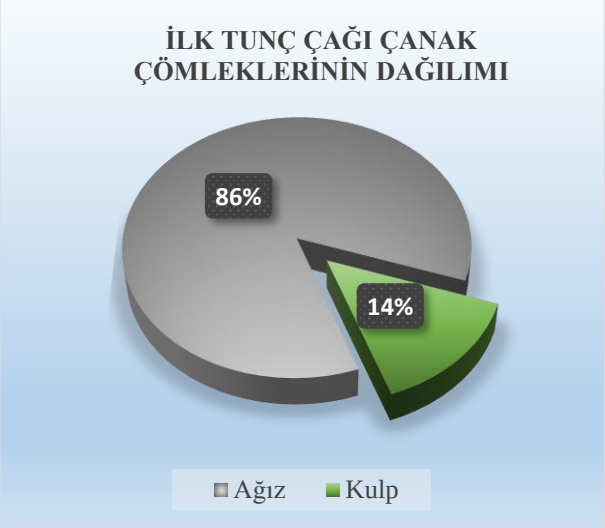

[444] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[445] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[446] Sivas ve Sivas 2003b.

3.2.3 Asarındere Höyüğü

Özdenk Köyü'nün 2,5 km kuzeyinde, Arıkaya - Özdenk Köyü karayolunun 280 m doğusunda, Özdenk Köyü sulama göletinin 415 m kuzeyinde tepelik bir alanda Asarındere Mevkiinde ki vadi içerisinde, doğal bir tepe üzerine konumlanmıştır.[447] 70 m çapında, 12 m yüksekliğinde oldukça küçük bir höyüktür.[448] **(Ek-22: Res.2)**

Yüzeyinden bol miktarda İlk Tunç Çağı ve Bizans çanak çömlek parçaları toplanmıştır. **(Ek-23: Res.1 ve Çiz.1)** İlk Tunç Çağı'na ait bir kadın idolü bulunmuştur.[449] **(Ek-24: Çiz.1)** Tespit edilen çanak çömleklerin % 77'si İlk Tunç Çağı'na, % 23'ü ise Bizans dönemi aittir.

Bulunan idol üzerinde yapılan çalışmalarda, 5,1 cm yüksekliğinde ve 3,2 cm genişliğinde olduğu gözlemlenmiştir. Hamurunun renginde astarlı olan idol perdahlanmamıştır. **(Ek-25: Res.1 ve Çiz.1)** Pişmeden dolayı yüzeyine pembemsi kiremit ve krem alacalanma vardır. İdolün omuz bölümünden yukarısı ve bacak kısımları kırıktır. En yakın benzerleri Bilecik İli, Bozüyük İlçesi'nde yer alan Demircihöyük I a tipi kadın idolleri grubundadır.[450]

Şekil-3: Asarındere Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

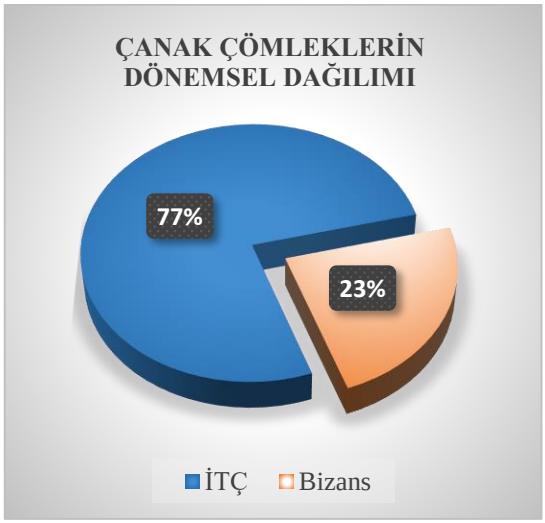

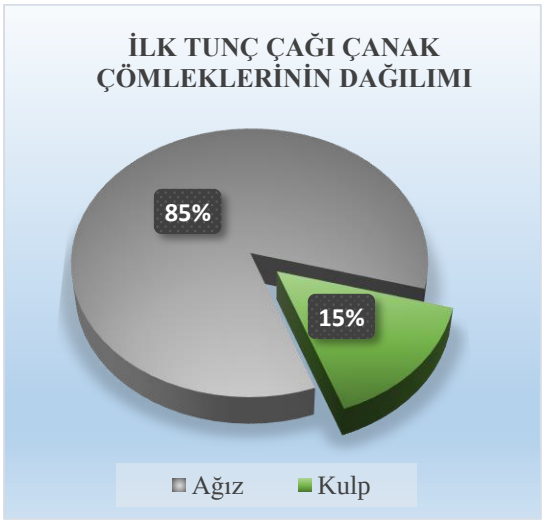

[447] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[448] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.
[449] Sivas ve Sivas: 2003c.
[450] Sivas, 2004: 231.

3.2.4 Yumrudömen Nekropolü

Özdenk Köyü'nün 3 km kuzeyinde Arıkaya - Özdenk Köyü karayolunun 130 m doğusunda, Özdenk Köyü sulama göletinin 250 m kuzeybatısında, Asarındere Höyüğü' nün ise 500 m kuzeyinde Tavukkıran Sırtında, ağaçlık bir alan içerisinde yer almaktadır.[451] **(Harita – 7)**

Nekropol, kaçak kazılarla tahrip edilmiştir. Tahrip edilen bu alanda dikdörtgen şeklinde taş sandık mezarlar gözükmektedir. **(Ek-26: Res.1 ve Res.2)** Mezarların üzerlerini kapatan büyük yassı kapak taşları yer almaktadır fakat bu taşlar kaçak kazılar sonucunda tahrip edilmiştir.[452] Mezarların içerisinden herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır ama mezarların çevresinde İlk Tunç Çağı'na ait olabilecek çanak çömlek parçaları bulunmuştur. Asarındere Höyüğü ile olan yakın konumu ve aynı zamanda mezarların çevresinden toplanan seramikler, bu alanın İlk Tunç Çağı'na ait bir mezarlık olduğunu göstermektedir. Yapılan araştırmalarda, İlk Tunç Çağı'na ait olduğu düşünülen çakmaktaşı kesici alet parçası bulunmuştur.[453]

Şekil-4: Yumrudömen Nekropolü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

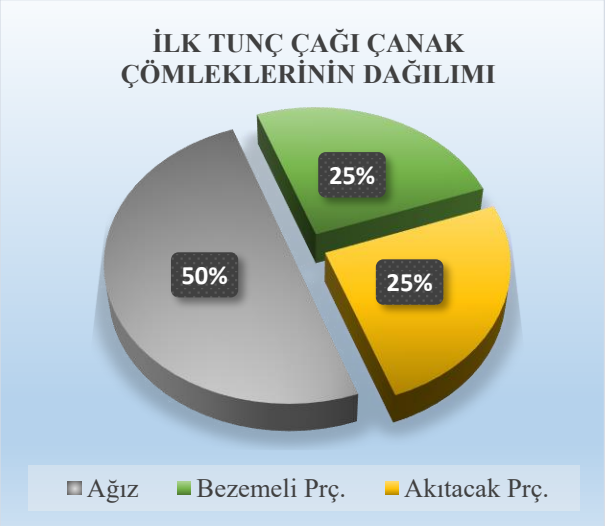

[451] Sivas ve Sivas, 2003c: 1.
[452] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[453] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.

3.2.5 Çıplak Yüğ Höyüğü

Özdenk Köyü'ndeki ikinci höyük Çıplak Yüğ Höyüğü'dür. Köyün 2.9 km doğusunda Uzunözü – Çatalçam (Ziyaret - Zeyret) Mevkiinde yer almaktadır.[454] **(Harita – 7)** Ağaçlık bir bölgenin gerisinde önünde bulunan vadiye hakim bir konumda yer almaktadır. Oldukça küçük ebatlara sahip olan bu yerleşme, 70 m çapında ve 7 metre yüksekliğindedir. Deniz seviyesinden yüksekliği (rakım) yaklaşık olarak 938 m'dir.[455] **(Ek-27: Res.1 ve Res.2)**

Batı ve kuzeydoğu kesimi kaçak kazılar ile tahrip edilmiştir. Zirve kısmında ki kaçak kazı çukurlarında, doğu ve batı yamaca doğru uzanan büyük boyutlu kesme taşlar dikkat çekmektedir.

Yapılan araştırmalarda, yüzeyden yoğun miktarda İlk Tunç Çağı'na ait çanak çömlek parçaları toplanmıştır.[456] **(Ek-28: Çizim 1 ve 2)**

Şekil-5: Çıplak Yüğ Höyüğü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

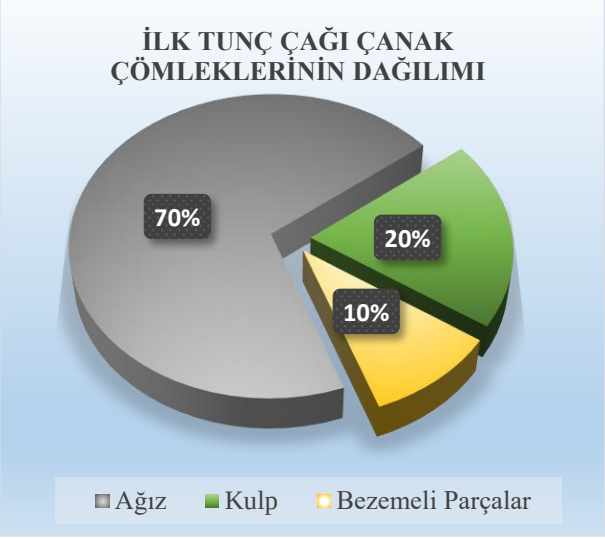

[454] Sivas ve Sivas, 2003d: 1.
[455] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[456] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.

3.2.6 Gücükkol Höyüğü

Büğdüz sınırları içerisinde toplam dört adet höyük bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Gücükkol Höyüğü'dür. Alpu İlçesi'nin kuzeydoğusunda, Büğdüz Köyü'nün 3 km kuzeydoğusunda, ova seviyesinden ise yaklaşık olarak 128 m yükseklikte, ağaçlık bir tepe üzerinde ve Gücükkol Mevkiinde yer almaktadır. **(Harita – 7)** Höyük 110 m çapında olup, 5 m yüksekliğine sahiptir.[457] **(Ek-29: Res.1 ve Res.2)**

Güney kesimi kaçak kazılar ile tahrip edilmiştir. Bu kaçak kazı çukurlarının içerisinden yerleşmeyi çevreleyen bir sur sisteminin olduğu gözlenebilmektedir. Dörtgen taşlarla inşa edilmiş olan bu sur yapısının görülen yüksekliği yaklaşık 1,50 m'dir.[458] Güney kısımda yapılmış olan kaçak kazı çukurlarında yerleşmeyi çevreleyen sur sisteminin taş duvarları ve giriş kısmı ortaya çıkarılmıştır. Duvar izlerinden, girişin öne doğru çıkıntı yapan iki kulesinin korunduğu anlaşılmaktadır. Güney ve güneybatısı aşağı doğru yuvarlanmış olan taşlarla çevrilidir. Bu dökülen taşlar işlenmiş blok taşlardır. Yüzeyinde surun 3-4 sırasının korunduğu görülebilmektedir.[459] **(Ek-30: Res.1)**

İlk Tunç Çağı çanak çömlek parçaları ile birlikte bir de pişmiş toprak kadın idolü başı bulunmuştur.[460] **(Ek-30: Res.2, Ek-31: Çiz.1 ve Çiz.2)** Ayrıca höyüğün yüzeyinde bulunan diğer seramik parçalarının da MÖ II. Binyıl ve Bizans dönemine ait olabileceği düşünülmektedir.[461] Çanak çömlek parçalarının % 45'i İlk Tunç Çağı'na, % 55'lik pay ise MÖ II. Binyıl ve Bizans dönemine aittir.

İlk Tunç Çağı'na ait pişmiş toprak kadın idolünün sadece baş kısmı mevcuttur. Ölçüleri; 3,1 cm yüksekliğinde ve 2,9 cm kalınlığındadır. **(Ek-32: Res.1)** Gri renkte hamurlu, ince kum ve mika katkılıdır. Astarı ve perdahı bulunmamaktadır.[462]

---

[457] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[458] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[459] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[460] Sivas ve Sivas, 2003e: 1.
[461] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[462] Sivas, 2004: 230.

Yüz kısmında kaşlar ve gözler kazıma olarak işlenmiştir. Gözler geniş ve badem biçimindedir. Boyun kısmında bulunan çukurluk bir gerdanlığın boncuklarını sembolize etmektedir. Baş kısmının arka yüzü düzdür ve bu arka yüzün üzerinde herhangi bir bezeme yer almamaktadır. Gövde kısmı ise eksiktir. [463] **(Ek-32: Çiz.1)**

Baş formundan yola çıkılarak benzerlerinin olduğu görülmüştür. Demircihöyük kadın idollerinin baş tipolojisi A 1 grubunun geniş oval başlı tipine girmektedir.[464] İdolün üst kısmında yer alan minik çukurluklar ve boyun kısmında bulunan yatay yivden oluşan gerdanlık kısmı ile de 2. ve 3. tip örneklerine benzemektedir.[465]

Şekil-6: Gücükkol Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

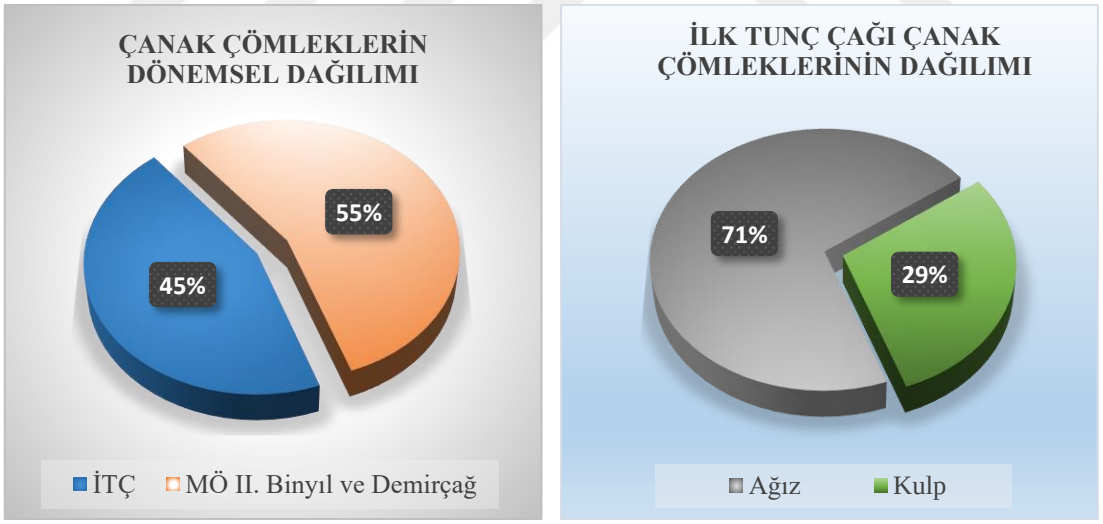

[463] Sivas, 2004: 230.
[464] Obladen ve Kauder, 1996: 259.
[465] Sivas, 2004: 230.

3.2.7 Kızılcıklıderesi Höyüğü

Büğdüz Köyü sınırları içerisinde yer alan ikinci yerleşim yeri, Kızılcıklıderesi Höyüğü'dür. Büğdüz Köyü'nün 7 km kadar kuzeydoğusunda, Kızılcıklıderesi Mevkiinde derin bir vadi içerisinde vadi ve önündeki düz ovaya hakim konumdaki bir tepenin üzerinde yer almaktadır.[466] 100 m çapında ve 7 m yüksekliğine sahiptir.[467] **(Ek-33: Res.1)**

Kızılcıklıderesi Höyüğü, yüzeyinde bulunan çanak çömlek parçalarından İlk Tunç Çağı'na ait bir yerleşme olduğu anlaşılmaktadır.[468] **(Ek-33: Res.2 ve Ek-34: Çiz.1)** Çanak çömlek parçalarının tümü İlk Tunç Çağı'na aittir. Ayrıca, İlk Tunç Çağı'na ait bir adet pişmiş toprak ağırşak bulunmuştur. **(Harita – 7)**

Şekil-7: Kızılcıklıderesi Höyüğü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

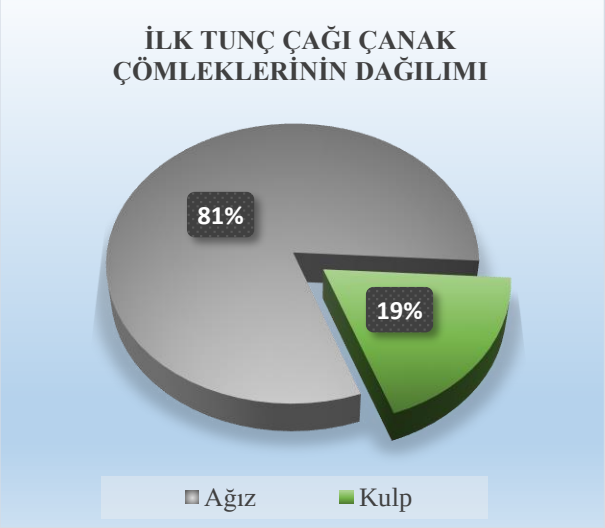

[466] Sivas ve Sivas, 2003f: 1.
[467] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[468] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.

3.2.8 Şekerlice Höyüğü

Büğdüz sınırları içerisinde yer alan üçüncü yerleşme, Şekerlice Höyüğü'dür. Büğdüz Köyü'nün 3,5 km kuzeydoğusunda Göbü Mevkiinde yer almaktadır. **(Harita – 7)** Bir tepenin üzerine konumlanmış olup, Şekerlice Deresi tepenin alt kısmından akmaktadır. Şekerlice Deresi'nden yaklaşık 100 metre daha yüksek bir alanda bulunmaktadır. Höyük 80 m çapında ve 6 m yüksekliğindedir.[469] **(Ek-35: Res.1)**

Şekerlice Höyüğü'nün güney ve doğu yamaçları kaplayan taş yığınları Gücükkol Höyüğü'nde olduğu gibi bir sur sisteminin olduğunu göstermektedir. Kaçak kazı çukurları gözlemlenmiştir.[470]

Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçalarının büyük çoğunluğu İlk Tunç Çağı'na aittir. Bunun yanında az miktarda MÖ II. Binyıla ait çanak çömlek parçaları da ele geçirilmiştir.[471]

Şekil-8: Şekerlice Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

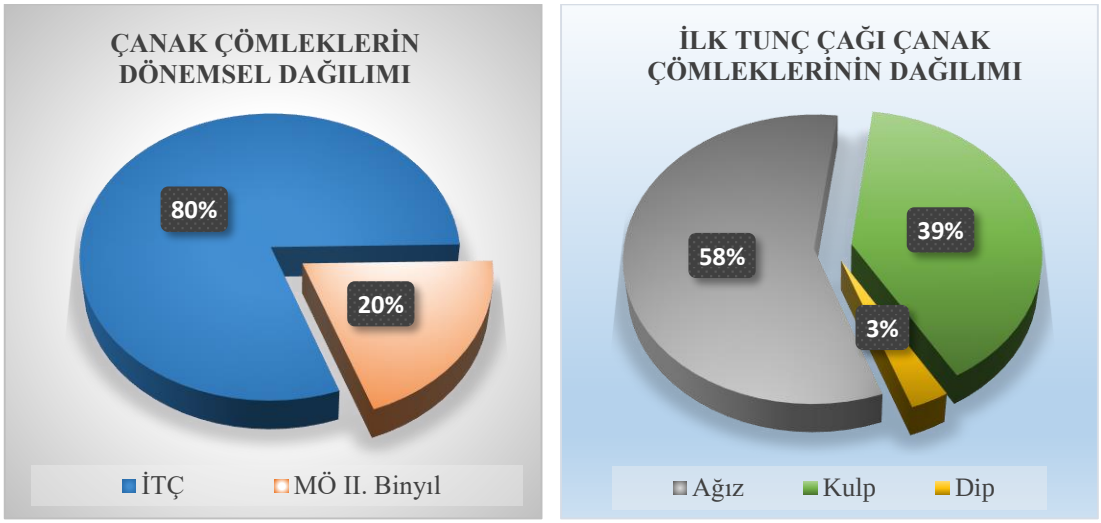

[469] Sivas ve Sivas, 2003g: 1.
[470] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[471] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.

3.2.9 Büğdüz Höyüğü

Büğdüz Köyü'nün 5 km batısında, Alpu Mihalıççık karayolunun ise 300 m kuzeyinde, Ağaçhisar Köyü yol ayrımına 200 m mesafede yer almaktadır.[472] **(Harita – 7 ve Ek-35: Res.2)**

70 m çapında ve 1 – 1,5 m yüksekliğinde oldukça küçük olduğu için arazi ile kod fark kalmamıştır. Ancak yakınına gelindiğinde höyük olduğu anlaşılmaktadır. Bu kadar zor anlaşılır ve küçük olmasının sebebi ise üzerinde tarımsal faaliyetler yapılmasıdır. Bu yüzden höyük konisi küçülmektedir.[473]

Yüzeyinde ve çevresindeki sürülmüş araziden İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçaları toplanmıştır. **(Ek-36: Res.1, Çiz.1 ve Ek-37: Çiz.1)** Yine İlk Tunç Çağı'na ait pişmiş toprak hayvan figürin başı diğer bir buluntuyu oluşturmaktadır.[474] **(Ek-38: Res.1 ve Çiz.1)**

Şekil-9: Kızılcıklıderesi Höyüğü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

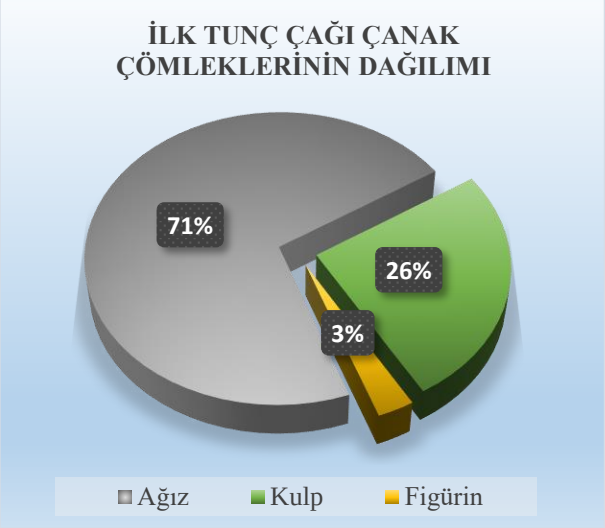

3.2.10 Çukurhisar Höyüğü

[472] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 289.
[473] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 106.
[474] Sivas ve Sivas, 2003h: 1.

Köyün, kuzeybatısında yerleşim yerine yakın bir konumda bulunmaktadır. 160 m çapında, 16 m yüksekliğindedir.[475] **(Harita – 7)** Etek kısımlarında modern yerleşim alanı bulunmaktadır.[476] **(Ek-39: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinden Kalkolitik, İlk Tunç Çağı ve Roma Dönemine ait seramik parçaları toplanmıştır. Az miktarda İlk Tunç Çağı'na ait çanak çömlek parçası ele geçirilebilmiştir. **(Ek-40: Res.1)** Seramik parçalarının tümü ağız profil parçasıdır.

Şekil-10: Çukurhisar Höyüğü Seramiklerinin Dönemsel Dağılımı

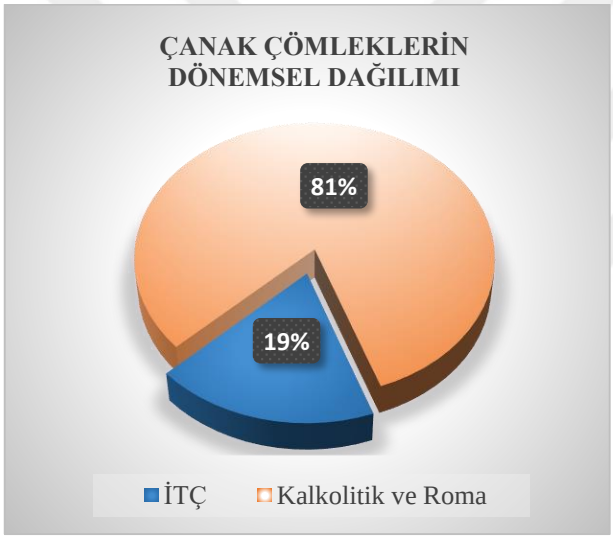

[475] Efe, 1992: 562-563.
[476] Efe, 1990b: 1.

3.2.11 Doğancı Höyüğü

Çukurhisar Köyü sınırları içerisinde, Alpu Çukurhisar Köyü karayolunun 400 m doğusunda yer almaktadır. **(Harita – 7)**. 152 m çapında olup, 16 m yüksekliğine sahiptir.[477] **(Ek-40 Res.2, Ek-41: Res.1 ve Res.2)**

Etrafı bataklık ve sazlık bir alandan oluştuğu için höyükte tahribat olmamıştır. Yüzeyinden İlk Tunç Çağı[478] II ve III evrelerine ait seramik parçaları ile beraber MÖ II. Binyıl çanak çömlek parçaları toplanmıştır.[479]

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır.

3.2.12 Osmaniye Höyüğü

Osmaniye Köyü'nde yer alan dört höyükten birincisi Osmaniye Höyüğü' dür. Alpu İlçesi'nin 8 km kuzeybatısında, Osmaniye Köyü'nün 1,2 km kuzeyinde yer almaktadır. 145 m çapında ve 7 m yüksekliğindedir.[480] **(Harita – 7).**

Doğusu ve batısı tarla olarak kullanıldığı için her geçen gün tahrip olmaktadır. **(Ek-42: Res.1 ve Res.2)** Yüzeyinde kaçak kazı çukurları da yer almaktadır. İncelenen seramik parçalarının İlk Tunç Çağı II – III, MÖ II. Binyıl ve Klasik Döneme ait olduğu anlaşılmaktadır.[481]

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır.

---

[477] Efe, 1996: 134.
[478] Burney, 1956: 181.
[479] Efe, 1996: 134.
[480] Efe, 1996: 133.
[481] Efe, 1996: 133.

3.2.13 Saracık Höyüğü

Osmaniye Köyü sınırları içerisindeki ikinci höyük Saracık Höyüğü'dür. Osmaniye Köyü'nün 2,38 km kuzeybatısında, Saracık Deresi'nin hemen batısında yer almaktadır. 260 m çapında ve 1,5 m yüksekliğine sahiptir.[482] **(Ek-43: Res.1 ve Res.2)**

Ovalık bir arazinin ortasında yer almaktadır. Çevresinde yapılan tarımsal faaliyetler höyüğün etek kısımlarını dört bir yönden tahrip etmektedir. **(Ek-44: Res.1)**. Ayrıca, batısından traktör yolu geçmektedir. Yüzeyinden İlk Tunç Çağı II ve III dönemlerine ait seramik parçaları toplanmıştır. **(Ek-44: Res.2)** İlk Tunç Çağı'nın yanında Frig ve Klasik Dönem'e ait seramik parçaları bulunmuştur.[483] İncelenen malzemenin % 17' lik bölümü İlk Tunç Çağı'na, geriye kalan % 83' lük pay ise MÖ II. Binyıl, Frig ve Klasik Dönem seramik gruplarına aittir.

Şekil-11: Saracık Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

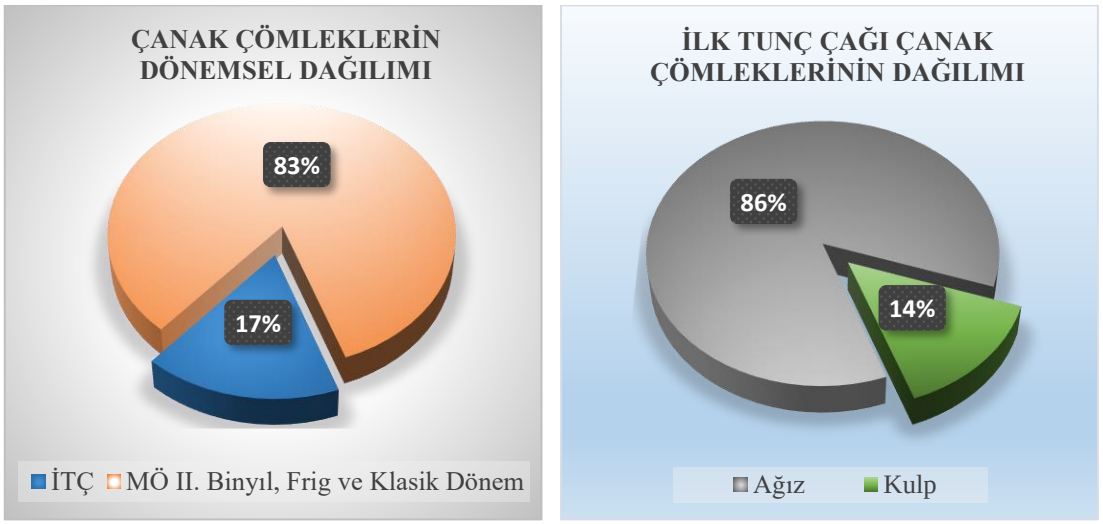

[482] Efe, 1996: 133.
[483] Efe, 1996: 133.

3.2.14 Margı Höyüğü

Osmaniye Köyü sınırları içerisindeki son höyük, köyün 3 km kuzeydoğusunda, Höyükler Mevkiinde yer alan Margı Höyüğü'dür. **(Harita – 7)**. 135 m çapında ve 5 m yüksekliğine sahiptir.[484] **(Ek-45: Res.1)**

Yüzeyinden İlk Tunç Çağı II – III ve Klasik Dönem'e ait seramik parçaları bulunmuştur.[485] Etrafında yapılan tarımsal faaliyetler, höyük konisinin yok olmasına neden olmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır.

3.2.15 Bahçecik II (Kızılay) Höyüğü

Bahçecik Höyüğü, Alpu – Merkez ilçe sınırında yer alan Bahçecik Köyü'nün 4 km batısında yer almaktadır. **(Harita – 7)** 100 m çapında ve 7,5 m yüksekliğine sahiptir.[486] **(Ek-45: Res.2a ve Res.2b)**

Höyüğün yüzeyinden İlk Tunç Çağı II – III ve MÖ II. Binyıl dönemlerine ait seramik parçaları toplanmıştır. [487]

[484] Efe, 1996: 133.
[485] Efe, 1996: 133.
[486] Efe, 1996: 133.
[487] Burney, 1956: 181.

3.2.16 Aktaş Höyüğü

Karakamış Köyü sınırları içerisinde yer alan höyük, köyün 3,57 km kuzeyinde Sepetçioğlu Tepesi Mevkiinde yer almaktadır. **(Harita – 7)** 80 m çapında ve 8 m yüksekliğindedir.[488] **(Ek-46: Res.1 ve Res.2)**

Güney yamacında yaklaşık olarak 1,2 m uzunluğunda ve 1,5 m derinliğinde bir kaçak kazı çukuru vardır. Etek kısımları ve çevresi tarla olarak kullanılmaktadır.[489]

Yüzeyinden bulunan seramik parçaları bu yerleşim yerinde İlk Tunç Çağı, MÖ II. Binyıl ve Hellenistik dönemlerin olduğunu göstermektedir.[490] **(Ek-47: Res.1 ve Res.2)** İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçaları %35'lik bir kısmını oluştururken %65'lik dilim ise MÖ II. Binyıl ve Hellenistik dönem seramiklerine aittir.

Şekil-12: Aktaş Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

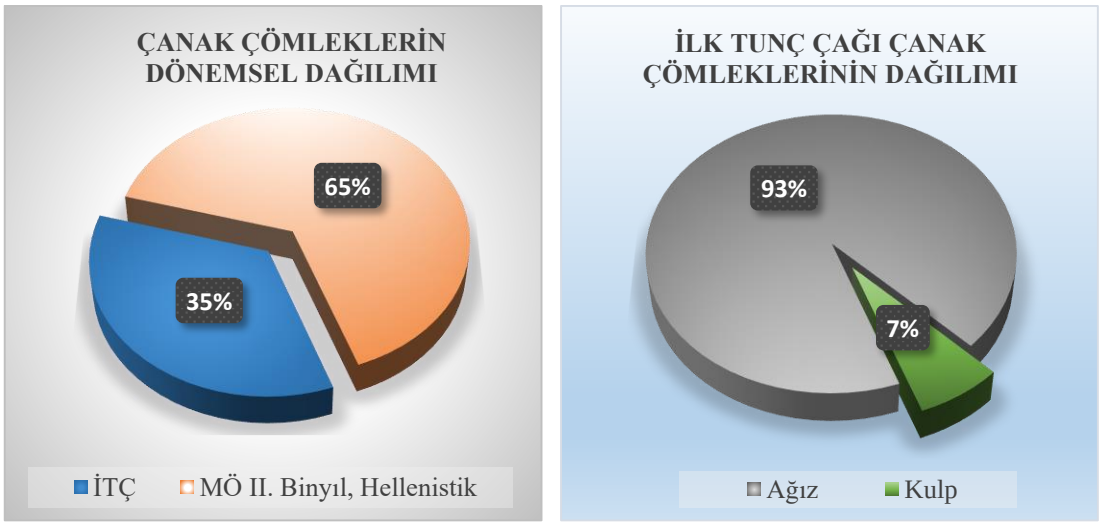

[488] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 24.
[489] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 24.
[490] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 24.

3.2.17 Malüyük

Bozan Beldesi'nin yaklaşık olarak 4 km kuzeydoğusunda, Alpu – Mihalıççık karayolunun 250 m kadar kuzeyinde dağlık bir bölgede yer alır. **(Harita – 7)**. 68 m çapına ve 1,5 m yüksekliğe sahiptir.[491] **(Ek-48: Res.1)** Dağlık bir bölgede yer alması Bozan Beldesi'nin hemen kuzeyinde yer alan Büğdüz Köyü'ndeki Gücükkol, Kızılcıklıderesi, Şekerlice ve Büğdüz höyüklerine yakın bir coğrafya da bulunması, bu yerleşmeler ile aynı topografik özellikleri taşıdığını göstermektedir.

Üzerinde tarım yapıldığı için höyük tahribata uğramaktadır. **(Ek-48: Res.2)** Yüzeyden yanmış kerpiç kalıntıları gözükmektedir. Görülen bazı büyük boyutlu taşlar, büyük boyutlu seramik parçaları ve insan kemikleri bu yerleşim alanında bir de İlk Tunç Çağı mezarlığı olabileceğini göstermektedir. İlk Tunç Çağı II Evresi'ne ait seramik parçaları toplanmıştır.[492]

3.2.18 Köprübaşı Höyüğü

Alpu İlçesinin yaklaşık olarak 4 km güney güneydoğusunda ve Eskişehir - Ankara demiryolunun kuzeyinde Nişancı Mevkiinde yer alan höyük Porsuk Nehri'ne ise 50 m uzaklıktadır. **(Harita – 7)** 90 m çapında olup, 3 m yüksekliğe sahiptir.[493] **(Ek-49: Res.1 ve Res.2)**

Etrafında yapılan tarımsal faaliyetler, höyük konisini neredeyse yok etmiştir. Yüzeyinden İlk Tunç Çağı II – III[494] ve MÖ II. Binyıla ait seramik parçaları bulunmuştur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır.

---

[491] Efe, 1996: 135.
[492] Efe, 1996: 135.
[493] Efe, 1996: 134.
[494] Burney, 1956: 181.

3.2.19 Ali Dede (Yeniyol) Höyüğü

Alpu İlçesi'nin merkezinde yer alan höyük, yerleşim sahasında bulunmasından dolayı tahrip olmaktadır. Etek kısımları tıraşlanmış ve iskâna uğramıştır.[495] **(Harita – 7)**. Üzerinde ise Osmanlı Dönemi'nde ve yakın bir döneme kadar kullanılmış bir mezarlık bulunmaktadır. İsmi, mezarlıkta bulunan Ali Dede yatırından gelmektedir. Yüzeyinden az sayıda İlk Tunç Çağı çanak çömlek parçaları toplanmıştır.[496] **(Ek-50: Res.1)**

3.2.20 Küçük Kızlar Höyüğü

Alpu İlçe merkezinin yaklaşık olarak 2 km kuzeybatısında yer almaktadır. **(Harita – 7)**. 157 m çapında 5,5 m yüksekliğine sahiptir.[497]

Yüzeyinden Kalkolitik, İlk Tunç Çağı ve II. Binyıla ait seramik parçaları bulunmuştur.[498] **(Ek-50: Res.2 ve Ek-51: Res.1)**

3.2.21 Porsuk II Höyüğü

Koşmat Köyü'nün yakın bölümünde, Porsuk nehrinin güney kısmında yer almaktadır **(Harita – 7)**. 350 m çapında ve 8 m yüksekliğine sahiptir.[499] **(Ek-51: Res.2)**

Batı bölümü tıraşlandığı için, yüzeyi tahribata uğramıştır. Ayrıca tarım arazisi olarak da kullanılmaktadır. Yüzeyinden bulunan seramik parçaları bu yerleşim yerinin İlk Tunç Çağı II – III, MÖ II. Binyıl ve Frig Dönemleri'nde kullanıldığını göstermektedir.[500]

---

[495] Efe, 1996: 134.
[496] Burney, 1956: 181.
[497] Efe, 1996: 134.
[498] Burney, 1956: 181.
[499] Efe, 1997: 220.
[500] Burney, 1956: 181.

3.2.22 Yeşildon Höyüğü

Yeşildon Köyü'nün 1,56 km güneyinde, Uğuz Mevkiinde Eskişehir – Ankara tren yolunun ise 500 m güneydoğusundadır. (**Harita – 7)** Alpu Ovası'ndaki büyük höyüklerden biri olup yaklaşık olarak 250 m çapında ve 8 m yüksekliğindedir.[501] **(Ek-52: Res.1)**

Höyük yüzeyinin tamamı ayçiçek tarlası ile kaplıdır, etek kısımlarında ise buğday ekilidir ve bu tarımsal faaliyetler yüzünden tahrip olmaktadır.[502]

Yüzeyinde yapılmış olan araştırmalar sonucunda bulunan çanak çömlek parçalarının İlk Tunç Çağı III, MÖ II. Binyıl ve Klasik Dönemine ait olduğu ve bu dönemde yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir.[503] **(Ek-52: Res.2)** Buluntular arasında İlk Tunç Çağı'na ait çanak çömlek grubunun % 14'lük bir paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil-13: Yeşildon Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

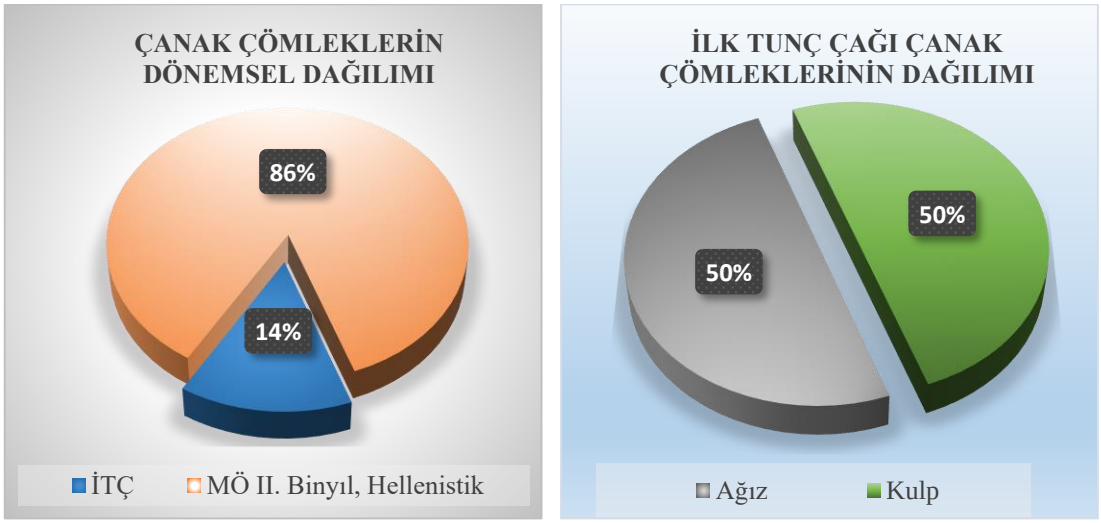

[501] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 17.
[502] Efe, 1996: 134.
[503] Efe, 1996: 134.

3.2.23 Karahöyük (Midaion)

Eskişehir ilinin Şarhöyük (Dorylaion)' den sonra bilinen en büyük höyüğü Midaion'dur **(Harita – 7)**. Phrygia Bölgesinin en kuzey ucunda yer alan höyük Tembris (Porsuk Çayı)'in kenarında, Phrygia Epictetus bölgesi içinde ve Karahöyük Köyü'nün ise 1 km kuzey kuzeybatısında yer almaktadır **(Ek-53: Res.1 ve Res.2)**. Phrygialıların ünlü kralı Midas'ın adından dolayı şehre Midaion ismi verilmiştir. Ayrıca Midaion'da bulunmuş olan sikkenin üzerindeki yazıtta ise TON KTICTEN MIDAEWN (Kentin Kurucusu Midas) yazmaktadır.[504]

Höyük, Porsuk - Alpu Ovasına hâkim bir yerde yaklaşık 500 m çapında ve 20 metre yüksekliğindedir. Üzerinde birçok kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. Bu çukurlar doğu eteklerde yer almaktadır. Büyük bir kaçak kazı çukuru içerisinden Roma dönemine ait bir yapının, temelleri görülmektedir. Kaçak kazı yolları ile bulunan Roma dönemine ait Asklepios heykeli olarak tanınan erkek portresi, 2 adet Asklepios heykelciği, steller, sikkeler Eskişehir Arkeoloji Müzesinde bulunurken, diğer bir buluntu Grifon Rölyefli Ortosthat ise Antalya Arkeoloji Müzesinde sergilenmektedir.[505] Kuzey, güney ve batı yamaçlarında MÖ III. Binyıl (İlk Tunç Çağı) ve MÖ II Binyıla ait seramik parçaları yoğun olarak bulunmuştur. Batı yamacında Hitit seramiğinin karakteristik özelliğini yansıtan iki adet gaga ağızlı testi parçasının bulunması ve MÖ II. Binyıla tarihlenen seramikler ile birlikte, höyükte Hitit yerleşmesinin olduğunu kanıtlamaktadır. Yüzeyden toplanan MÖ III. Bin (İlk Tunç Çağı) ve MÖ II. Binyıla ait seramik parçalarının Eskişehir ilinde yer alan Küllüoba, Şarhöyük ve Çavlum kazılarında da benzerleri görülmektedir.[506] Karahöyük'te İlk Tunç Çağı'ndan Roma dönemi sonuna kadar kesintisiz yerleşim olduğu, buluntular ışığında kanıtlanmaktadır.

[504] Bilgen, 2006: 403.
[505] Bilgen, 2006: 404.
[506] Bilgen, 2007: 111.

3.2.24 Darören Höyüğü

Aktepe Köyü sınırları içerisinde yer alan iki adet höyükten birincisi Darören Höyüğü'dür **(Harita – 7)**. Aktepe Köyü'nün 3 km doğusunda Dikenlisıra Mevkiinde yer almaktadır. 50 m çapında ve 4 m yüksekliğine sahiptir.[507] **(Ek-54: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinde yapılan araştırmalarda bulunan çanak çömlek parçaları, burasının İlk Tunç Çağı **(Ek-55: Res.2)**, MÖ II. Binyıl ve Roma dönemlerinde yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir.[508] Höyüğün yüzeyinde ve etrafındaki arazide tarımsal faaliyetler yürütüldüğü için tahrip olmaktadır. Ayrıca yüzeyinde kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.[509]

Şekil-14: Darören Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

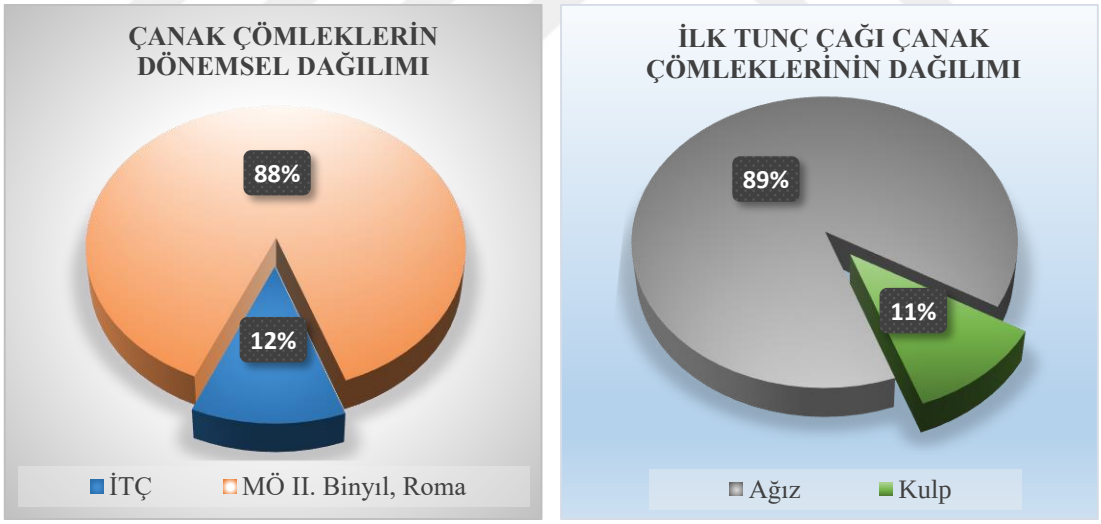

[507] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.
[508] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[509] Sivas ve Sivas, 2003ı: 1.

3.2.25 Oba Höyük

Alpu İlçesi'ne bağlı Aktepe Köyü'nde yer alan ikinci höyük ise Oba Höyüğü'dür (**Harita – 7)**. Bazı kaynaklarda ise ismi Kaynakobası Höyüğü olarak da geçmektedir. 110 m çapında ve 9 m yüksekliğine sahiptir.[510] **(Ek-56: Res.1 ve Res.2)**

Batı etekleri tarla olarak kullanıldığı için, doğu kesiminde ise de kaçak kazı çukurları bulunduğu için tahrip almaktadır. **(Ek-57: Res.1)** Yüzendeki seramik parçaları burada İlk Tunç Çağı ve II. Binyıl'da yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir.[511] Seramiklerin yüzdelik dağılımına bakıldığına ise % 50'lik pay İlk Tunç Çağı Dönemi'ne % 50' lik pay ise MÖ II. Binyıl dönemine aittir.

Şekil-15: Oba Höyük Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı

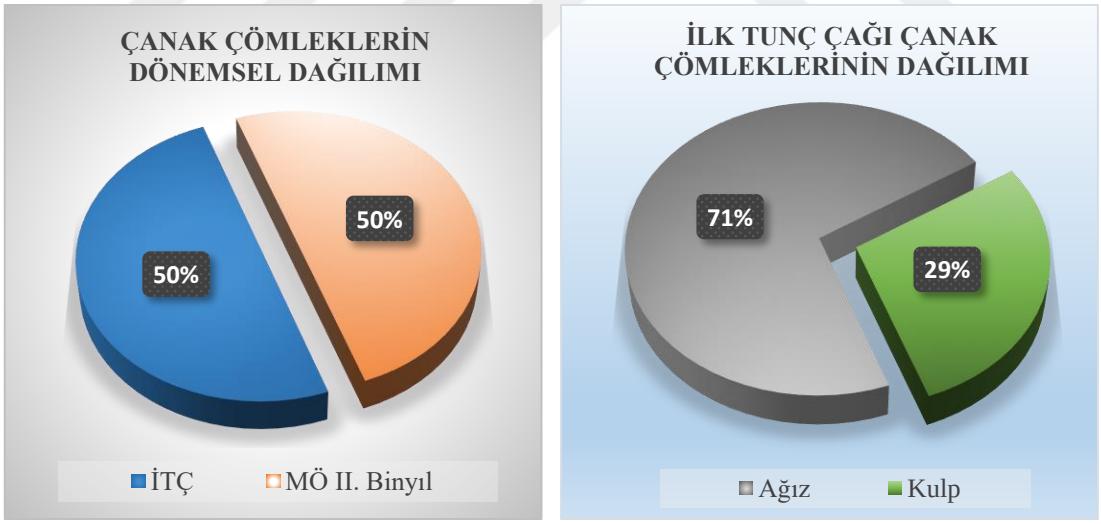

[510] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.
[511] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.

3.2.26 Sarıkavak Höyüğü

Sarıkavak Köyü'nün 2,68 km güneydoğusunda yer almaktadır (**Harita – 7).** Höyüğün, kuzeydoğu tarafında yaklaşık 300 m uzaklıkta bir su kaynağı bulunmaktadır. 165 m çapında ve 5 m yüksekliğine sahiptir.[512] **(Ek-58: Res.1)**

Kuzey kesiminde ise bir mıcır yığını yer almaktadır. Tarla olarak kullanılan kısımdan bulunan çanak çömlek parçaları bu höyüğün İlk Tunç Çağı[513] **(Ek-58:Res.2, Ek-59: Çiz.1, Ek-60: Çiz1 ve Çiz2)** ve Ortaçağ dönemlerinde yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir. Sarıkavak - Alpu karayolu tam ortasından geçerek höyüğü ikiye ayırmış ve bu durum büyük tahribat olmasına neden olmuştur.[514] Tahribat sadece bununla bitmemekle birlikte, üzeri tarla olarak sürülmektedir.

Şekil-16: Sarıkavak Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

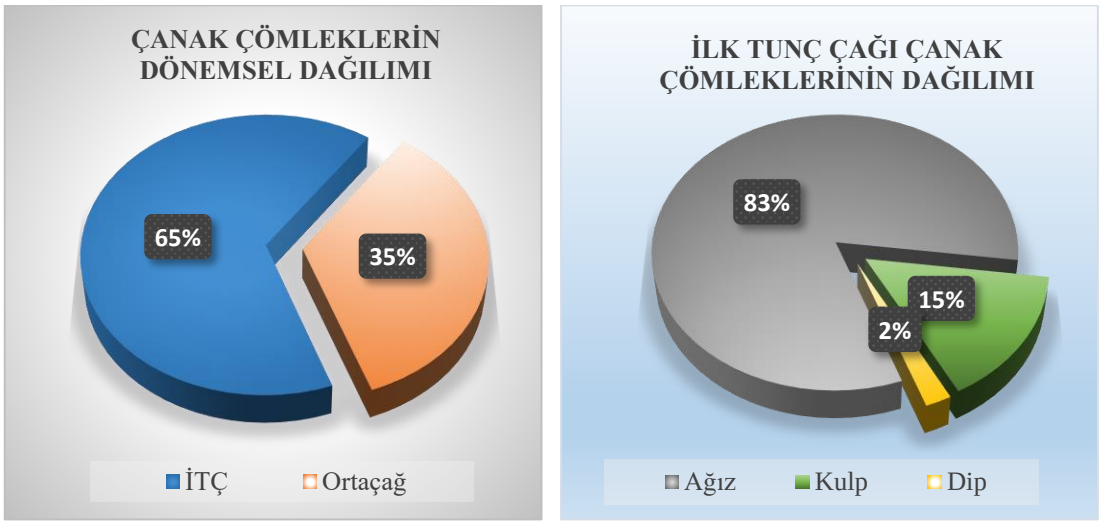

[512] Efe, 1996: 136.
[513] Efe, 1996: 136.
[514] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 17.

3.2.27 Koşmat Höyüğü

Yayıklı Köyü'nün 2 km kuzeyinde, Koşmat Deresi'nin hemen doğusunda, doğal bir yükselti üzerinde yer almaktadır. **(Harita – 7)** 170 m çapında sahiptir, yüzeyinin sürülmesi ve tarımsal faaliyetler yüzünden yüksekliği belirlenememiştir.[515] **(Ek-61: Res.1)**

Yapılan incelemelerde ve sürülen tarladan İlk Tunç Çağı II – III ve Klasik Dönem'e ait seramik parçaları bulunmuştur.[516] **(Ek-61: Res.2)** Daha sonraki yıllarda yapılmış çalışmalarda, tarımsal faaliyetler yüzünden höyüğün daha da tahrip olduğu görülmüş, neredeyse çevresindeki arazinin topografyasıyla aynı seviyeye gelmiş ve yok olmak üzeredir.[517]

Şekil-17: Koşmat Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

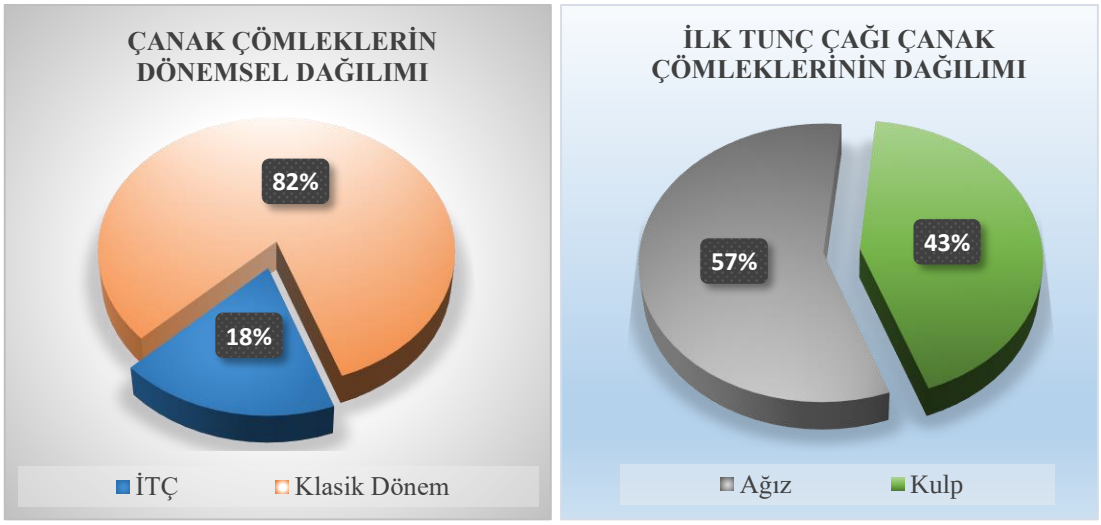

[515] Efe, 1997: 220.
[516] Efe, 1997: 220.
[517] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006b: 53.

3.2 Beylikova İlçesinde Yer Alan İlk Tunç Çağı Yerleşimleri

3.2.1 Erkeç Ağılı Höyüğü

Beylikova İlçesi'nin doğusunda, Yukarıdudaş Köyü'nün ise 2.08 km kuzeydoğusunda, Erkeç Ağılı Mevkiinde bulunmaktadır **(Harita-8)**. Höyük 80 m çapında olup, 6 m yüksekliğine sahiptir.[518] **(Ek-62: Res.1)**

Höyüğün bulunduğu tarla şahıs arazisi olduğu için tarla olarak sürülmekte ve üzerine ürün ekilmektedir. Üzeri sürülmüş olduğu için üzerinden bol miktarda çanak çömlek parçası bulunmuş ve incelenmiştir. Yapılan incelemelerde Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'nda yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir.[519]

Şekil-18: Erkeç Ağılı Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

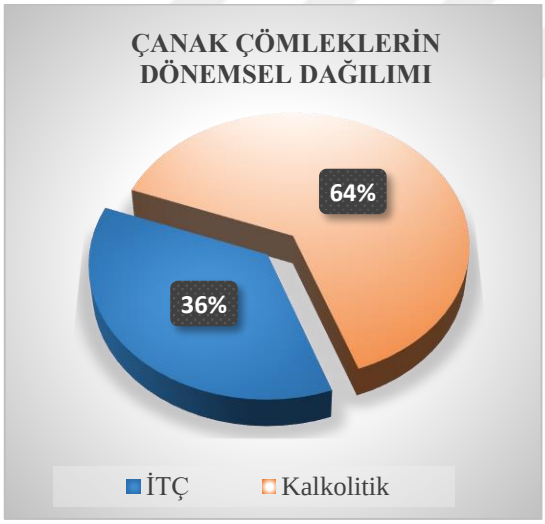

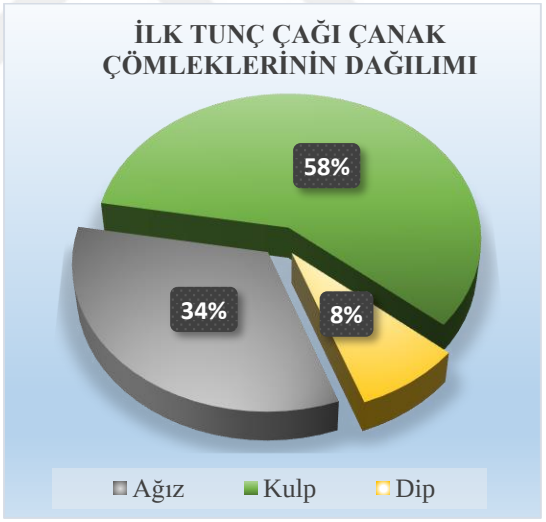

[518] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007b: 67.
[519] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007b: 67.

3.2.2 Avdağlı Höyüğü

Aşağıdudaş Köyü'nün 4,82 km kuzeybatısında, Söğütçük Tepesi'nin yaklaşık olarak 1 km güneyinde yer almaktadır. **(Harita-8)** 50 m çapında ve 3 m yüksekliğine sahiptir.[520] **(Ek-63: Res.1)**

Yüzeyinde, özellikle kuzey batı yamaçlar üzerinde kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Bu kaçak kazı çukurları içerisinden İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçaları toplanmıştır. **(Ek-63: Res.2)** Ayrıca, İlk Tunç Çağı'na ait bir çakmaktaşı kesici alet parçası bulunmuştur.[521]

Şekil-19: Avdağlı Höyüğü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

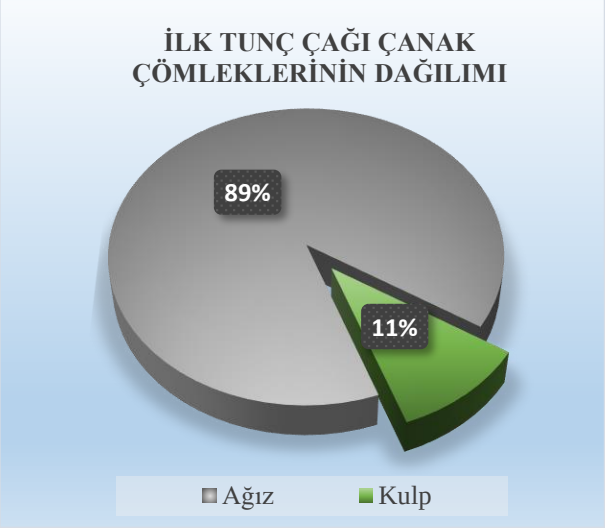

[520] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 17.
[521] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 17.

3.2.3 Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi ve Nekropolü

Akgüney Köyü'nde bulunan Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi ve Nekropolü, köyün yaklaşık olarak 880 m kuzeyinde, Güvercinlik Mevkiinde yer almaktadır. **(Harita-8)** Oldukça küçük olan bu yerleşim alanı, yaklaşık alarak 50 m'lik bir alana yayılmış, İlk Tunç Çağı'na ait bir yerleşim alanıdır.[522] **(Ek-64: Res.1 ve Res.2)**

Güvercinlik Mevkii yolu üzerinde 50 x 50 m'lik alana yayılmış bir nekropol alanı da bulunmaktadır. **(Ek-65: Res.1 ve Res.2)** Alanda üç adet mezar tespit edilmiştir. Bu mezarlar yaklaşık 1,50 m uzunluğunda olup, 35 – 40 cm genişliğindedir. Mezarların dört tarafı ayrı ayrı tek parça blok taşlardan oluşmaktadır. Mezarların yönü ise Güneydoğu – Kuzeybatı şeklindedir. Çevrede bulunan seramik parçaları nekropolün İlk Tunç Çağı'na ait olduğunu göstermektedir.[523]

Şekil-20: Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

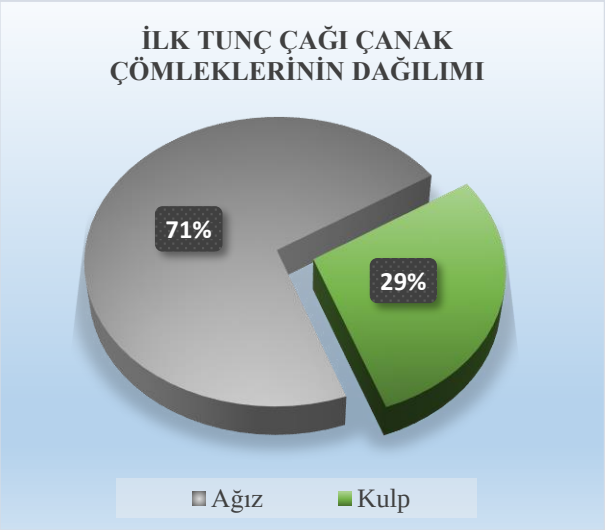

[522] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007b: 57.
[523] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007b: 58.

3.2.4 Magila Tepesi Höyüğü

Uzunburun Köyü'nün bir bölümü Alpu, diğer bölümü ise Beylikova İlçesi'ndedir. Magila Tepesi Höyüğü ise Uzunburun Köyü'nün 1 km kadar doğusunda Beylikova İlçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. **(Harita-8)** 60 m çapında ve 8 m yüksekliğine sahiptir.[524] **(Ek-66: Res.1 ve Res.2)**

Güney kısmında yer alan kaçak kazı çukurunun içerisinde bir kerpiç duvar olduğu gözlenmiştir. Batı bölümünü ise Uzunburun Köyü, yol yapımı sırasında tahrip edilmiştir **(Ek-67: Res.1 ve Res.2)**. Yüzeyde yapılan araştırmalarda İlk Tunç Çağı ve MÖ II. bin yıl da kullanıldığı göstermektedir.[525] **(Ek-68: Res.1)**

Şekil-21: Magila Tepesi Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

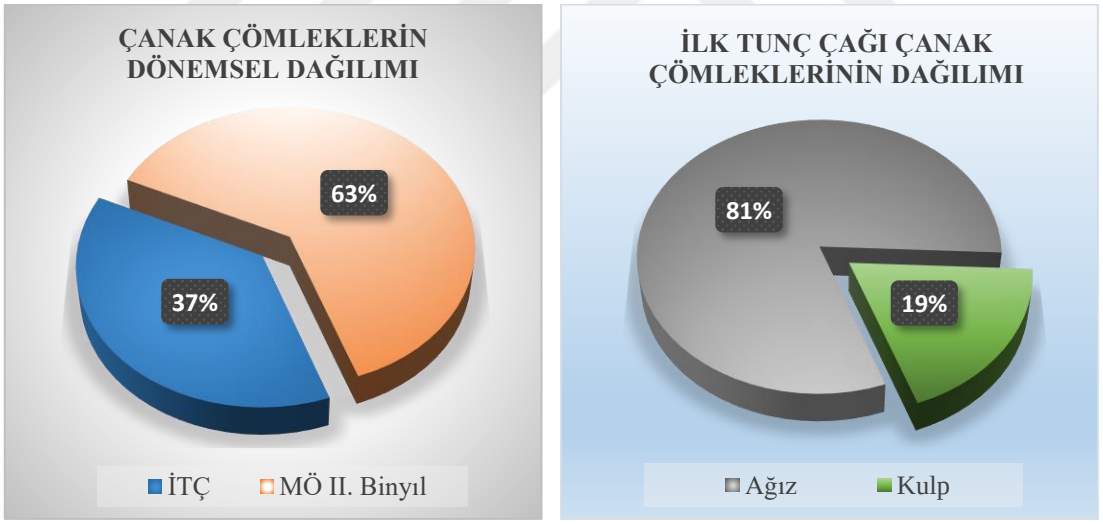

[524] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.
[525] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 105.

3.2.5 Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi

Uzunburun Köyü'nün 3 km batısında, Beylikova İlçesi'nde kalan sınırlarında bulunmaktadır.[526] **(Harita-8)**

Bu yamaç yerleşmesi Porsuk Nehri'nin doğusunda kayalık bir tepe üzerindedir. **(Ek-68: Res.2 ve Ek-69: Res.1)** Bu özelliği ve konumu ile nehir geçişini kontrol eden, çevresindeki düz ovaya hakim oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Yamaçlık alanın üst kısmında kaya kütleleri bulunmaktadır. Bu yerleşimin İlk Tunç Çağı, **(Ek-69: Res.2)** Frig ve Roma dönemlerinde de kullanıldığını anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalarda yüzeyden İlk Tunç Çağı'na ait bir çakmaktaşı kesici alet parçası da bulunmuştur.[527]

Şekil-22: Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

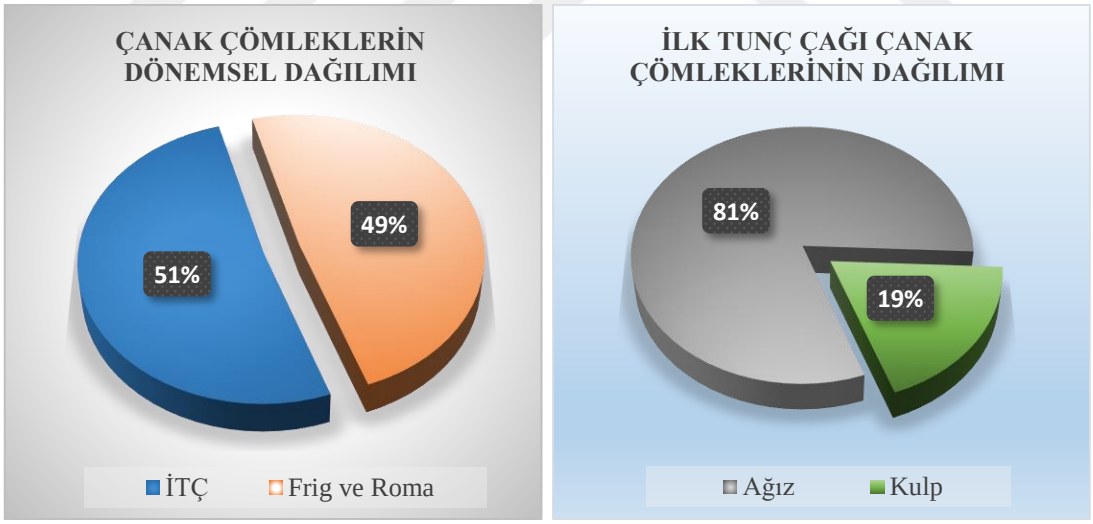

[526] Sivas ve Sivas, 2004a: 1.
[527] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 288.

3.2.6 Doğray Höyüğü

Doğray Köyü'nün 1,3 km kuzeybatısında Göl Mevkiinde yer almaktadır **(Harita-8)**. Doğray Höyüğü, Beylikova Doğray Köyü yolunun kuzeyinde yer almaktadır. 400 x 250 m çapında ve 19 m yüksekliğindedir. Bu ölçüleri ile Beylikova İlçesi'nde bugüne kadar tespit edilen en büyük höyüktür. Kuzey ve doğu eteklerine yakın bir alandan Porsuk Nehri akmaktadır.[528] Bazı kaynaklarda höyüğün ismi Toğray olarak da geçmektedir.[529] **(Ek-70: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinde kaçak kazı çukurları olduğu için tahrip olmaktadır. Üst kısımlarında çam fidanları dikmek için açılan kanallar ciddi anlamda tahribata neden olmuştur.[530] **(Ek-71: Res.1 ve Res.2)** Yapılan incelemelerde üzerinde bol miktarda çanak çömlek olduğu gözlemlenmiştir. Yerleşmenin İlk Tunç Çağı, MÖ II. Binyıl, MÖ I. Binyıl ve Klasik Dönem'e ait olduğu anlaşılmıştır. Yüzeyde genellikle MÖ I. Binyıla ait Frig gri çanak çömleği yoğunlukta bulunmaktadır. İlk Tunç Çağı'na ait seramik parçaları ise oldukça azdır.[531]

3.2.7 Pirenlik Höyüğü

Doğray Köyü sınırları içerisinde yer alan ikinci höyük ise Pirenlik Höyüğü'dür **(Harita-8)**. Köyün 2,22 km kuzeydoğusunda, Doğray Höyüğü'nün 2,7 km kuzeydoğusunda ve bölgenin en önemli su kaynağı olan Porsuk Nehri'nin ise 120 m doğusunda yer almaktadır.[532] **(Ek-72: Res.1)**

Köyün Pirenlik Mevkii bölgesinde yer almakta, 100 m çapında ve 3 m yüksekliğinde küçük bir höyüktür. Tamamının tarım arazisi olarak kullanılması tahribata neden olmakta ve konisi yok olmak üzeredir. İlk Tunç Çağı'na ait az sayıda çanak çömlek yüzeyde gözlemlenmiştir.[533]

---

[528] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 165.
[529] Efe, 1997: 219.
[530] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2010: 62.
[531] Efe, 1997: 219.
[532] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 37.
[533] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 38.

3.2.8 İkipınar Höyüğü

Beylikova'nın güney bölümünde ve Alpu sınırında bulunan höyük, İkipınar Köyü'nde yer almaktadır. **(Harita-8)** Köy merkezinin, 180 m güney güneybatısında, 50 m çapında ve 6 m yüksekliğine sahiptir.[534] **(Ek-72: Res.2)**

Doğusunda kurumuş eski bir nehir yatağı bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı I ve III dönemlerine ait seramik parçaları bulunmuştur. **(Ek-73: Res.1)** Bununla beraber Kalkolitik Çağ'a ait olduğu düşünülen birkaç seramik örneği de gözlemlenmiştir. [535]

Şekil-23: İkipınar Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

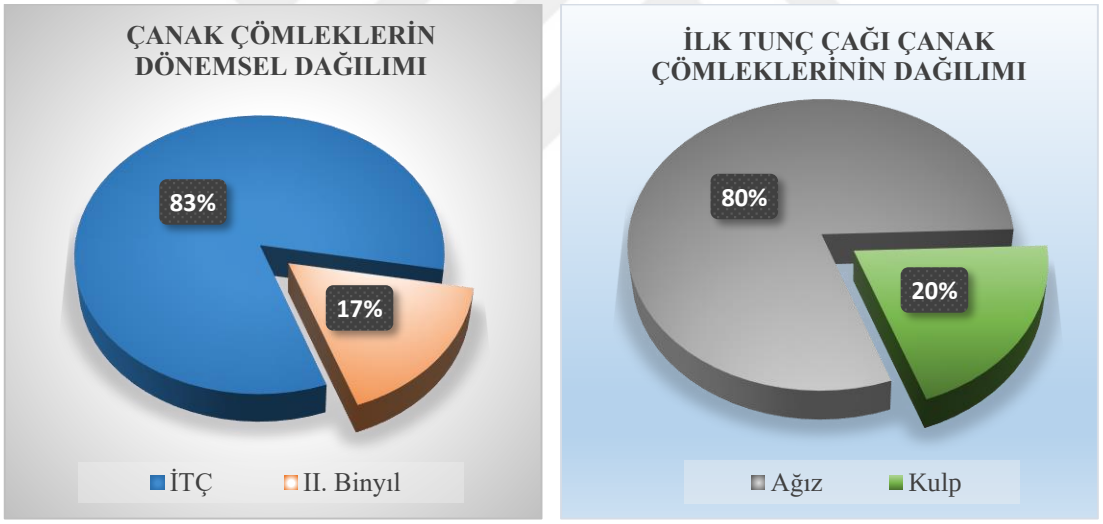

[534] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2008: 52.
[535] Efe, 1996: 136.

3.2.9 Salavat Höyüğü

İkipınar Köyü'nde yer alan ikinci yerleşim yeri ise Salavat Höyüğü'dür. Köyün yaklaşık olarak 3 km kadar güneydoğusunda bulunmaktadır. **(Harita-8)** 130 m çapında ve 9 m ölçülerine sahiptir.[536] **(Ek-74: Res.2 ve Ek-74: Res.1)**

Höyüğün kuzey kuzeybatısında Resul Dağı bulunurken, vadi içinde yer alan Salavat Deresi ise höyüğün kuzey kenarından akmaktadır.[537] Doğal bir yükselti üzerinde yer almaktadır. Üzeri sürülmüş ve tarımsal faaliyetler yüzünden zarar görmektedir. Araştırmalarda bulunan seramikler buradaki yerleşimin İlk Tunç Çağı III Dönemi'ne ait olduğu anlaşılmıştır **(Ek-74: Res.2)**. Az miktarda Klasik Dönem çanak çömleği bulunmuştur.[538]

Şekil-24: Salavat Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

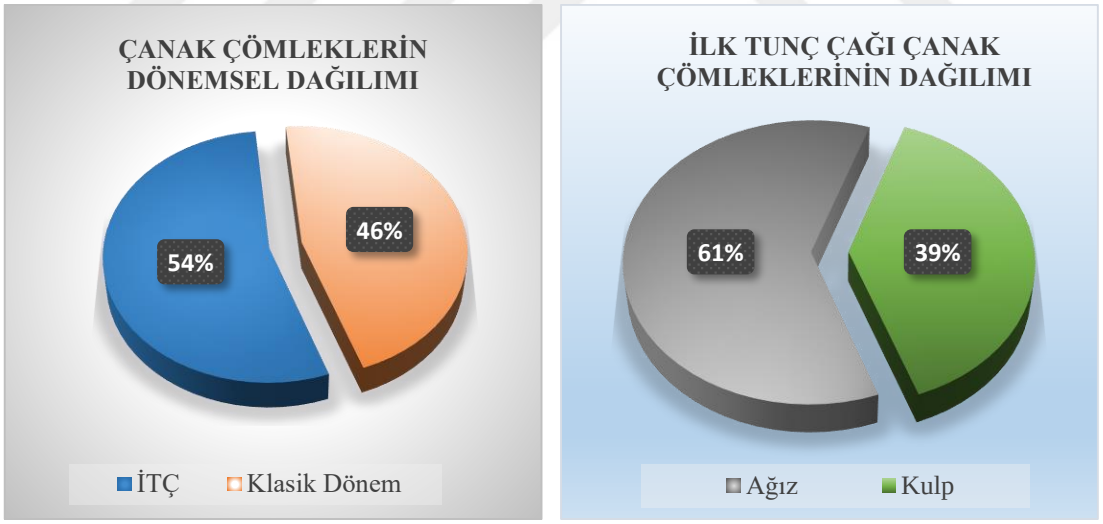

[536] Efe, 1996: 137.
[537] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2008: 51.
[538] Efe, 1996: 137.

3.3 Sivrihisar İlçesinde Yer Alan İlk Tunç Çağı Yerleşimleri

3.3.1 Biçer I Höyüğü

Biçer Köyü'nün 2,4 km güneyinde Yalaklar Mevkii'nde ve Porsuk Nehri'nin batısında yer almaktadır **(Harita – 9)**. 75 m çapında ve 4 m yüksekliğine sahiptir.[539] **(Ek-75: Res.1)**

Oldukça küçük boyutlu olan Biçer I Höyüğü'nün yüzeyinde yapılan çalışmalarda çanak çömlek parçalarının yoğunlukla İlk Tunç Çağı'na ait olduğu anlaşılmıştır. Bunun dışında az miktarda MÖ II. Binyıl ve Roma Dönemi'ne ait seramik parçaları bulunmuştur.[540]

Şekil-25: Biçer I Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

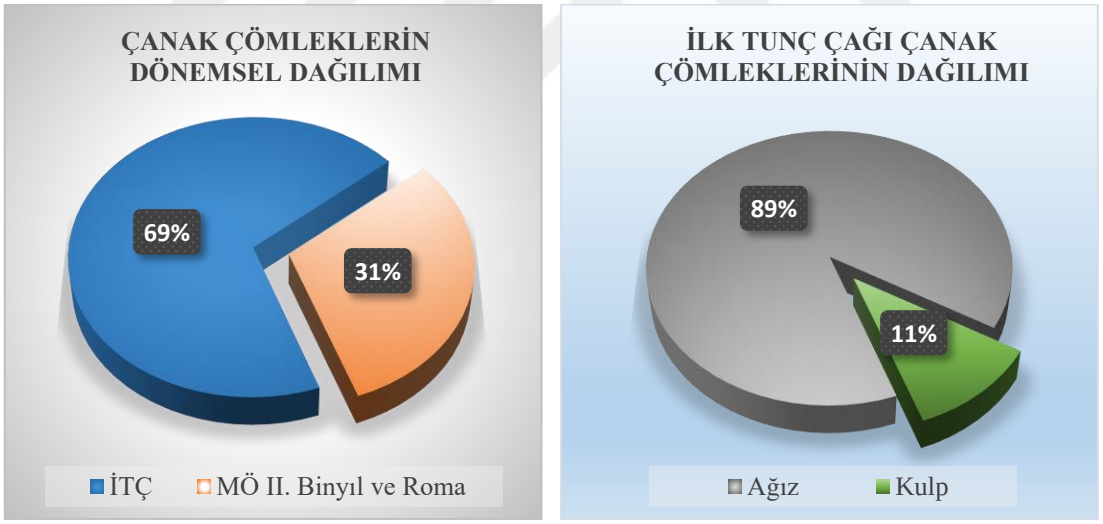

[539] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004c: 55.
[540] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004c: 55.

3.3.2 Biçer II Höyüğü

Biçer Köyü'nün 2,3 km güneyinde Yalaklar Mevkiinde ve Porsuk Nehri'nin batısında yer almaktadır **(Harita – 9)**. Biçer I Höyüğü'nün 100 m kadar kuzeyinde yer alırken 100 m çapına ve 2 m yüksekliğine sahiptir.[541]

Biçer II Höyüğü yüzeyinde bulunan çanak çömleklerde yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı'na ait olduğu gözlemlenmiştir. Az miktarda, MÖ II. Binyıla ait parçalar bulunmaktadır.[542]

Şekil-26: Biçer II Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

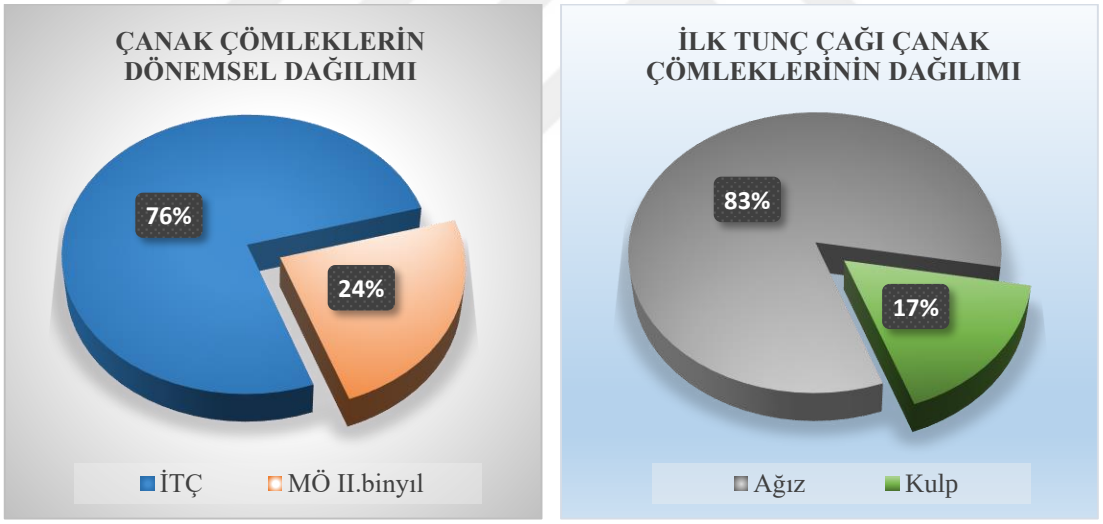

[541] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004c: 55.
[542] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004c: 55.

3.3.3 Kağnıdurağı I Höyüğü

Sivrihisar İlçesi'nin doğu bölümündeki Demirci Köyü'nde yer almaktadır. **(Harita – 9)** Köyün yaklaşık olarak 1 km kadar kuzeyinde ve Pürtek Deresi'nin 480 m batısında, 60 m çapında ve 4 m yüksekliğindedir.[543] **(Ek-75: Res.2)**

Demirci Köyü'ne ulaşan karayolunun hemen kuzeyinde yer aldığı için yol yapım çalışmaları sırasında doğu kenarı karayolu tarafından tahrip edilmiştir. Kuzey ve batı etekleri ise tarla olarak kullanılmaktadır. Höyüğün yüzeyinde çeşitli noktalarda kaçak kazı çukurları vardır. [544]

Araştırmalarda bulunan çanak çömlek parçaları ve çakmaktaşı kesici alet parçası, burasının İlk Tunç Çağı'nda kullanıldığını göstermektedir. **(Ek-76: Res.1)** Yerleşimin, Kalkolitik Dönem ve Ortaçağ'da da kullanıldığı, bulunan çanak çömlek parçalarından anlaşılmaktadır.[545]

Şekil-27: Kağnıdurağı I Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

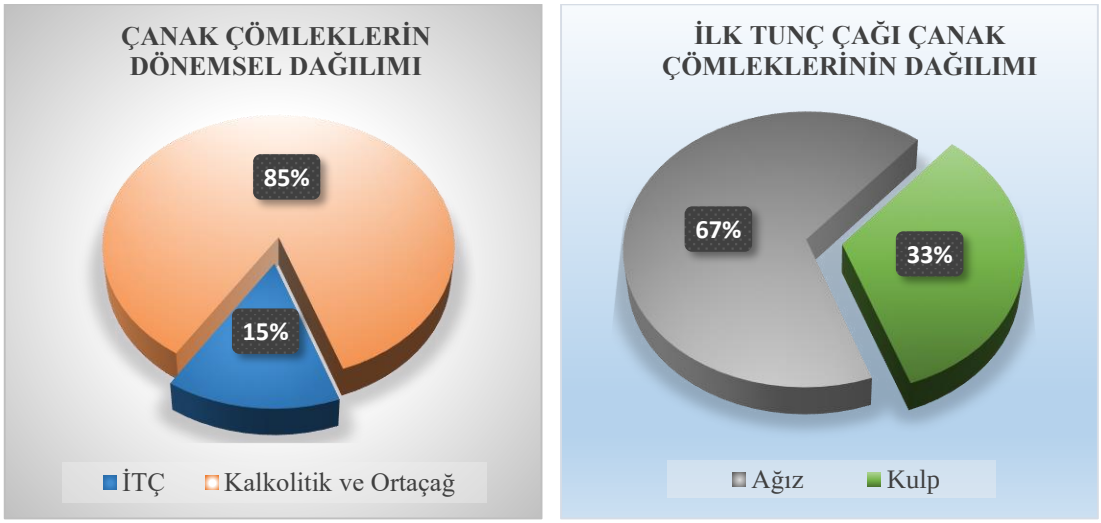

[543] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 18.
[544] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 18.
[545] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007a: 18.

3.3.4 Mülk Höyük

Mülk Köyü'nün 4,20 km doğusunda Ankara – Eskişehir karayolunun 1,6 km güneyinde, **(Harita – 9)** Yağmur Deresi'nin yaklaşık 600 m kadar batısında, Karaağaç Deresi'nin ise güney bitişiğinde bulunmaktadır. 70 m çapında ve 5 m yüksekliğindedir.[546] **(Ek-76: Res.2)**

Kuzey güney yönlü uzanan doğal bir sırt üzerinde yer almaktadır. Etrafı ve etekleri tarım arazisi ile çevrilidir. Üzerinde kaçak kazı çukurları vardır ve tüm bunlar höyükte tahribata neden olmaktadır.[547] **(Ek-77: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda çok miktarda İlk Tunç Çağı'na ait çanak çömlek parçaları gözlemlenmiştir. Ayrıca az sayıda da Roma Dönemi'ne ait çanak çömlek parçaları bulunmuştur.[548] **(Ek-78: Res.1)**

Şekil-28: Mülk Höyük Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

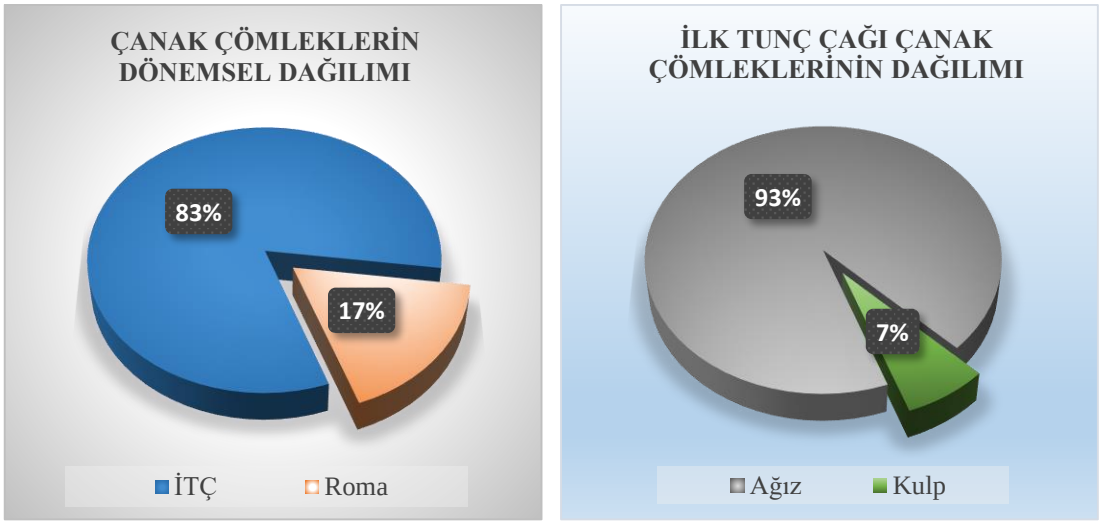

[546] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2009: 42.
[547] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2009: 42.
[548] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2009: 43.

3.3.5 İbikseydi Höyüğü

İbikseydi Köyü'nün yaklaşık 1 km kuzeyinde, İbikseydi – Kargın karayolunun 400 m batısında, **(Harita – 9)** Bozacıoğlu Deresi'nin ise güney bitişiğinde yer almaktadır.[549] **(Ek-78: Res.2)** 450 m çapında ve 8 m yüksekliğine sahiptir.

Eskişehir'de yer alan Şarhöyük (Dorylaion), Karahöyük (Midaion) höyüklerinden sonra, şehrin bilinen üçüncü büyük höyüğü, Sivrihisar İlçesi'nin ise en büyük höyüğüdür. Yüzeyi şekerpancarı ve ayçiçeği tarlası olarak kullanılmakta ve tahrip edilmektedir. Höyük konisi neredeyse düzleşmiş ve yok olmak üzeredir.[550]

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı'ndan itibaren kesintisiz olarak MÖ II. Binyıl, Frig, Hellenistik ve Roma dönemine kadar yerleşim yeri olarak kullanıldığı görülmektedir. İncelenen çanak çömlek parçalarına bakıldığı zaman ise İlk Tunç Çağı'na ait buluntular oldukça azdır.[551] **(Ek-79: Res.1)**

Şekil-29: İbikseydi Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

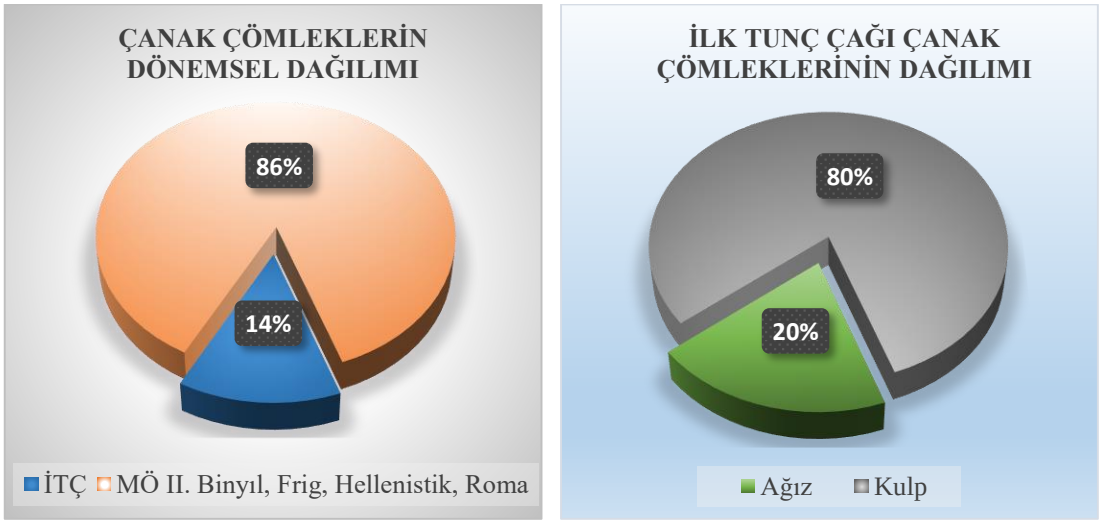

[549] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 107.
[550] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 291.
[551] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 107.

3.3.6 Kaymaz 2 Höyüğü

Kaymaz Köyü'nün yaklaşık olarak 2,5 km batı güneybatısında, Çaylak Deresi'nin ise kuzeyinde yer alan 40 m çapında ve 2 m yüksekline sahip oldukça küçük bir höyüktür. **(Harita – 9)** [552]

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda çanak çömlek parçalarının İlk Tunç Çağı'na ait olduğu göstermektedir.[553] **(Ek-79: Res.2 ve Ek-80: Res.1)** Ayrıca, az sayıda Roma Dönemi'ne ait çanak çömlek parçaları gözlemlenebilmektedir.[554]

Şekil-30: Kaymaz 2 Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

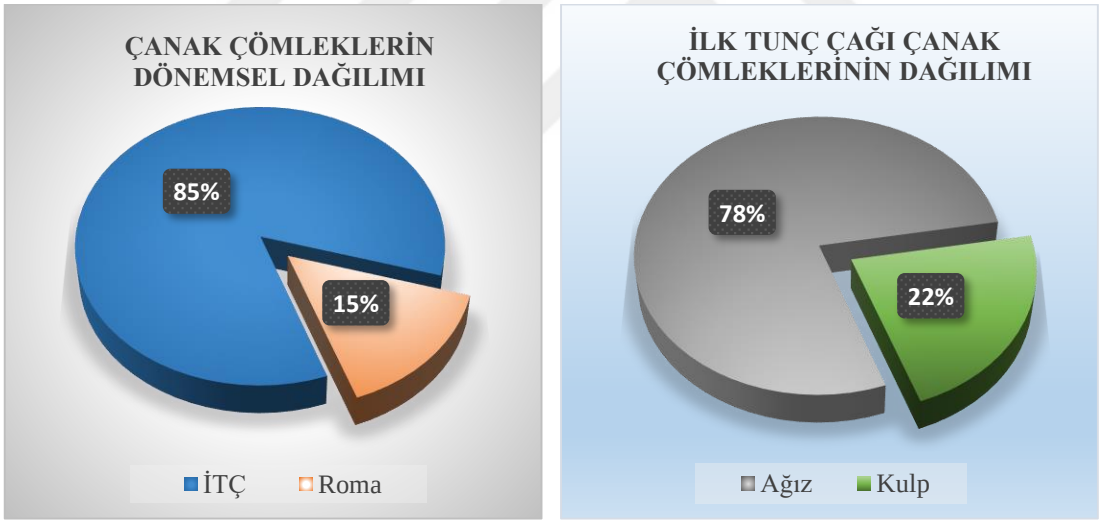

[552] Efe, 1996: 138.
[553] Efe, 1996: 138.
[554] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2008: 29.

3.3.7 Beyler Mezarlığı Höyüğü

Sarıkavak Köyü'nün 500 m kadar kuzeydoğusunda, Köyaltı Mevkiinde, yöre halkı tarafından "Beyler Mezarlığı" olarak adlandırılan alanda, Öziçi Deresi'nin ise 140 m güneyinde yer almaktadır.[555] **(Harita – 9)** Oldukça küçük ebatlara sahip olan bu höyük, yaklaşık olarak 50 m çapında ve 6 m yüksekliğindedir. **(Ek-80: Res.2 ve Ek-81: Res.1)**

Bu derece küçük olmasına bir sebepte, köye ulaşan karayolu yapımı sırasında höyüğün batı kısmının tahrip edilmesidir.[556] Tahribat, sadece bununla kalmayıp kaçak kazı çukurları ile de höyük yok olma seviyesine gelmiştir. Yüzeyinde yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı'na ait çanak çömlek parçaları olduğu gözlemlenmiştir.[557] **(Ek-81: Res.2)**

Beyler Mezarlığı ile aynı bölgede bulunan Yumruyer Mevkii olarak adlandırılan alanda, Yonca amacı ile kullanılan tarlada, sürülmüş olan toprağın içerisinde çanak çömlek parçaları ve etütlük eser niteliğinde bir adet pişmiş toprak kırık bir ağırşak bulunmuştur.[558]

Şekil-31: Beyler Mezarlığı Höyüğü İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

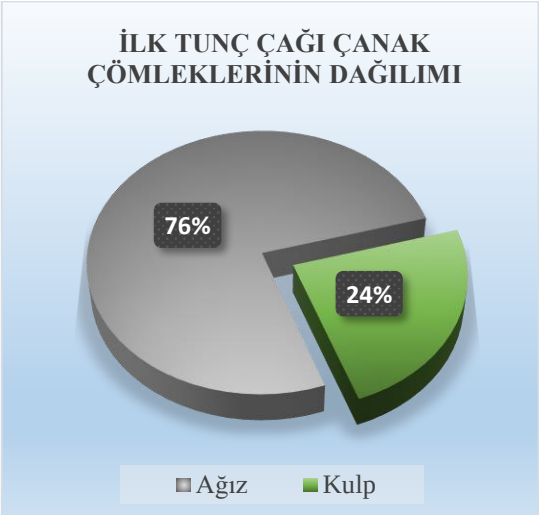

[555] Sivas ve Sivas, 2003j: 1.
[556] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 290.
[557] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2004b: 107.
[558] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005a: 291.

3.3.8 Bahçecik I Höyüğü

Bahçecik Köyü'nün 1,95 km kuzeyinde askeri bölgenin batısında yer almaktadır. **(Harita – 9)** Tepelik bir alanın sırt kısmına dayanmış bir konumda ve batısından köy yolu geçmektedir. 140 m çapında ve 5 m yüksekliğine sahiptir.[559] **(Ek-82: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda Geç Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı II – III dönemlerinde yerleşim yeri olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.[560]

3.3.9 Bahçecik II Höyüğü

Bahçecik Köyü'nün 1,23 km batısında Dedemözü Deresi'nin hemen kuzeyinde yer almaktadır. **(Harita – 9)** 70 m çapında ve 3 m yüksekliğinde oldukça küçük bir höyüktür.[561] **(Ek-83: Res.1 ve Res.2)**

Yüzeyinde bulunan çanak çömlek parçalarından İlk Tunç Çağı II – III'de yerleşim yeri olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, MÖ II. Binyıl ve Klasik Dönem'e ait çanak çömlek parçaları bulunmaktadır.[562]

Bahçecik II Höyüğü'nün yaklaşık olarak 160 m kuzeybatısında düz bir yerleşim alanı daha bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri üzerindeki çanak çömlek parçalarından Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı'nda kullanıldığını göstermektedir. Yerleşim yeri düz bir arazide yer almakta ve buluntularında dağınık bir şeklide olduğu gözlemlenmiştir.[563] **(Ek-84. Res.1)**

---

[559] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2010: 69.
[560] Efe, 1996: 139.
[561] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2010: 70.
[562] Efe, 1996: 139.
[563] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2010: 70.

3.3.10 Hamamtepesi Höyüğü

Kınık Köyü'nün 1,2 km güneybatısında Hamamtepesi Mevkiinde yer almaktadır. **(Harita – 9)** Doğal, alçak bir tepe üzerine kurulmuş, Klasik Dönem'e ait bir yerleşim alanın 100 m kadar güneyinde yer almaktadır. 100 m çapında ve 5 m yüksekliğinde sahiptir.[564]

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda bulunan çanak çömlek parçaları İlk Tunç Çağı'nda yerleşim yeri olarak kullanıldığını göstermektedir. **(Ek-84: Res.2)** Envanter nitelikte olabilecek İlk Tunç Çağı'na ait yuvarlatılmış keramik ve çakmaktaşı kesici alet parçası bulunmuştur. Yüzeyinde kaçak kazı çukurları yer almaktadır **(Ek-85: Res.1 ve Res.2)**. Ayrıca yapılan incelemelerde MÖ II. Binyıl ve MÖ I. Binyıl'da yerleşim yeri olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.[565]

Şekil-32: Hamamtepesi Höyüğü Çanak Çömlek Parçalarının Dönemsel Dağılımı ve İlk Tunç Çağı Çanak Çömleklerinin Dağılımı.

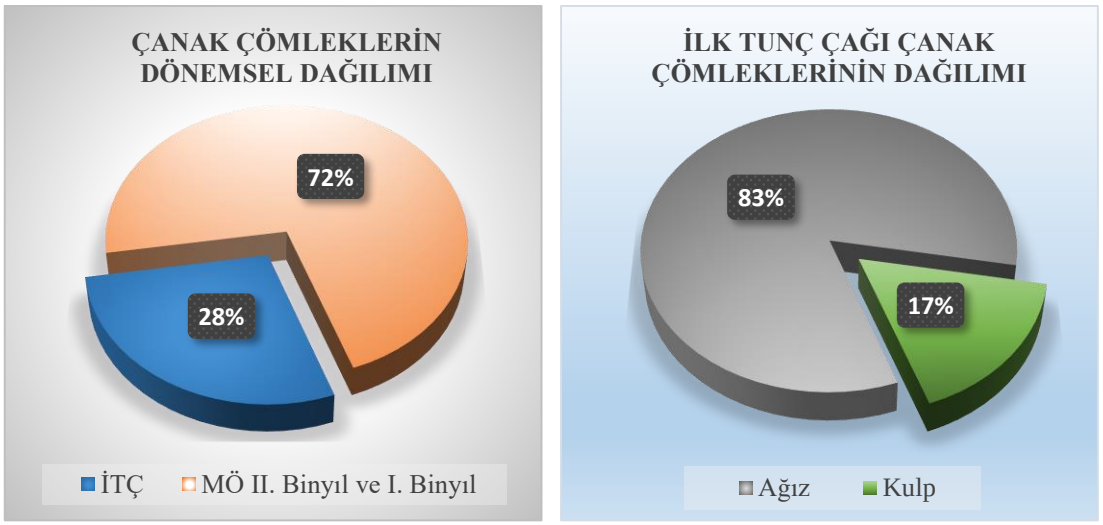

[564] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2006a: 166.
[565] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2005b: 39.

3.3.11 Hamamkarahisar Höyüğü

Hamamkarahisar Köyü'nün yaklaşık olarak 1,5 km kadar güneyinde, Hamamkarahisar – Dutlu Köyü yolu üzerinde, Selçuklu Camii, Osmanlı Hamamlarının doğu tarafında, Hamam Deresi'nin hemen güneyinde yer almaktadır. 130 m çapında ve 10 m yüksekliğine sahiptir.[566] **(Harita – 9)**

Kuzey tarafı tıraşlanarak tahribata neden olunmuştur. **(Ek-86: Res.1 ve Res.2)** Tıraşlanan kısmında bulunan çanak çömlek parçaları buradaki yerleşimin İlk Tunç Çağı II – III ve MÖ II. Binyıl da kullanıldığını göstermektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmış tescilli arkeolojik sit alanları listesinde yer almaktadır.[567]

3.3.12 Azmak Höyüğü

Selimiye Köyü'nün doğusunda, Beyyazı – Gerenli Köy yolunun güneydoğu bitişiğinde yer alan bir höyüktür. **(Harita – 9)** 150 m çapında ve 1,30 m yüksekliğindedir. Tahribat nedeniyle höyük konisi neredeyse yok olmak üzeredir.[568]

Kuzeyinde küçük bir dere akan höyüğünün, yine kuzey tarafında bir bataklık yer almaktadır. **(Ek-87: Res.1 ve Res.2)** Yüzeyde yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı I ve II dönemlerine ait çanak çömlek parçaları bulunmuştur.[569]

[566] Efe, 1997: 216.
[567] Efe, 1997: 216.
[568] Efe, 1996: 139.
[569] Efe, 1996: 139.

3.3.13 Büyük Höyük

Aşağı Kepen Köyü'nün 730 m kuzeybatısında, Eskişehir – Afyonkarahisar karayolunun hemen batısında yer almaktadır. **(Harita – 9)** 300 m çapında ve 17 m yüksekliğine sahiptir.[570] **(Ek-88: Res.1)**

Yapılan incelemeler sonucunda höyüğün büyük bir tahribata uğradığı tespit edilmiştir. En yüksek kesimine modern bir su deposu inşa edilmiştir. Kuzeydoğu kesimine üstten eteklerine kadar, kademeler halinde devam eden yapay bir şelale yapılmıştır. Yüzeyi tamamen ağaçlandırılmış, belirli kesimlerine teraslar yapılarak oturma yeri için beton dökülmüştür.[571] **(Ek-88: Res.2)**

Höyük üzerindeki inşaat çukurları ve yamaçlardan çok miktarda İlk Tunç Çağı, MÖ II. Binyıl, Phryg ve Klasik döneme ait çanak çömlekler tespit edilmiştir.[572]

3.3.14 Küçük Höyük

Aşağı Kepen Köyü'nde bulunmaktadır. Büyük Höyüğün, 1 km kadar kuzeyinde, Sivrihisar – Afyonkarahisar karayolunun 400 m batısında yer almaktadır **(Harita – 9)**. 300 metre doğusundan ise bir dere akmaktadır.[573] **(Ek-82: Res.1 ve Res.2)**

40 metre çapında ve 2,5 metre yüksekliğine sahptir. Etekleri tıraşlanarak tahrip edilmiş olan höyüğün yüzeyinde kaçak kazı ile tahrip edilmiş çukurlar bulunmaktadır.[574]

Yüzeyinde yapılan çalışmalarda İlk Tunç Çağı II - III Dönemine ait çanak çömlek parçalarının olduğu gözlemlenmiştir.[575]

3.3.15 Çaykoz Höyüğü

[570] Efe, 1996: 140.
[571] Tüfekçi Sivas ve Sivas, 2007: 18.
[572] Efe, 1996: 140.
[573] Efe, 1996: 140.
[574] Efe, 1996: 140.
[575] Efe, 1996: 140.

Çaykoz Köyü'nün 2 km güneyinde, Karakuyu Mevkiinde, Sokkaya Deresi'nin oluşturduğu vadinin güneydoğusunda, doğal bir sırt üzerinde yer almaktadır. **(Harita – 9)** Yaklaşık olarak 100 m çapında ve 6 m yüksekliğindedir.[576] **(Ek-90: Res.1)**

Çaykoz Höyüğü'nün orta kısmı boydan boya ikiye bölünerek büyük bir tahribata uğratılmıştır. **(Ek-90: Res.2)** Yapılan çalışmalar ve tahribata uğrayan alanlarda görülen çanak çömlek parçaları bu yerleşim yerinin sadece İlk Tunç Çağı II ve III'de kullanıldığını göstermektedir.[577]

[576] Efe, 1996: 140-141.
[577] Efe, 1996: 140-141.

SONUÇ

Eskişehir İli Alpu, Beylikova ve Sivrihisar İlçelerinde yer alan İlk Tunç Çağı yerleşimlerini değerlendirdiğimizde birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Alpu, Beylikova ve Sivrihisar İlçeleri'nde boyutları birbirinden farklı 51 İlk Tunç Çağı'na ait yerleşme tespit edilmiştir. Bu höyüklerin 17'si Porsuk Nehri çevresi ve kollarında, 34'ü ise incelenen bölgedeki ovalık ve dağlık kısmında yer almaktadır.

Alpu İlçesi'nin coğrafi konumu nedeniyle ilçenin güneyinde yer alan höyükler ovalık ve düzlük bir arazide yer almaktadır. Karahöyük Köyü üzerinden başlayıp, Uzunburun Köyü üzerinde Beylikova'ya doğru, doğu-batı yönlü, Porsuk Nehri'nin kuzeyinde ve güneyinde nehre çok yakın, nehrin potansiyeli ile ilgili olması muhtemel 7 İlk Tunç Çağı höyüğü yer almaktadır. Bunlar, Bahçecik II Höyüğü, Karahöyük, Köprübaşı Höyüğü, Ali Dede (Yeni Yol) Höyüğü, Küçük Kızlar Höyüğü, Yeşildon Höyüğü ve Porsuk II Höyüğü'dür. **(Harita – 7)**.

Bu höyüklerin Porsuk Nehri çevresindeki verimli ovada yer alması söz konusu süreçte tarımla uğraşan toplumların burada yaşamış olabileceğini düşündürmektedir. Porsuk Nehri ve oluşturduğu ovalar, tarım ve hayvancılık için eskiden olduğu gibi bugün önemli bir alt yapı oluşturmaktadır. Ovalık kesimde yer alan bu höyüklerin yayvan geniş bir alan kaplamaları nüfusun kalabalık olabileceğini düşündürmektedir. Nüfusu kalabalık olan toplumlar, yaşamak için geniş alanlara ihtiyaç duyar ve tarımla uğraşan toplumların insan gücüne ihtiyacı vardır.

Yapılan incelemeler sonucunda dikkat çekici bir özellik ise Alpu İlçesi'nin kuzeyinde dağlık kesimdeki höyüklerde, rakımları 1000 metrenin üzerinde olan yerleşimlere baktığımızda; Alıcahöyük, Asarındere Höyüğü, Ağaçhisar Höyüğü, Gücükkol Höyüğü, Şekerlice Höyüğü ve Büğdüz Höyükleri'nin boyutları oldukça küçük 110 - 70 m arasında, yüksekliklerinin ise 3 – 10 m arası değiştiği dikkat çekmektedir. Ovalık kesimde yer alan höyüklerde ise tam tersi bir durum söz konusudur. Rakımları düşük 850 – 750 m arası olan höyüklerin boyutları oldukça büyüktür. Nitekim bölgenin en büyük höyükleri, ovalık kesimde yer almaktadır. Midaion (500 m), Yeşildon (250 m) ve Porsuk II Höyüğü (350 m) ise çapına

sahiptir. Bu höyüklerin yükseklikleri oldukça az ve yayvan höyüklerdir. **(Harita – 7)**.

Alpu'nun kuzeyinde, dağlık bölgede yer alan höyüklerin küçük ebatlı olması, ovadaki höyüklerin ise büyük olması, dağlık bölgede yer alan höyüklerin bir askeri garnizon olarak kullanıldığını düşündürmektedir. Yüzey araştırmaları sırasında Büğdüz Köyü'ndeki Gücükkol Höyüğü'nün güney kesiminde kaçak kazı çukurları tespit edilmiş, bu çukurlar içerisinde de yerleşmeyi çevreleyen sur inşasında kullanılabilecek, kısmen düzeltilmiş dikdörtgen yaklaşık 18x25 cm boyutlarında taşlar gözlenebilmektedir. Ayrıca bu kesimde duvarların yüksekliği açığa çıkmış, yaklaşık 10 m boyunda 1,5 m yüksekliğinde sur duvarı uzanmaktadır. Duvar izlerinden anlaşıldığı kadarıyla girişin öne doğru çıkıntı yapan iki kule ile korunduğu anlaşılmıştır. Höyüğün güney ve güneybatısı sur duvarlarından, yuvarlanmış döküntü taşlarla kaplanmıştır. Bunlar işlenmiş blok taşlardır. Ayrıca yüzeyinde surun yer yer 3-4 taş sırası korunmuş temelleri de izlenmektedir.

Büğdüz Köyü'ndeki diğer bir höyükte Şekerlice Höyüğü'dür. Güney ve doğu yamaçlarını kaplayan taş yığınları sur ile çevrilmiş olduğunu göstermektedir. Bu özellikleri ile höyüklerin, bölgeyi koruyan tehlike durumunda haber veren birer askeri garnizon olarak kullanılmış olabileceği ihtimalini daha da kuvvetlendirmektedir.

İlk Tunç Çağı'nda İç Kuzeybatı Anadolu'da iki önemli kazısı yapılmış höyük bulunmaktadır. Küllüoba ve Demircihöyük'te kenti çevreleyen bir sur sistemi kazılar sonucunda ortaya çıkartılmıştır. Her ne kadar Alpu İlçesi'nin dağlık kesiminde yer alan höyükler sadece yüzeyden araştırılsa da büyük boyutlu kesme taşların, yüzeyden görülmesi ve blok taşların sıra sıra düzenli bir şekilde örülü olması, bu höyüklerde İlk Tunç Çağı'nda yerleşmeyi çevreleyen bir sur sisteminin olabileceğini düşündürmektedir. **(Harita – 7)**

İlk Tunç Çağı'nda Anadolu'da bir imparatorluğun ya da bir devletin olmadığı bilinmektedir. Bu durumdan hareketle toplulukların, oluşabilecek güvensizlik ortamı ve korunma ihtiyacı sebebi ile koruyan ve korunan kesim arasında bir bağlantı olmalıdır. Alpu İlçesi'nde yer alan höyüklerdeki İlk Tunç Çağı yerleşim özelliklerine bakıldığında bu bağlantıdan bahsetmek mümkündür.

Alpu İlçesi'nde yer alan 26 yerleşmenin % 30'u, sadece İlk Tunç Çağı'nda iskana uğramış, %70'i ise, İlk Tunç Çağı ile beraber Kalkolitik Çağ'dan Roma Dönemi'ne kadar uzanan höyüklerden oluşmaktadır. Bu durum İlk Tunç Çağı yerleşmelerinde bir devamlılığın göstergesidir. **(Harita – 7)** Tespiti yapılmış olan bu höyüklerin ilçe sınırlarında düzenli olarak dağılması, bölgede baskın kültürün İlk Tunç Çağı olduğunu göstermektedir.

Şekil-33: Alpu İlçesinde yer alan sadece İTÇ'de kullanılmış yerleşmeler ve İTÇ ile beraber, öncesi ve sonrası dönemlerde kullanılan yerleşmeler.

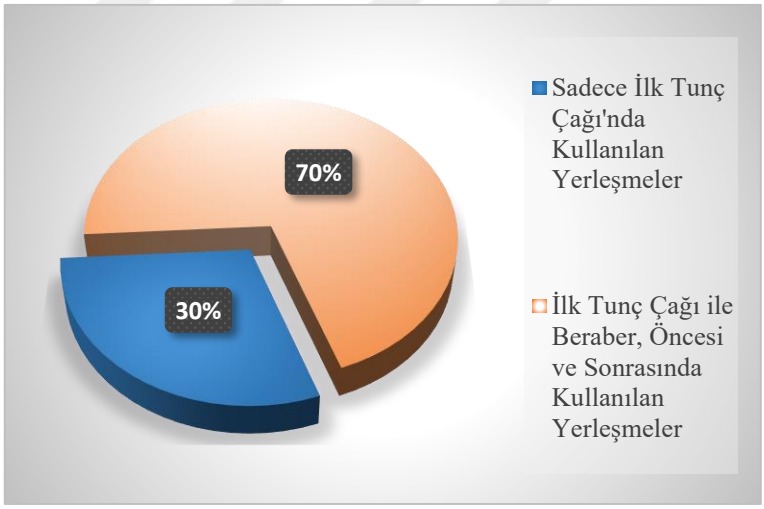

Beylikova İlçesi'nde yapılan yüzey araştırmaları sonucunda ilçede boyutları birbirlerinden farklı 9 İlk Tunç Çağı yerleşmesi tespit edilmiştir. **(Harita – 8)** Coğrafi konumu sebebiyle Alpu İlçesi'nde olduğu gibi ilçenin kuzey ve güney kesimleri dağlık bir yapıya sahipken, orta bölümü Porsuk Nehri çevresi düz ve ovalık bir yapıya sahiptir.

Porsuk Nehri'nin Beylikova sınırlarında kalan ovalık kesiminde, kuzey-güney doğrultuda 5 İlk Tunç Çağı yerleşim yeri tespit edilmiştir. Bu yerleşim yerleri; Magila Tepesi Höyüğü, Kartaltepe Mevkii Yamaç Yerleşmesi, Doğray Höyüğü, Pirenlik Höyüğü, Yalınlı Höyüğü'dür. **(Harita – 8)**

Beylikova İlçesi'nde yer alan 9 İlk Tunç Çağı yerleşmesinin 3 tanesi sadece İlk Tunç Çağı'nda iskana uğramıştır. Geriye kalan 6 yerleşme ise İlk Tunç Çağı ile beraber, öncesi ve sonrası dönemlerde iskan edilmişlerdir.

Sivrihisar İlçesi'nde tespit edilen 15 İlk Tunç Çağı yerleşmesi, ilçenin kuzeydoğusunda ve batısında yer almaktadır. Bu noktada da bölgenin bu kesiminde baskın kültürünün İlk Tunç Çağı olduğu söylenebilir. **(Harita – 9)**.

Porsuk Nehri'nin Sivrihisar İlçesi hattında 5 İlk Tunç Çağı yerleşmesi belirlenebilmiştir. Bunlar, Biçer I ve II Höyüğü, Kağnıdurağı I Höyüğü, Mülk Höyüğü ve İbikseydi Höyüğü'dür. **(Harita – 9)** Ayrıca ilçenin batı kısmında Sakarya Nehri'nin bir kolu üzerinde Hamamkarahisar Höyüğü yer almaktadır. Bu durumda akarsu havzalarının verimli olması ve su ihtiyacına karşılık gelmesi, İlk Tunç Çağı yerleşmeleri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. **(Harita – 9)**.

Sivrihisar İlçesi'nde bulunan İlk Tunç Çağı yerleşmelerinin % 27'si, sadece İlk Tunç Çağı'nda, geriye kalan %73'ü İlk Tunç Çağı ile beraber öncesi ve sonrası dönemde iskana uğramıştır.

Şekil-34: Sivrihisar İlçesinde yer alan sadece İTÇ'de kullanılmış yerleşmeler ve İTÇ ile beraber, öncesi ve sonrası dönemlerde kullanılan yerleşmeler.

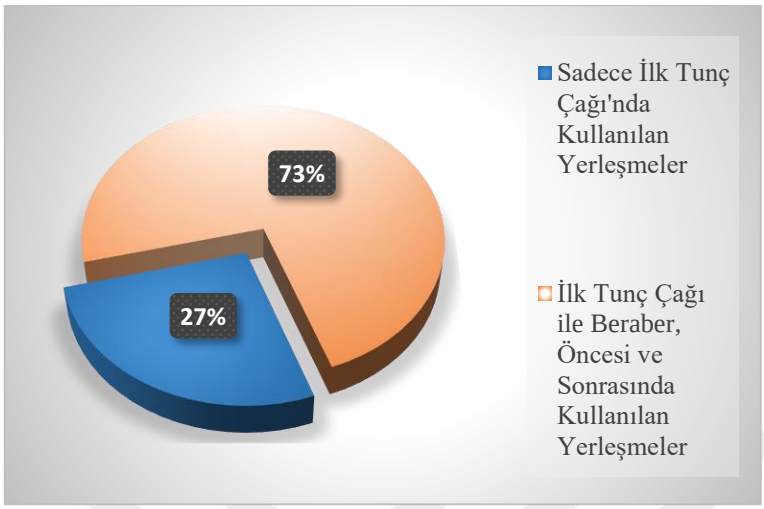

Sonuç olarak, mevcut çalışmalardan hareketle, bölgede bazı höyüklerde sadece İlk Tunç Çağı'nda yerleşme olması ve erken kültürlerin yaşadığı höyüklerde de bu dönemde yoğun bir şekilde iskanın olması, bölgenin diğer kültürlerine nispeten İlk Tunç Çağı'nın daha yoğun bir karakter sergilediğini göstermektedir. Tesadüfi olamayacak şekilde, bazı yerleşmeler ovalık kesimde iken, bazıları dağlık kesimde konuşlandırılmıştır. Bu da henüz devlet kültürünün olgunlaşmamış olduğu bu dönemde, incelenen bölgeden hareketle, tarım, imar ve bayındırlık, güvenlik vb. hususlar hakkında, bu çalışmada İlk Tunç Çağı ova ve dağlık yerleşim modeli kısmen fikir vermektedir.

KAYNAKÇA

Akdeniz, Engin (2002). Erken Tunç Çağı'na Ait Bir Grup İdol. *Anadolu Araştırmaları.* İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi. Sayı. XVI, 9 -18.

Albek, Suzan (1991). *Dorylaion' dan Eskişehir'e*. Eskişehir: Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları. No:89.

Anonim (1981). *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümünde Eskişehir*. Eskişehir: Haz. Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıl Kutlama Komitesi.

Atalay, İbrahim ve Mortan, Kenan (2007). *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayınları.

Atasoy, Sümer (1974). The Kocakızlar Tümülüs in Eskişehir. Turkey. *American Journal of Archaeology*. Vol.78, No.3, 255 - 263.

Bilgen, Ahmet, Nejat (2002). Çavlum Köyü Mezarlığı Eskişehir / Alpu Ovasında Yeni Bir Ortaçağ Mezarlığı. *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi.* Anadolu Üniversitesi Yayınları. Sayı.3, Cilt.2, 39 -102.

Bilgen, Ahmet, Nejat (2006). 2004 Yılı Midaion / Karahöyük Yüzey Araştırması. *23. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt. 2, 403 – 408.

Bilgen, Ahmet, Nejat (2007). Midaion / Karahöyük' te Tunç Çağı Bulguları. *Coşkun Özgünel' e 65. Yaş Armağanı*. İstanbul: Homer Kitabevi. 111 - 112.

Bilgen, Ahmet, Nejat (2009). Seyitömer Höyüğü 2007 Yılı Kazısı. *30. Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 71 – 88.

Bilgen, Ahmet, Nejat, Çoşkun, Gökhan, Bilgen, Zeynep, Ünan, Nazan, Silek, Sevcan, Silek, Çırakoğlu, Semra, Kuru, Asuman, Kuzu, Zerrin (2013). Seyitömer Höyüğü 2011 Yılı Kazısı. *34. Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 201 - 228.

Bilgen, Ahmet, Nejat, Çoşkun, Gökhan, Bilgen, Zeynep, Ünan, Nazan, Silek, Sevcan, Silek, Çırakoğlu, Semra, Kuru, Asuman, Kuzu, Zerrin (2014). Seyitömer Höyüğü 2012 Yılı Kazısı. *35. Kazı Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 349 – 360.

Burney, Allen, Charles (1956). Northern Anatolia before Classical Times. *Anatolian Studies, Special Number in Honour and in Memory of Professor John Garstang*. Ankara: Vol.6, 179 – 203.

Çambel, Halet (1952). Frikya'da Midas Şehri Yakınlarında Bulunan Prehistorik Mezar. *IV. Türk Tarih Kongresi 1948.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi. 228 – 229.

Çelik, Tahsin, Gülşen Gülcan ve Ongun, Deniz (2006). *Bilecik Kültür Envanteri*. Bilecik: T.C. Bilecik Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Çelikkanat, Fikret (1963). *Eskişehir.* Eskişehir: Bozkurt Matbaası.

Chaput, Ernest (1941). Phrygie: Exploration Archeologique, *Tome I, Geologie et Geographie*. Paris: de Boccard.

Darga, Ayşe, Muhibbe, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2000). Şarhöyük – Dorylaion Kazı Çalışmaları 1997 – 1998. *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi.* Eskişehir: Cilt.1, Sayı.2, 97 – 129.

Darga, Ayşe, Muhibbe, Sivas, Taciser, Sivas, Hakan (2002). 2000 Yılı Şarhöyük – Dorylaion Kazıları. *23. Kazı Sonuçları Toplantısı.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 207 – 218.

Darga, Ayşe, Muhibbe (2007). Şarhöyük Kazılarında Ele Geçen İlk Tunç Çağı Buluntuları. *Refik Duru'ya Armağan. Studies in Honor of Refik Duru.* (Edt: Umurtak, G. vd.). İstanbul: Ege Yayınları. 91 – 99.

Dinçer, Berkay ve Türkcan, Ali, Umut (2011). *Frigya' da İlk İnsanın İzleri: Kuzfındık Vadisi Paleolitik Dönem Bulguları (Eskişehir)*. İzmir: Arkeoloji ve Sanat Dergisi. Sayı.157, 45 - 52.

Dinçer, Berkay, Türkcan, Ali, Umut ve Erikan Ferhat (2014). *Aizanoi 2012 yılı Paleolitik Buluntuları.* (Edt: Özer, E.). Ankara: Bilgi Kültür Yayınları.

Dönmez, Yusuf (1982). *Kütahya ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası*. Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan. (Hazırlayan: Kütahya Sanayi ve Ticaret Odası). İstanbul: Formül Matbaası.

Efe, Turan (1990a). 1988 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *VII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 405 - 424.

Efe, Turan (1990b). An Inland Anatolian Site with Pre - Vinça Elements, Orman Fidanlığı, Eskişehir: *Germenia 68*. 67 – 113.

Efe, Turan (1990c). 1988 Yılında Kütahya Bilecik ve Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *Anadolu Araştırmaları*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi. Sayı. XII, 1 - 18.

Efe, Turan (1991). 1989 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *VIII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 163 - 177.

Efe, Turan (1992). 1990 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *IX. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 561 - 583.

Efe, Turan (1993). 1991 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *X. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 345 - 364.

Efe, Turan (1994a). 1992 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *XI. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 571 - 592.

Efe, Turan (1994b). Eskişehir Yöresinde Bazı Höyüklerde Saptanmış Olan İlk Tunç Çağı'na Geçiş Veresi Çanak Çömleği. *Anadolu Araştırmaları*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi. Sayı. XIII, 17 – 46.

Efe, Turan (1994c). Early Bronze Age III Pottery from Bahçehisar: The Significance of the Pre-Hittite Sequence in the Eskişehir Plan, Nortwestern Anatolia. *American Journal of Archaeology*. Vol.98, 5 -34.

Efe, Turan (1995). 1993 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *XII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 245 -258.

Efe, Turan (1996). 1994 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *XIII. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 131 - 146.

Efe, Turan (1997). 1995 yılında Kütahya, Bilecik, Eskişehir İllerinde Yapılan Yüzey Araştırmaları. *XIV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 215 - 225.

Efe, Turan (1998). Seyitgazi / Küllüoba 1996 Yılı Kazısı. *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 151 - 171.

Efe, Turan (2003). Son Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı (Batı Anadolu), *Arkeoatlas,* İstanbul: Doğan Burda Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. Sayı.2, 92 - 129.

Efe, Turan (2007). Küllüoba Kazıları ve Anadolu Tarihöncesi Araştırmalarına Katkısı. *Refik Duru'ya Armağan. Studies in Honor of Refik Duru.* (Edt: G. Umurtak vd). İstanbul: Graphis Matbaa. 103 – 114.

Efe, Turan ve Türkteki, Murat (2007). Keçiçayırı (Seyitgazi – Eskişehir) 2007 Yılı Kurtarma Kazıları. *Colloqulum Anatolicum VI*. 75 -84.

Efe, Turan (2009a). *Eskişehir Bölgesi Tarih Öncesi Dönem Araştırmaları ve Önasya Arkeolojisi İçindeki Yeri.* http://kulluobakazisi.bilecik.edu.tr/Dosya/Arsiv/ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20tarih%C3%A7esi2.pdf. 22.01.2015.

Efe, Turan (2009b). Küllüoba' da İTÇ II Yapısında Geçirilmiş Olan Kesik Gaga Ağızlı Bir Küp. *Altan Çilingiroğlu'na Armağan Yukarı Deniz'in Kıyısında Urartu Krallığı'na Adanmış Bir Hayat.* (Edt: Sağlamtimur, H. vd.) İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. 269 -273.

Efe, Turan, Sarı, Deniz, Fidan, Erkan (2010). The Significance Of The Keçiçayırı Excavations In The Prehistory Of Inland Nortwest Anatolia. *Archaelogical Research In Western Central Anatolia*. (Edt: Bilgen, A. , N. , vd.). Kütahya.

Efe, Turan, Fidan, Erkan, Sarı, Deniz ve Türkteki, Murat (2012). Küllüoba 2010 Yılı Kazı Çalışmaları. *33. Kazı Sonuçları Toplantısı.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. 485 – 500.

Efe, Turan, Fidan, Erkan, Sarı, Deniz ve Türkteki, Murat (2013). Küllüoba 2011 Yılı Kazı Çalışmaları. *34. Kazı Sonuçları Toplantısı.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 195 – 200.

Erdoğan, Melih (2002). *Kentimiz Eskişehir: Eskişehir Kent Rehberi 2002*. Eskişehir: Eskişehir Ticaret Odası Yayınları. No:16.

Fidan, Erkan (2009). Keçiçayırı Kurtarma Kazıları. *Ön Asya Arkeolojisi Bülteni.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Prehistorya ve Ön Asya Arkeolojisi Anabilim Dalı. Sayı.1.

Fidan, Erkan (2012). Küllüoba İlk Tunç Mimarisi. Küllüoba Kazıları ve Batı Anadolu Tunç Çağları Üzerine Yapılan Araştırmalar. *Maskop E-Dergi.* Sayı.7, 1 - 44.

Fidan, Erkan (2013). Anadolu Yerleşim Planı Üzerine Yeni Bir Değerlendirme. *Arkeoloji Dergisi.* İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. Sayı. XVIII, 113 - 125.

Fidan, Erkan (2014). Küllüoba İlk Tunç Mimarlığında Taş Kullanımı ve Taş Yataklarının Araştırılması. *29. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Basımevi. 18 – 28.

Gündoğan, Aydıngün, Şengül (2003). *Erken Tunç Çağı'nda Anadolu'da Pişmiş Toprak Figürin ve İdolleri.* Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürkan Güngör, Seeher, Jurgen (1981). *Die Frühbronzezeitliche Nekropole von Küçükhöyük bei Bozüyük*. İstanbul: İstanbuler Mitteilungen 41. 39 - 96.

Gürkan Güngör, Seeher, Jurgen (1981). *Küçük Höyük ve Mezarlığı.* http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=2068&html=ages_detail_t.html&layout=web. Erişim Tarihi: 22.03.2015.

Haspels, Caroline, Henriette , Emilie, (1971). T*he Highlands of Phrygia. Sites and Monuments, I: The Text; II: The Plates*. Princeton. New Jersey.

İzbırak, Reşat (1945). Eskişehir ile Çifteler Çevresinde Bir Coğrafya Gezisi. Ankara: *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*. Cilt.III, Sayı.5, 507 – 521.

Kaptan, Ergün (1983). *Türkiye Madencilik Tarihine Ait Kütahya – Gümüşköy ve Yöresini Kapsayan Buluntular.* http://www.mta.gov.tr/v2.0/daire-baskanliklari/bdt/kutuphane/mtadergi/97-98_11.pdf. Erişim Tarihi: 28.02.2015.

Kavlakoğlu, Melike (2005). *Phrygia Epiktetos Kentlerinden Şarhöyük – Dorylaion Antik Kenti*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koçak, Özdemir (2004). *Erken Dönemlerde Afyonkarahisar Yerleşmeleri.* Konya: Kömen Yayınları.

Koçak, Özdemir (2009). Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2007 Yılı Yüzey Araştırması. *26. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 51 – 72.

Koçak, Özdemir (2011). Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2009 Yılı Yüzey Araştırması. *28. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 181 - 200.

Koçak, Özdemir (2012). Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2010 Yılı Yüzey Araştırması. *29. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 231 – 261.

Koçak, Özdemir (2013). Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2011 Yılı Yüzey Araştırması. 30. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 40 - 53.

Koçak, Özdemir ve Işık, Adem (2008). Afyonkarahisar İli ve İlçeleri 2006 Yılı Yüzey Araştırması. *25. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 85 – 102.

Koçak, Özdemir ve Bilgin, Mustafa (2010). Afyonkarahisar'da İki Önemli Son Neolitik / İlk Kalkolitik Dönem Yerleşme Yeri: Eyice ve Pani Höyük. *TUBA-AR Dergisi*. İstanbul: Graphis Matbaa. Sayı.13, 23 - 38.

Kaymakçı, Salih (2011). Afyonkarahisar'da İlk Tunç Çağı Çanak Çömlek Kültürü. *Tarihin Peşinde 41. Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi.* Konya: Selçuk Üniversitesi Matbaası. Sayı.5, 197 – 214.

Korfmann, Manfred (1983). Demircihüyük, Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978, Mainz: *Architecture, Stratigraphie und Befunde*. Vol. I, 245 - 246.

Korfmann, Manfred (2003). Demircihöyük. *Arkeoatlas*, İstanbul: Doğan Burda Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. Sayı.2, 111-112.

Lamb, Winifred (1937). Excavations at Kusura Near Afyonkarahisar. *Archaeologia 86*. London: Cambridge University Press. 1 - 64.

Lamb, Winifred (1938). Excavations at Kusura Near Afyonkarahisar II. *Archaeologia 87*. London: Cambridge University Press. 217 – 273.

Leake, Martin, William (1824). *Journal of a Tour in Asia Minor with Comparative Remaks on the Ancient and Modern Geography of that Country*. London: 1 – 27.

Obladen, Kauder (1996). "B. Die Kleinfunde aus Ton, Knochen und Metal". Demircihöyük LV. Mainz: *Die Ergebnisse Der Ausgrabungen 1975-1978. (Edt. M. Korfmann)*

Orbay, Güner, Işık, Emin, Tokmak, Mustafa, Şen, Fahri, Demiray, Doğan, Köymen, Mustafa, Zeyrek, Müeyyet ve Kıral Faruk (1989). *Bilecik İl Yıllığı.* Bilecik: T.C. Bilecik Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Seeher, Jurgen (1987). *Demircihöyük Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1975-1978.* Die Keramik A. Neolitsche und Chalkolitishe Keramik. Vol.III. Mainz.

Seeher, Jurgen (1992). Demircihöyük Nekropolü Kazısı 1990 Yılı Sonuçları. *XIII. Kazı Sonuçları Toplantısı.* Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 163 -176.

Sevin, Veli (2003a). *Anadolu Arkeolojisi*. İstanbul: Der Yayınları.

Sevin, Veli (2003b). *Eski Anadolu ve Trakya (Başlangıcından Pers Egemenliğine Kadar)*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Sevin, Veli (2007). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Sivas, Hakan (2004). Eskişehir'den İlk Tunç Çağı'na Ait İki Pişmiş Toprak Kadın Figürini. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. Sayı 1-2, Cilt 2, 229 – 234.

Sivas, Hakan (2013). Eskişehir'den İlk Tunç Çağı'na ait Bir Grup Pişmiş Toprak Figürin ve İdol. *Tarhan Armağanı.* (Edt: Tekin, O. , vd.). İstanbul: Ege Yayınları. 305 – 312.

Sivas, Taciser (2002). *Geçişten Günümüze Eskişehir, Kentimiz Eskişehir.* (Edt: Erdoğan, M.). Eskişehir: Eskişehir Ticaret Odası Yayınları. 88 -151.

Tezcan, Levent, T. Meriç, Doğdu, Nilgün, Akan, Berin, Atilla, Özlem. ve Kurttaş, Türker (2002). *Akarçay Havzası Hidrojeolojisi ve Yeraltı Suyu Akım Modeli Final Raporu.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Uluslararası Karst ve Su Kaynakları Uygulama ve Araştırma Merkezi.

Tomsky, Jan (1982). *Das Altpalaeolithikum im vorderen Orient*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert.

Tuncel, Metin (1982). Kütahya İlinin Beşeri ve İktisadi Coğrafyası. *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan.* (Hazırlayan: Kütahya Sanayi ve Ticaret Odası). İstanbul: Formül Matbaası.

Tsetskhladze, Gocha, Revazi. (2012). The Black Sea, Paphlagonia, Pontus and Phrygia in Antiquity: Aspects of archaeology and ancient history. *BAR International Series* 2432. 294 -327.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2003a). 2001 yılı Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması. *20. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 285 -293.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2003b). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar Yüzey Araştırması Arkeolojik Envanter Raporu. *TUBA Kültür Envanteri Dergisi*. İstanbul: Graphis Matbaa. Sayı.1, 2 -32.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2004a). 2002 yılı Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması. *21. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 155 -166.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2004b). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Arkeolojik Envanteri 2003. *TUBA Kültür Envanteri Dergisi*. İstanbul: Graphis Matbaa. Sayı.2, 101 - 119.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2004c). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2004 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2005a). 2003 yılı Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması. *22. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 285 - 298.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2005b). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2004 Yılı Arkeolojik Envanteri Yüzey Araştırması. *TUBA Kültür Envanteri Dergisi*. İstanbul: Graphis Matbaa. Sayı.4, 33 - 57.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2006a). 2004 yılı Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Yüzey Araştırması. *23. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.2, 163 – 174.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2006b). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2006 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2007a). Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri Arkeolojik Envanter Çalışması. 2005 *TUBA Kültür Envanteri Dergisi*. İstanbul: Graphis Matbaa. Sayı.6, 11 - 34.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2007b). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2007 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2008). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2008 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2009). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2009 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Tüfekçi, Sivas, Taciser ve Sivas, Hakan (2010). *Eskişehir, Kütahya, Afyonkarahisar İlleri 2010 Yayınlanmamış Yüzey Araştırması Raporu*. Eskişehir.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015a). *Alponos / Alpoğuz.* http://www.tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=157&html=ages_detail_t.html&layout=web. Erişim Tarihi: 06.01.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015b). *Azmak Höyük.* http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=589&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 06.01.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015c). *Çaykoz.* http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=589&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 10.01.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015d). *Köprübaşı Höyüğü*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1763&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 15.01.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015e). *Küçük Kızlar Höyüğü*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1855&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 12.02.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015f). *Küçük Höyük ve Mezarlığı*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1855&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 15.02.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015g). *Küçük Höyük.* http://tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=2067&html=ages_detail_t.html&layout=web. Erişim Tarihi: 17.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015h). *Malüyük*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1949&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 19.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015i). *Demircihöyük.* http://tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=2067&html=ages_detail_t.html&layout=web. Erişim Tarihi: 17.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015j). *Hamamkarahisar Höyüğü*. http://tayproject.org/TAYages.fm$Retrieve?CagNo=1226&html=ages_detail_t.html&layout=web. Erişim Tarihi: 22.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015k). *Saracık*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=2288&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 22.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015l). *Yeni Yol (Ali Dede) Höyüğü*. http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1763&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 22.03.2015.

Türkiye Arkeoloji Yerleşmeleri (2015m). *İkipınar.* http://tayproject.org/TAYmaster.fm$Retrieve?YerlesmeNo=1273&html=masterdetail.html&layout=web. Erişim Tarihi: 25.03.2015.

Türkcan, Ali Umut (2011). Kanlıtaş Höyük ve Civarı (İnönü, Eskişehir) Yüzey Araştırması. *28. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım Evi. Cilt.1, 303 – 328.

Türkteki, Murat (2004). *Küllüoba İlk Tunç Çağı III Çanak Çömleği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uçar, Hatice (2007). *Çevre Sorunları Açısından Afyonkarahisar*. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yazıcı, Hakkı (2002). *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*. Ankara: 1.Baskı Nobel Kitabevi.

Yılmaz, Özer (1999). *Afyonkarahisar ve Çevresinin İklim Özellikleri.* Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Basımevi.

HARİTA – 1

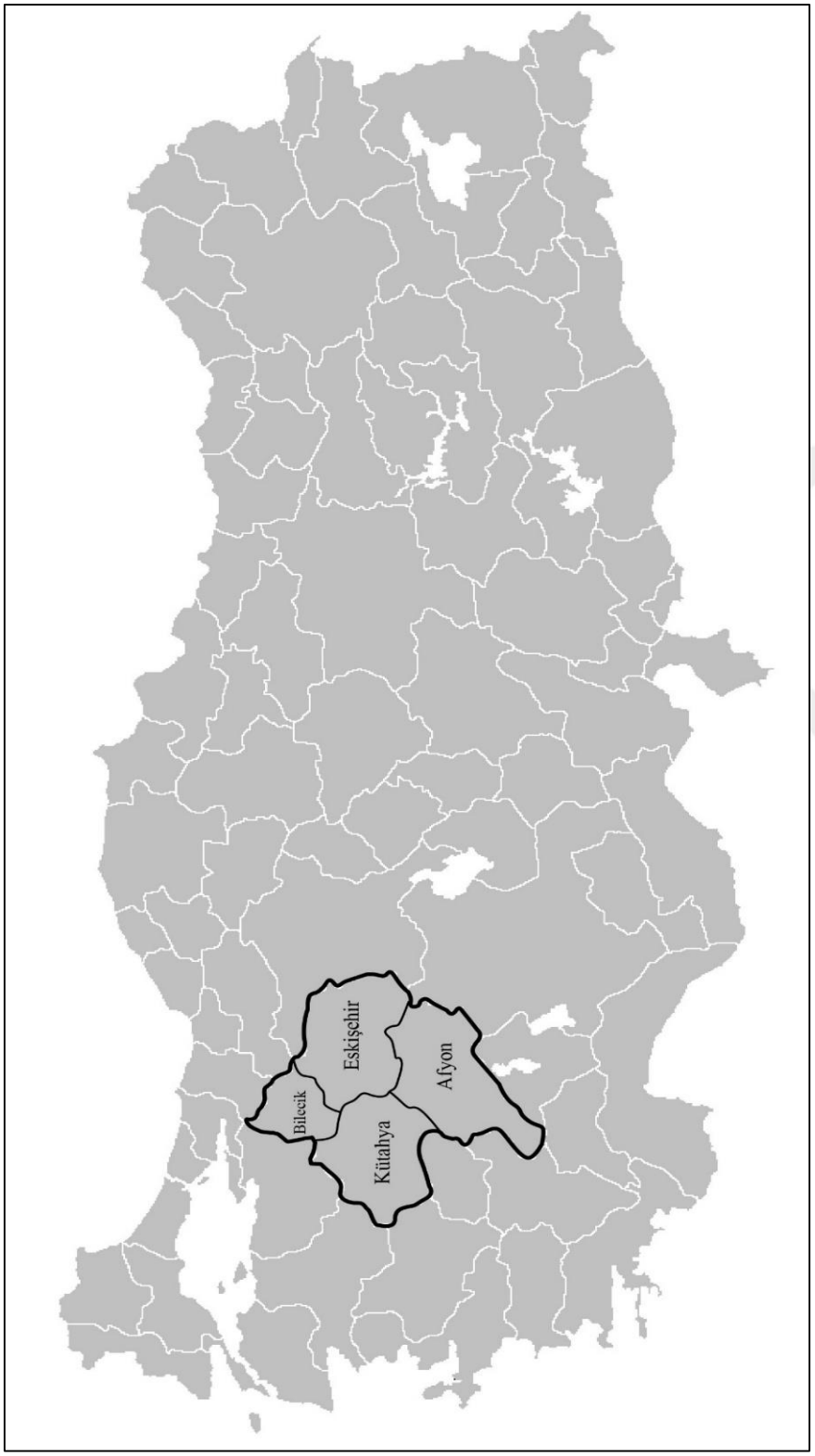

Harita 1: Türkiye Haritasında İç Kuzeybatı Anadolu'da İncelenen Şehirler.

HARİTA – 2

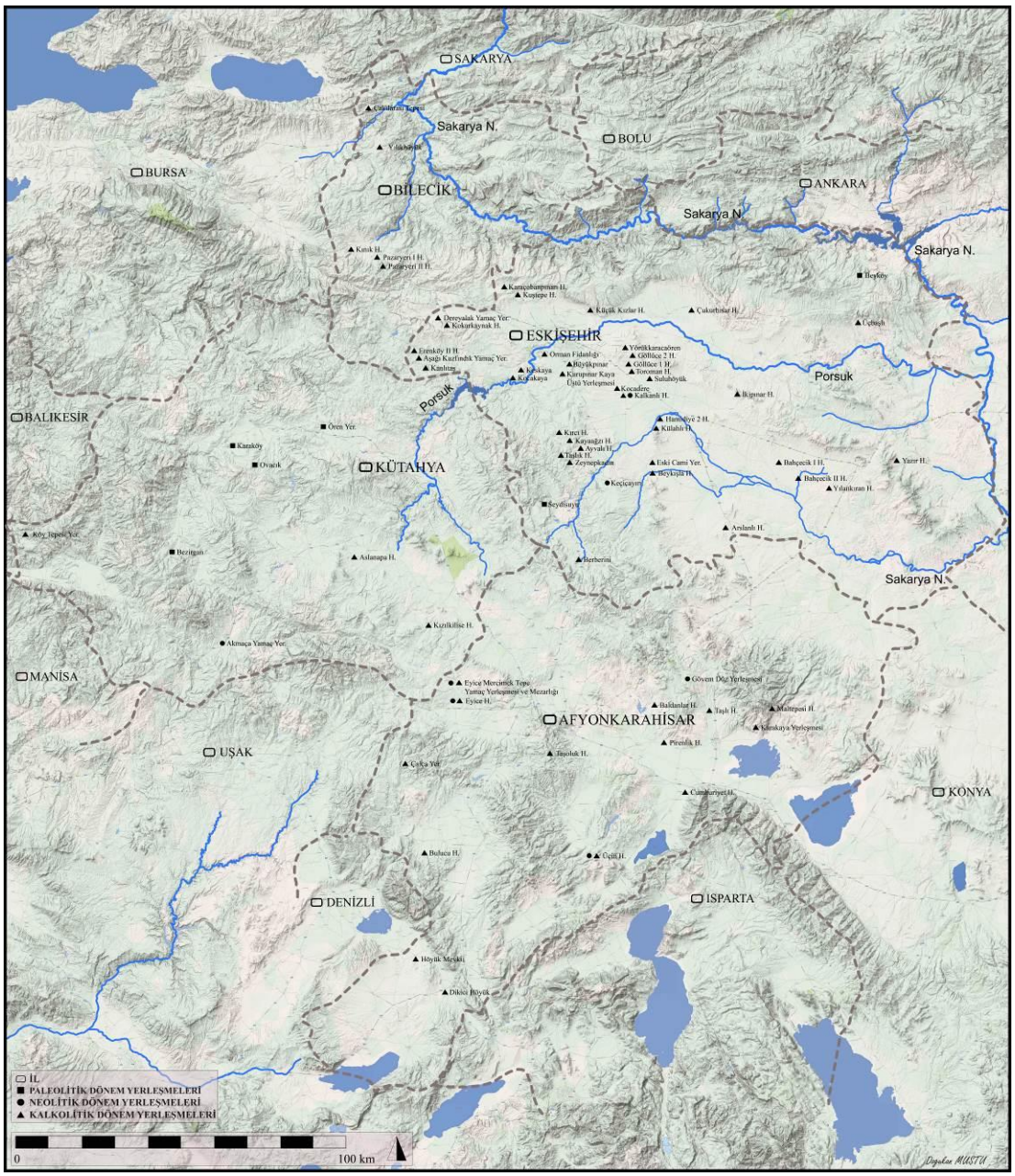

Harita 2: İç Kuzeybatı Anadolu Topografik Haritası, Paleolitik, Neolitik ve Kalkolitik Dönem Yerleşmeleri.

HARİTA – 3

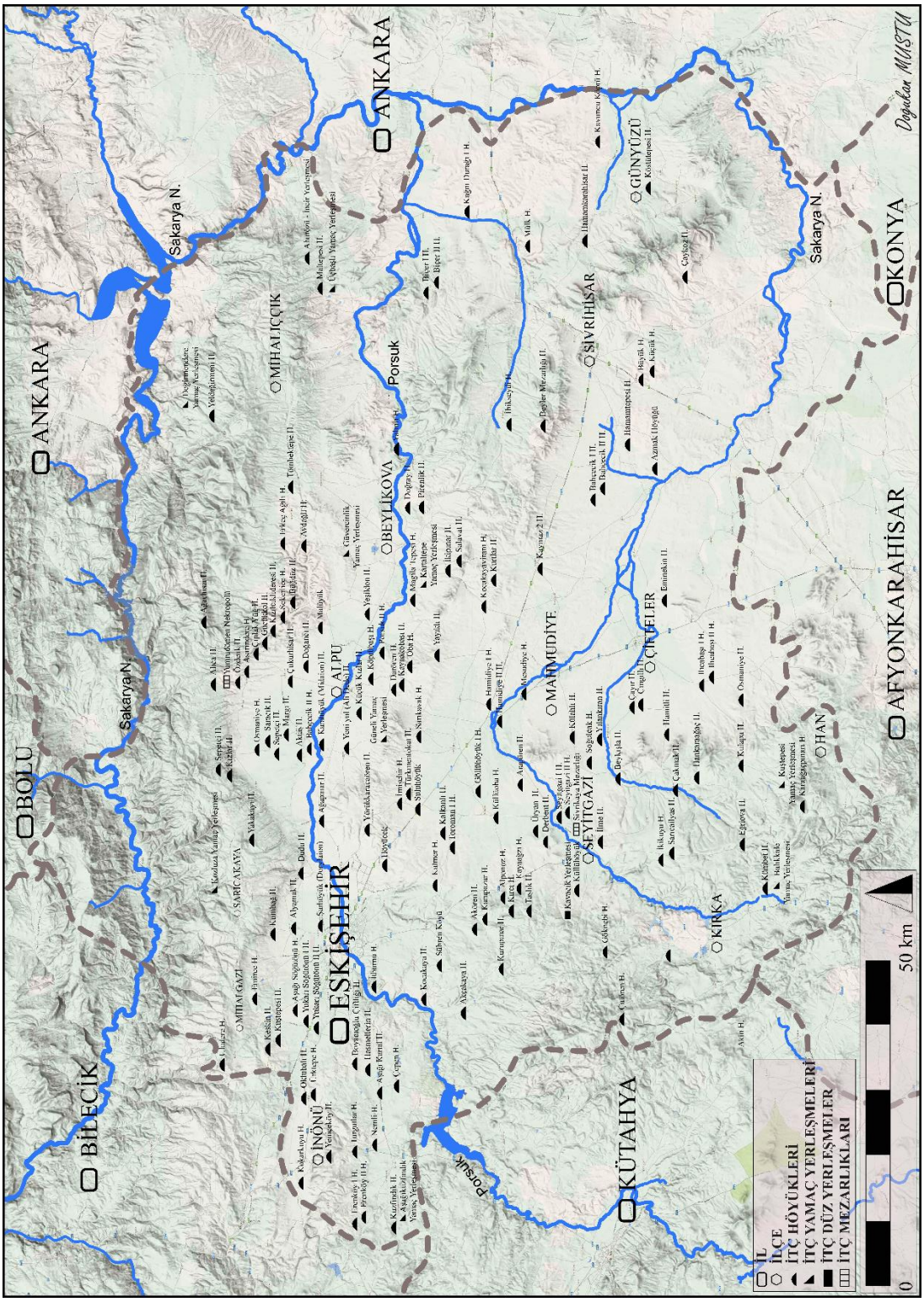

Harita 3: Eskişehir İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

HARİTA – 4

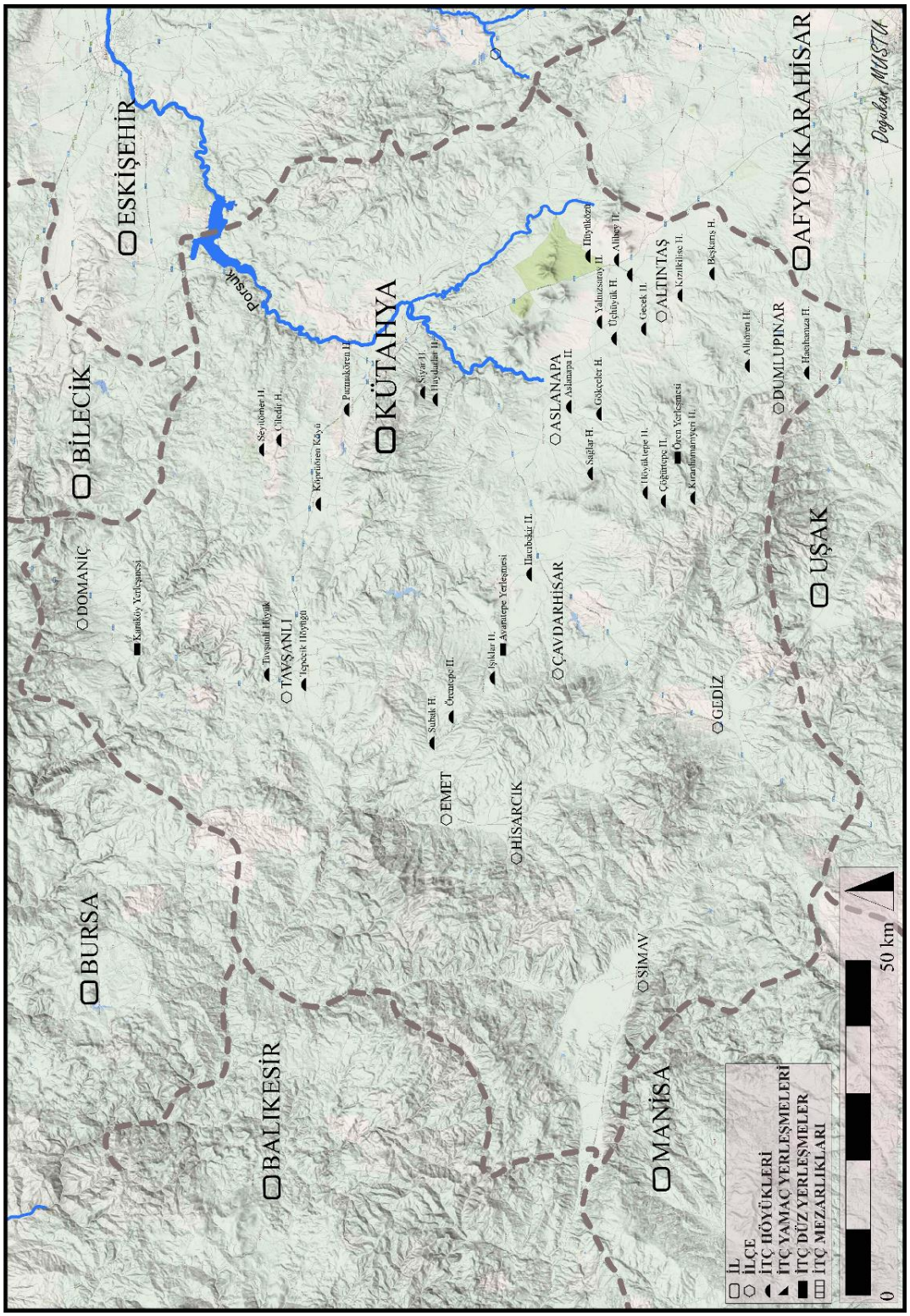

Harita 4: Kütahya İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

HARİTA – 5

Harita 5: Afyonkarahisar İli Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

HARİTA – 6

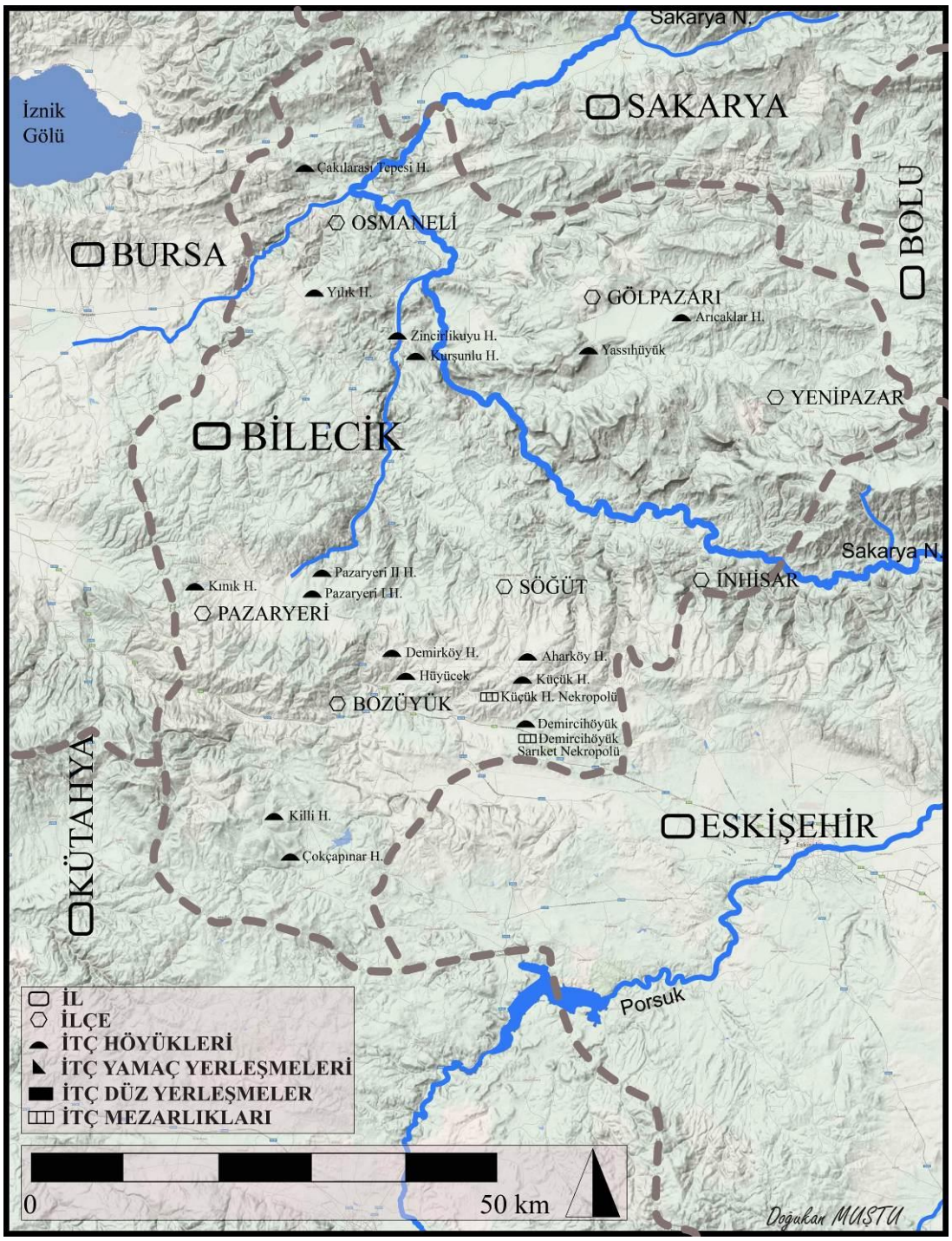

Harita 6: Bilecik İli İlk Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

HARİTA – 7

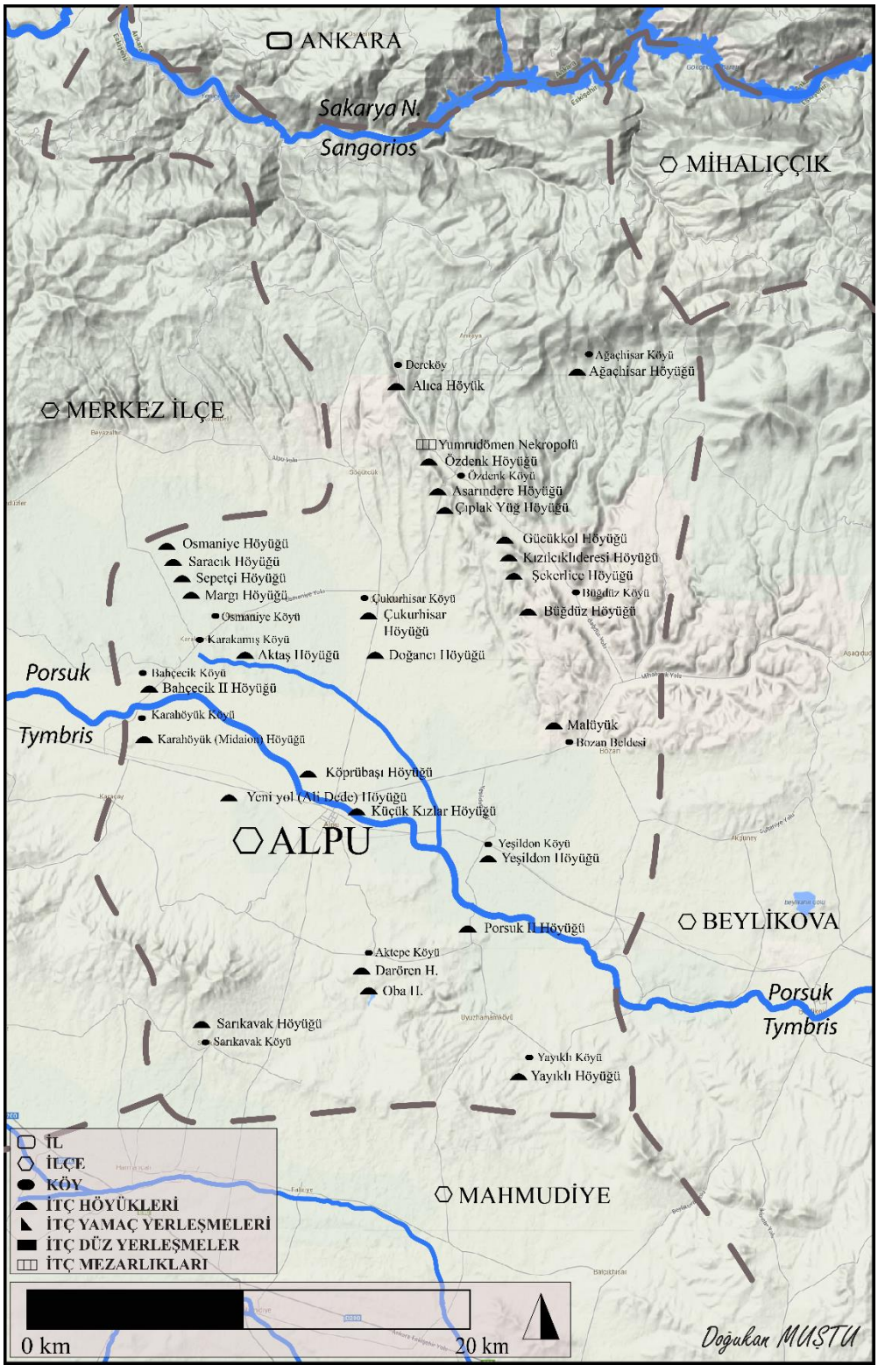

Harita 7: Alpu İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri

HARİTA – 8

Harita 8: Beylikova İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

HARİTA – 9

Harita 9: Sivrihisar İlçesi Topografik Haritası ve İlk Tunç Çağı Yerleşmeleri.

EK - 1

Resim 1: Aşağı Kuzfındık Vadisi Görünümü.

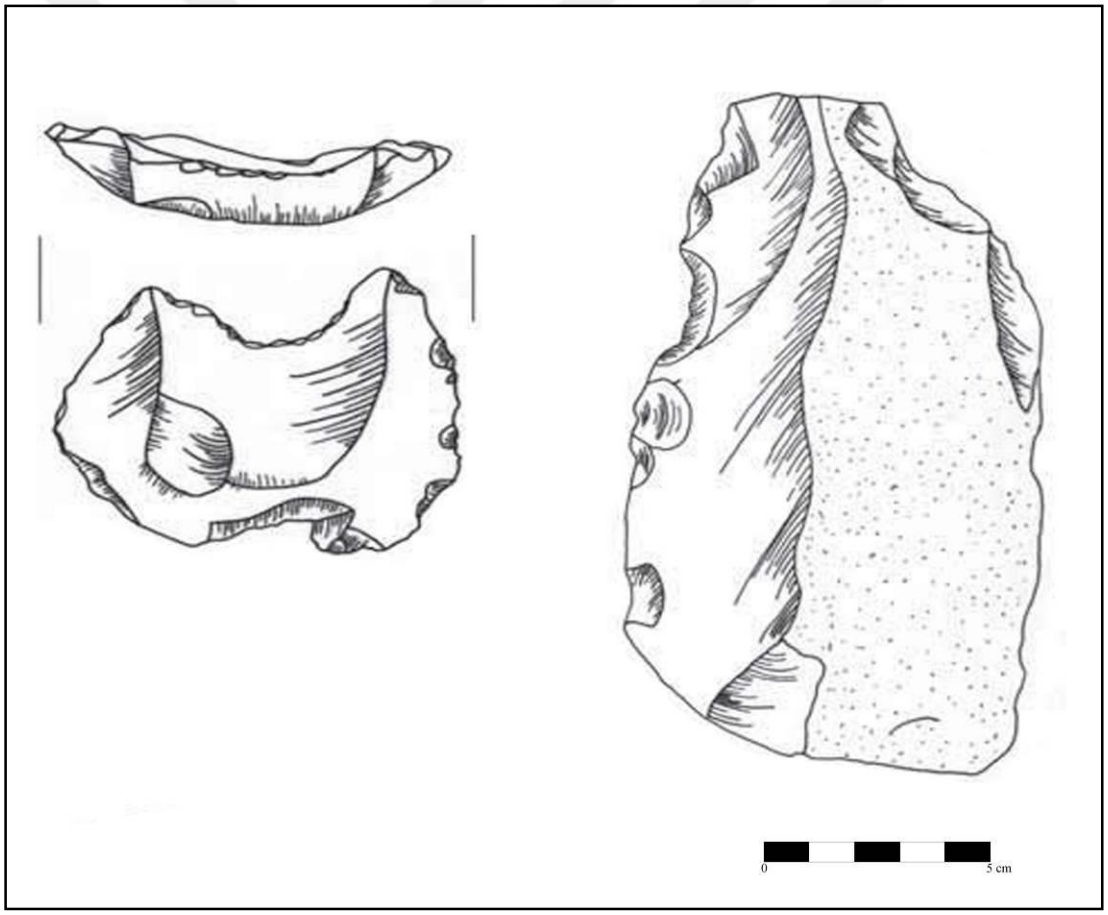

Çizim 1: Eskişehir İli İnönü İlçesi, Aşağı Kuzfındık Barajı Alt Paleolitik Dönem Yonga Alet Örnekleri.

EK – 2

Resim 1: Eskişehir Keçiçayırı Yerleşmesi İTÇ Evleri Altında Kalan Erken Neolitik Dolgusu.

Resim 2: Eskişehir Keçiçayırı Yerleşmesi Erken Neolitik Çanak Çömlek Örnekleri.

EK – 3

Resim 1: Eskişehir, Orman Fidanlığı Yamaç Yerleşmesi.

Resim 2: Eskişehir, Orman Fidanlığı Yamaç Yerleşmesi Kalkolitik Çağ Seramikleri.

EK – 4

Resim 1: Eskişehir, Kanlıtaş Höyük.

Resim 2: Eskişehir, Kanlıtaş Höyük Kalkolitik Dönem Dilgi Yontmataş Örnekleri.

EK – 5

Resim 1: Eskişehir, Seyitgazi İlçesi Yenikent, Küllüoba Höyüğü.

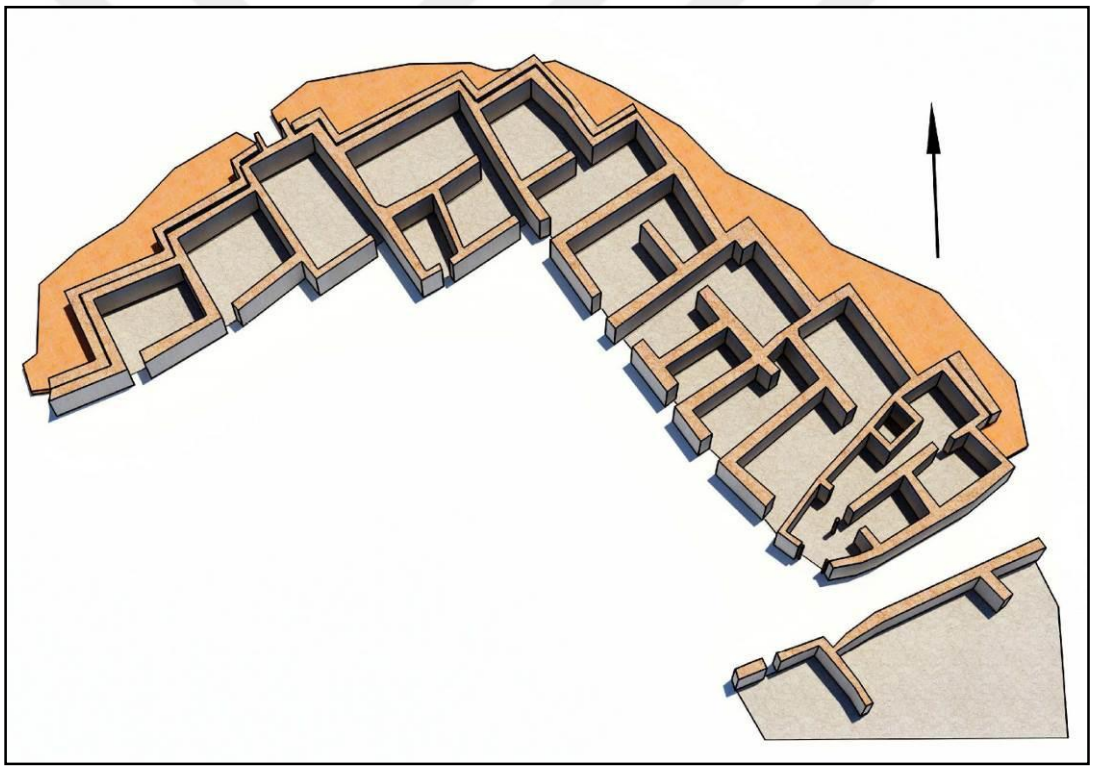

Çizim 1: Eskişehir, Küllüoba İlk Tunç Çağı Geçiş Mimarisi Üç Boyutlu Planı.

EK – 6

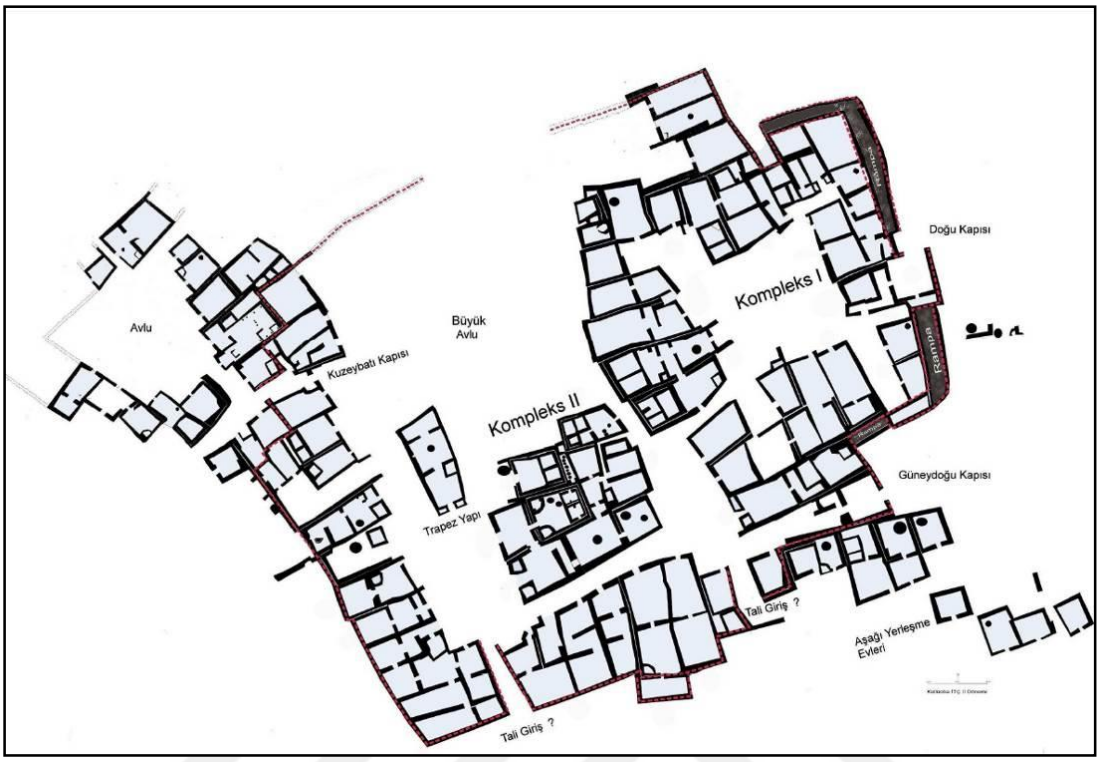

Çizim 1: Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Mimari Planı.

Resim 1: Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Mimarisi Hava Fotoğrafı.

EK – 7

Resim 1: Eskişehir, Küllüoba İTÇ II Dönemi Aşağı Yerleşme Yangın Geçirmiş Odanın Buluntuları.

Resim 2: Eskişehir, Küllüoba İTÇ III Dönemi Ait Adak Çukuru.

EK - 8

Resim 1: Eskişehir, Şarhöyük.

Resim 2: Eskişehir, Şarhöyük Uydu Görüntüsü.

EK – 9

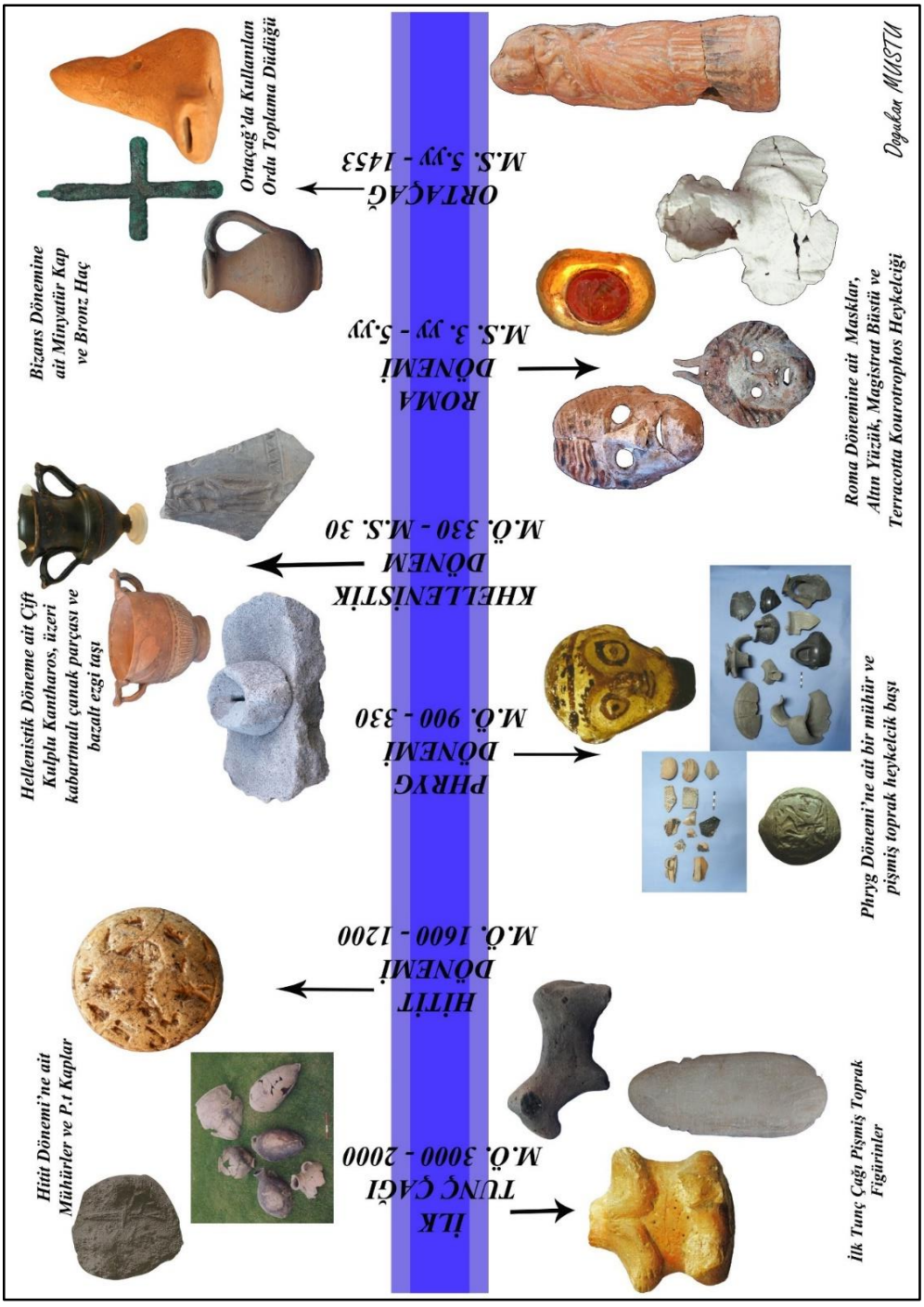

Resim 1: Şarhöyük Stratigrafisi.

EK – 10

Resim 1: Eskişehir, Şarhöyük İTÇ III, P.t. Ana Tanrıça Figürini ve İTÇ P.t. Boğa Figürini.

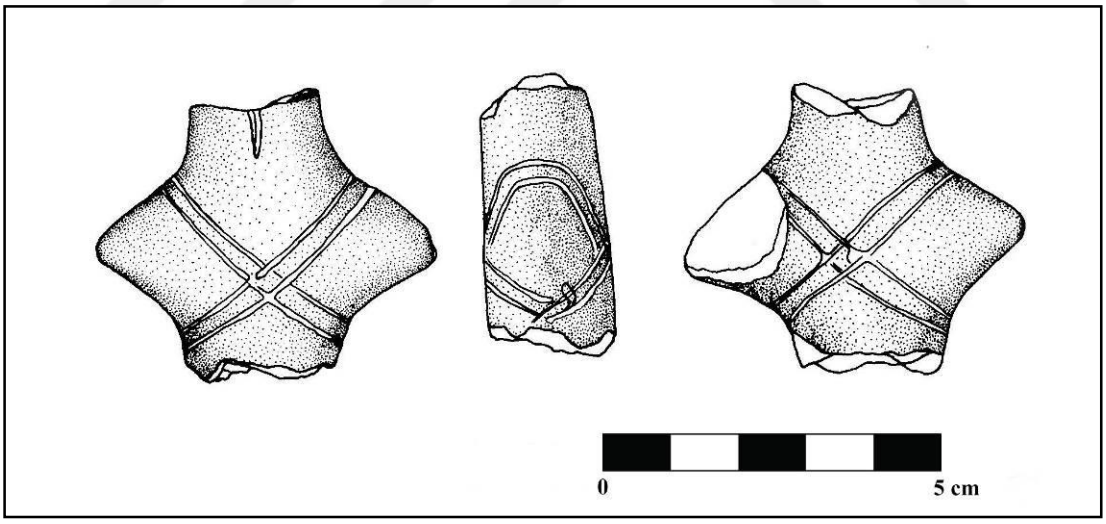

Resim 2: Eskişehir, Şarhöyük J 15 Plankaresi İTÇ III Kadın İdol Gövdesi.

EK – 11

Resim 1: Eskişehir, Seyitgazi Keçiçayırı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Keçiçayırı Höyüğü, Cıbırada Tepesi İTÇ II Sur Bedeni.

EK – 12

Resim 1: Eskişehir, Seyitgazi, Keçiçayırı İTÇ Kapları.

Resim 2: Eskişehir, Keçiçayırı Höyüğü İTÇ II Çömlek Örneği.

EK – 13

Resim 1: Bilecik, Bozüyük, Demircihöyük.

Resim 1: Bilecik, Bozüyük, Demircihöyük Sarıket Nekropolü

EK – 14

Resim 1: Kütahya, Seyitömer Höyüğü İTÇ Mimarisi.

Resim 2: Bilecik, Küçük Höyük ve Nekropolü.

EK – 15

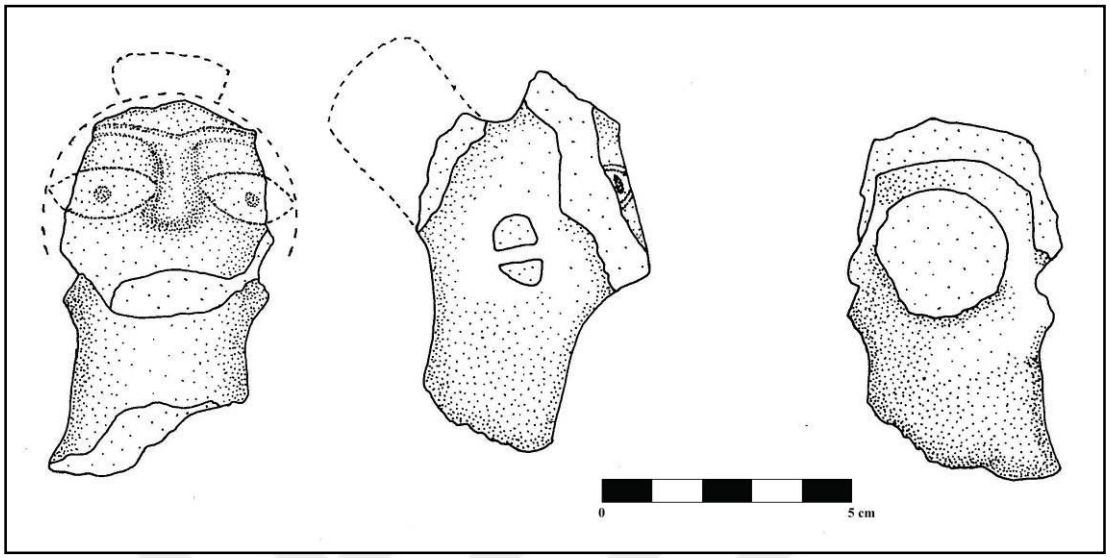

Resim 1: Eskişehir, Han, Başara Köyü, Başara Kilise Yanı Başara Höyüğü İTÇ Figürini.

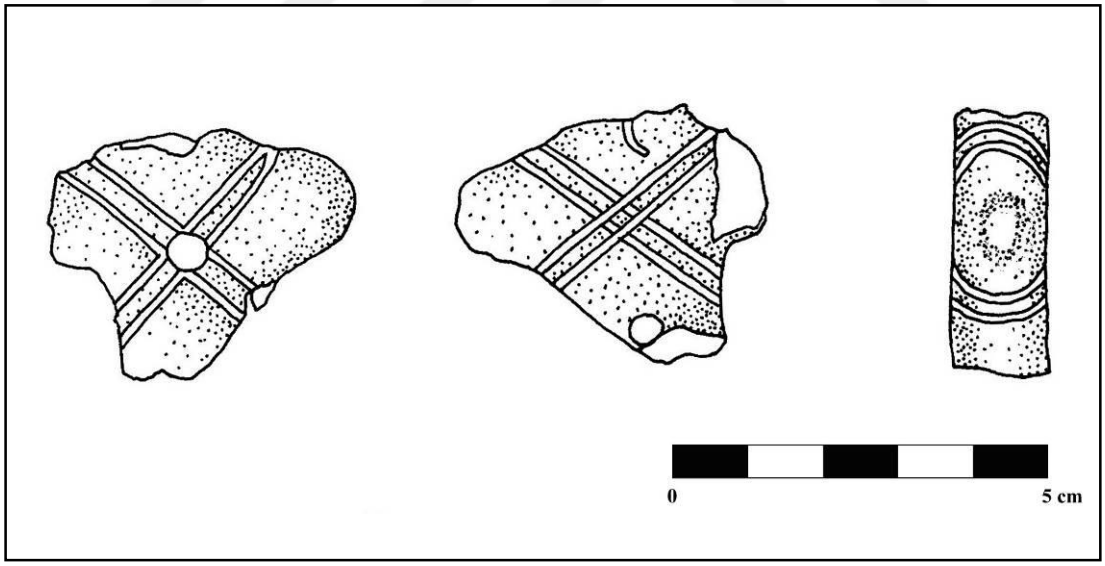

Resim 2: Eskişehir, Merkez, Tandır Köyü, Kozluca Yamaç Yerleşmesi İTÇ Kadın Figürin Gövdesi.

EK – 16

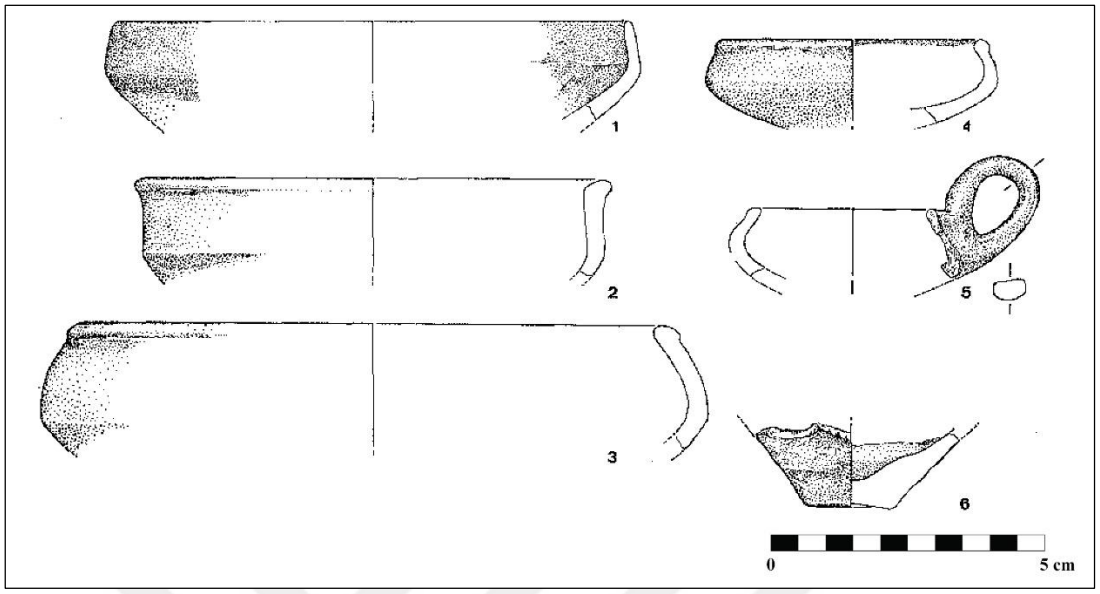

Resim 1: Eskişehir, Güllühöyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

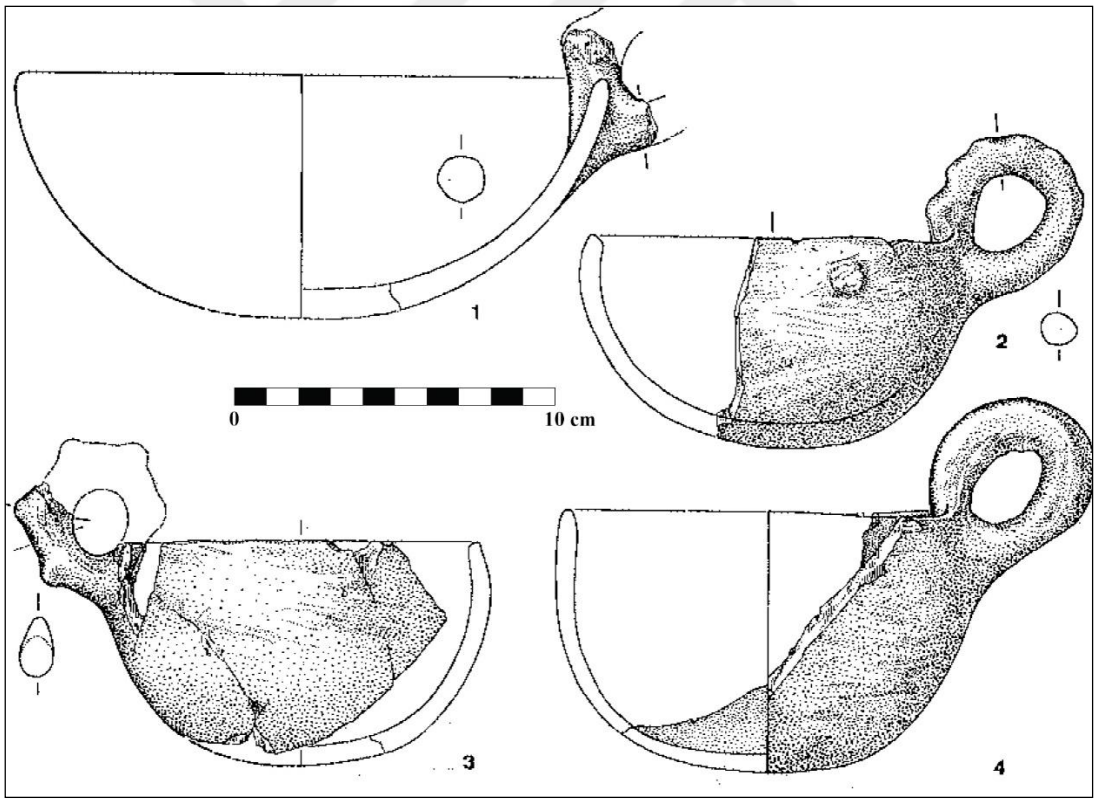

Resim 2: Eskişehir, Karapazar Höyüğü, İTÇ II Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 17

Resim 1: Eskişehir, Kuştepesi Höyüğü İTÇ Figürinleri.

Resim 2: Eskişehir, Nemli Höyük İTÇ II Tek Kulplu Çömleği.

EK – 18

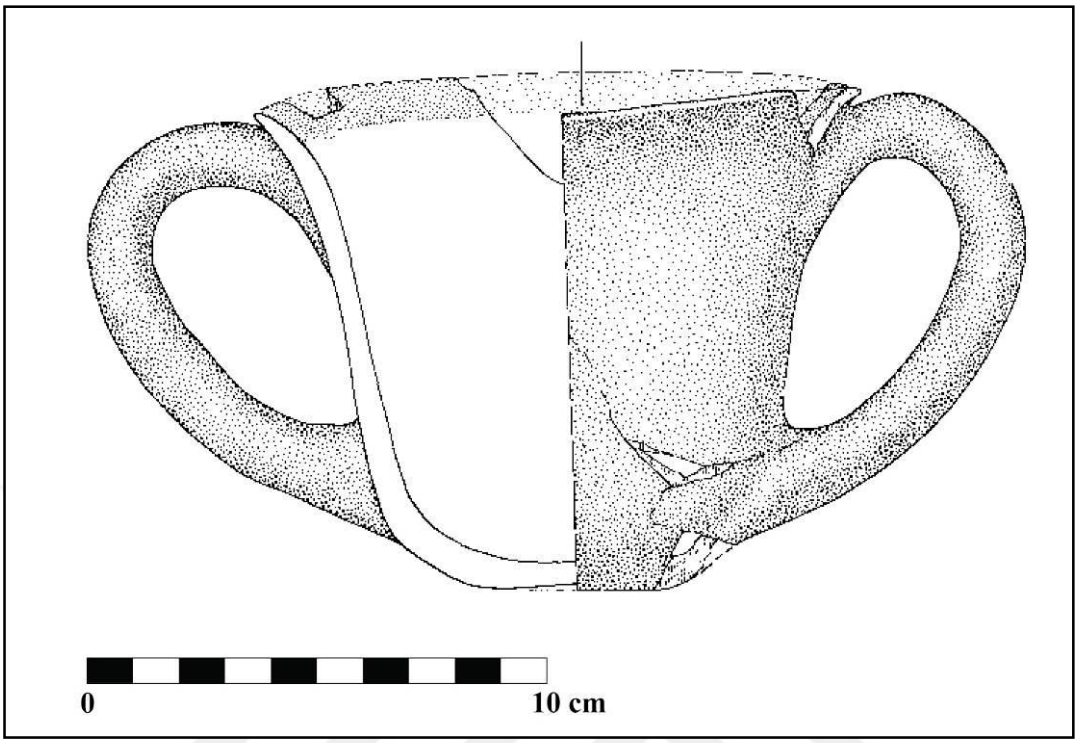

Resim 1: Kütahya, Tavşanlı İTÇ' na Ait Depas.

Resim 2: Afyonkarahisar, Pirenlik Höyük İTÇ Çömleği.

EK – 19

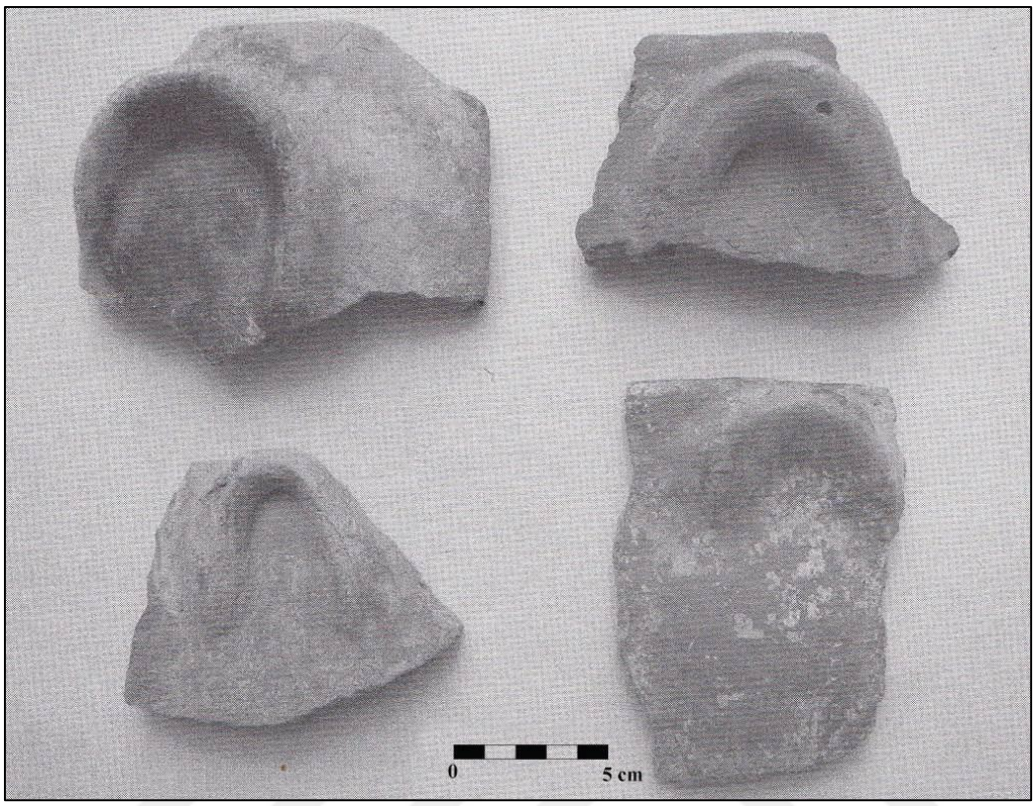

Resim 1: Afyonkarahisar, Yazarın Höyüğü İTÇ Tutamakları.

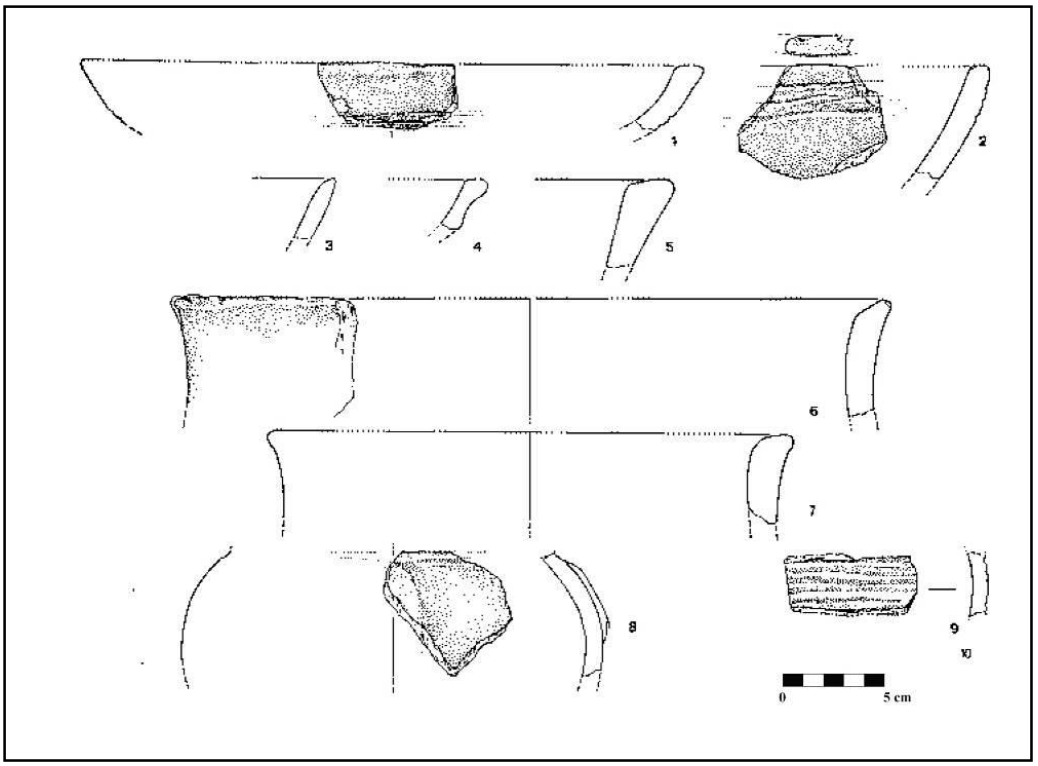

Resim 2: Bilecik, Kızılcabayır Yerleşmesi İTÇ Çanak Çömleği.

EK – 20

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü.

EK – 21

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Ağaçhisar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Alıcahöyük.

EK – 22

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Alıcahöyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü.

EK – 23

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

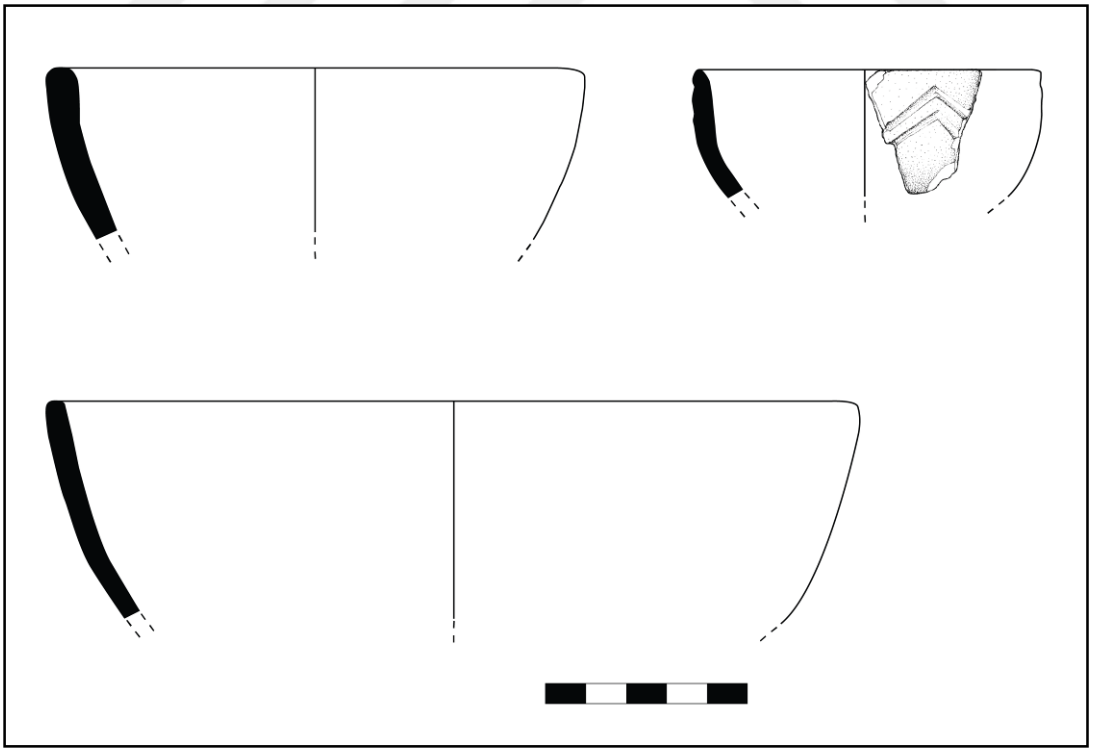

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri

EK – 24

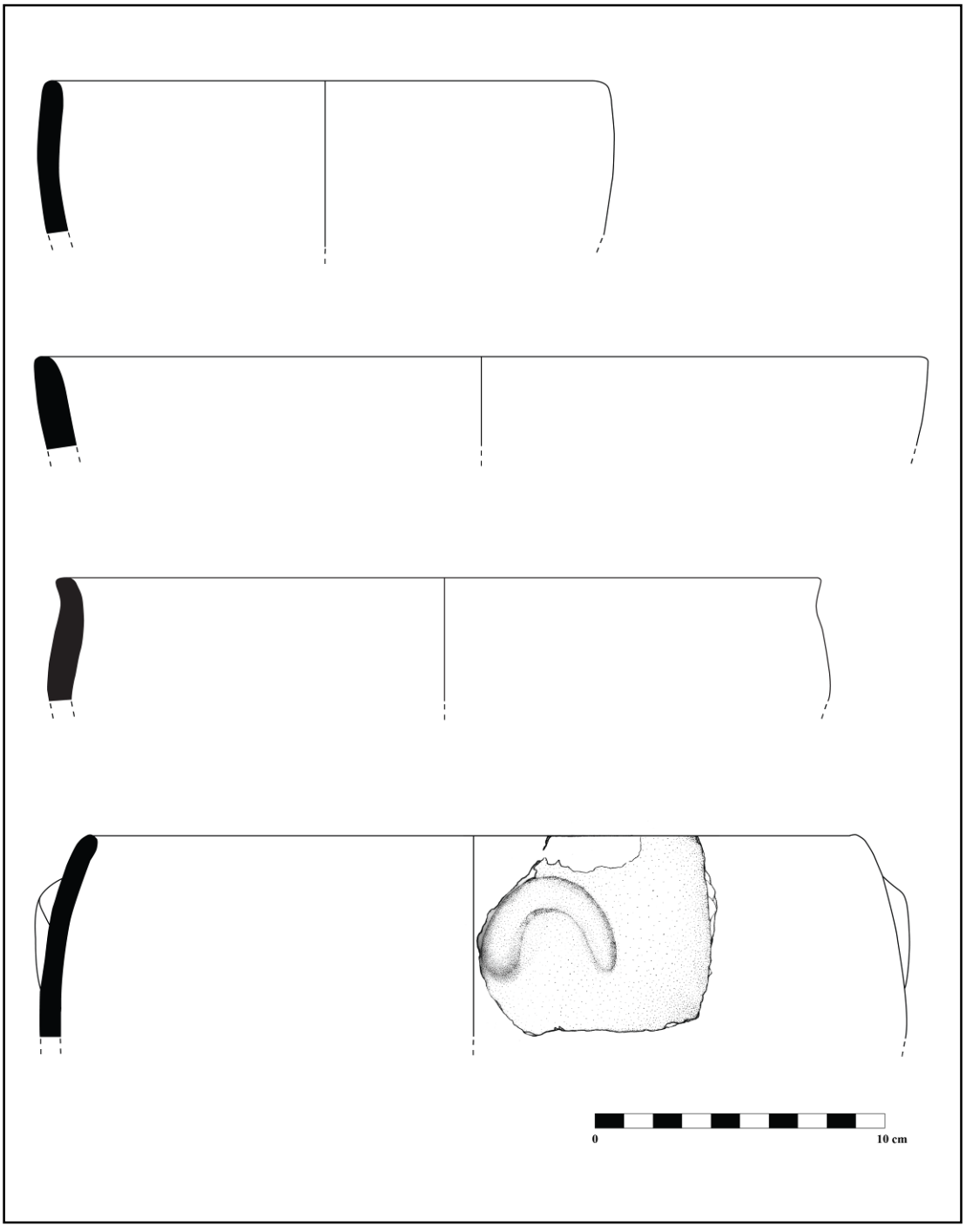

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 25

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ İdol Parçası.

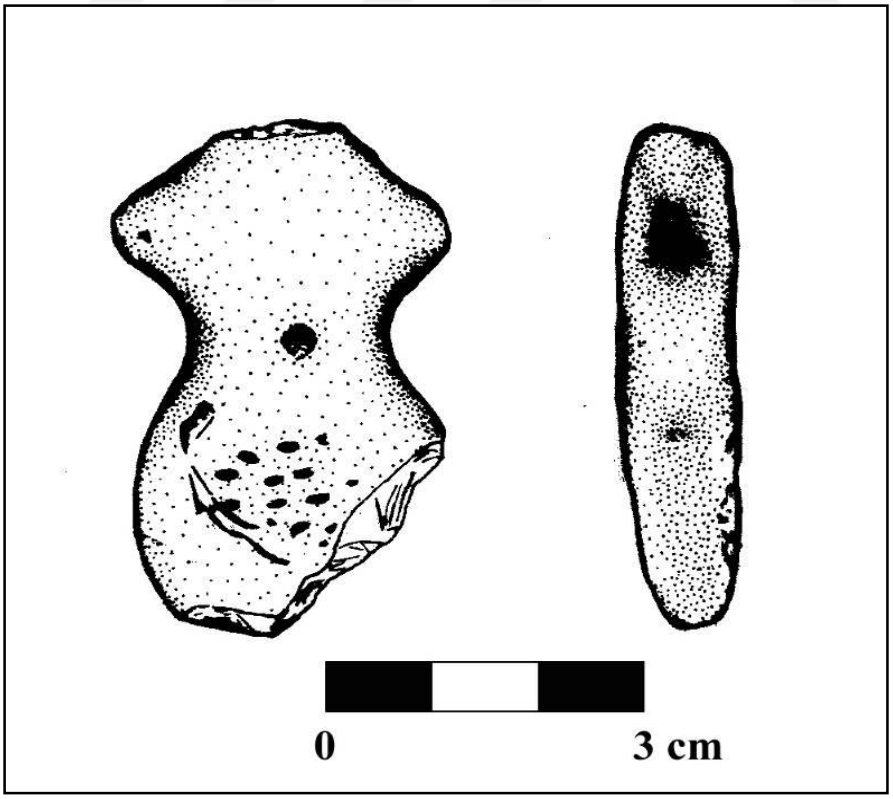

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ İdol Parçası Çizimi.

EK – 26

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ' na Ait Yumrudömen Nekropolü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu, Asarındere Höyüğü İTÇ' na Ait Yumrudömen Nekropolü.

EK – 27

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 28

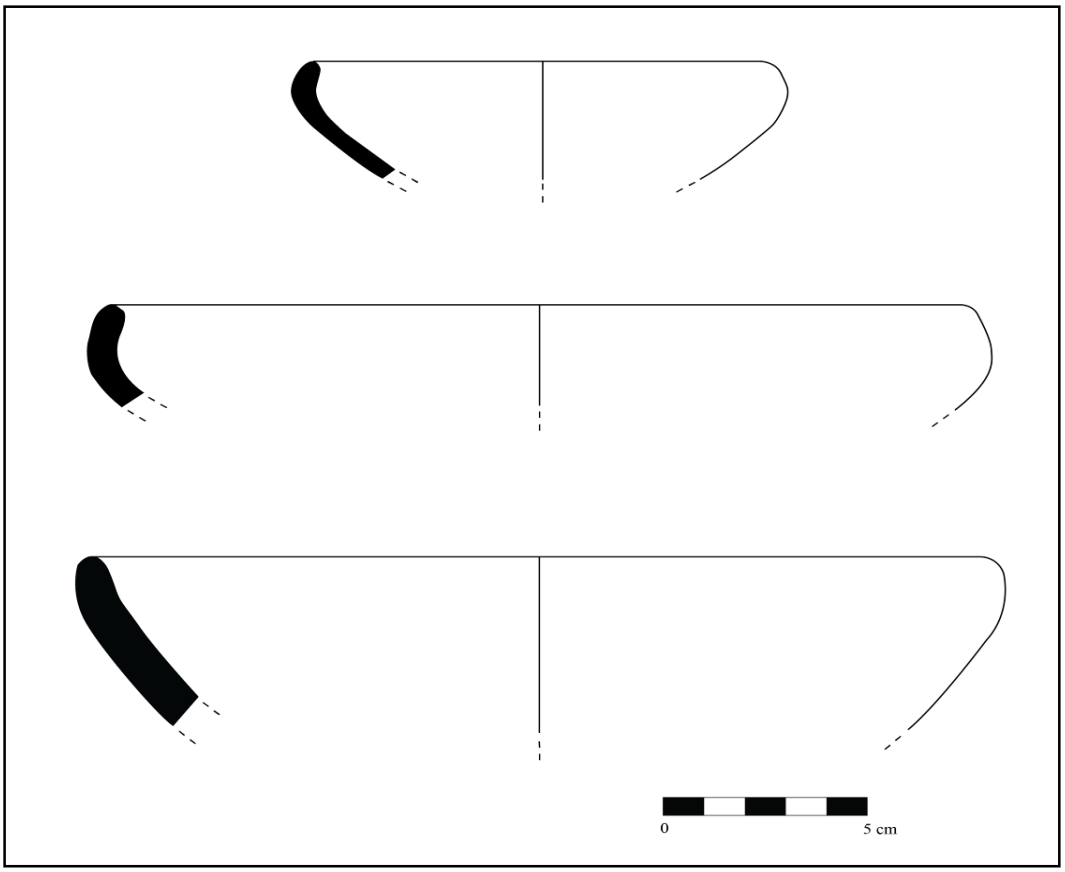

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

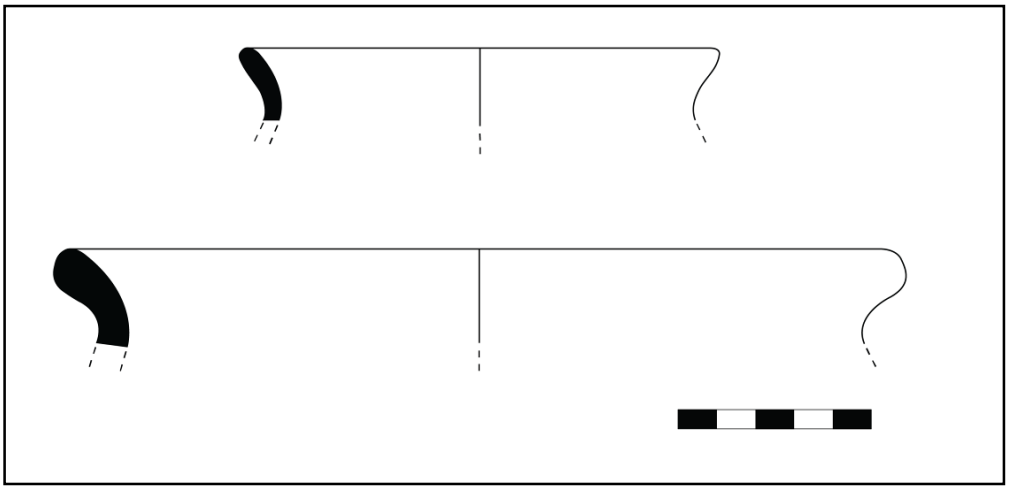

Çizim 2: Eskişehir, Alpu, Çıplak Yüğ Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 29

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü.

EK – 30

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü, Muhtemel Sur Duvarı.

Resim 2: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 31

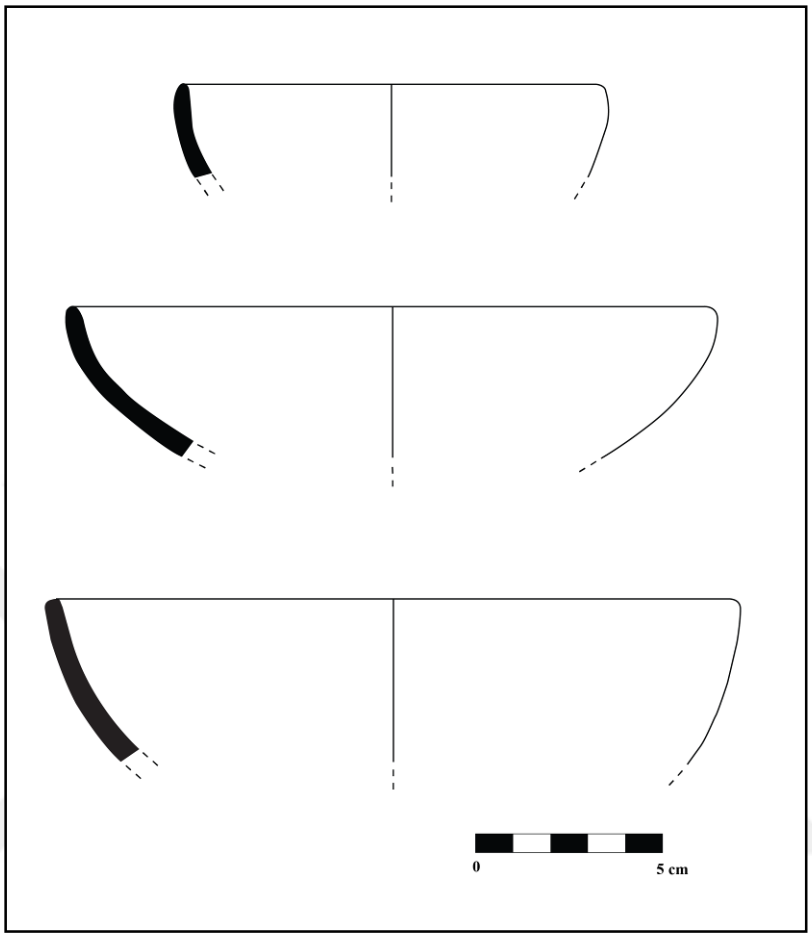

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

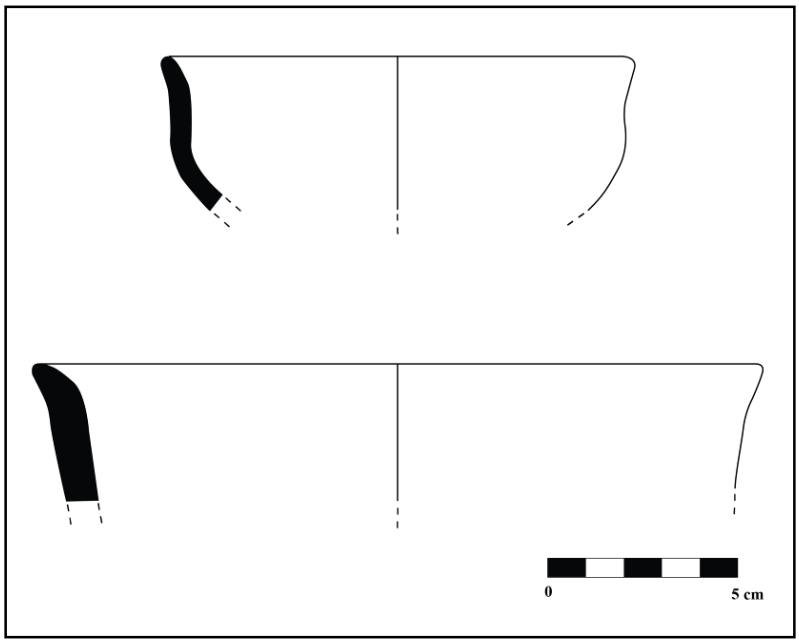

Çizim 2: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 32

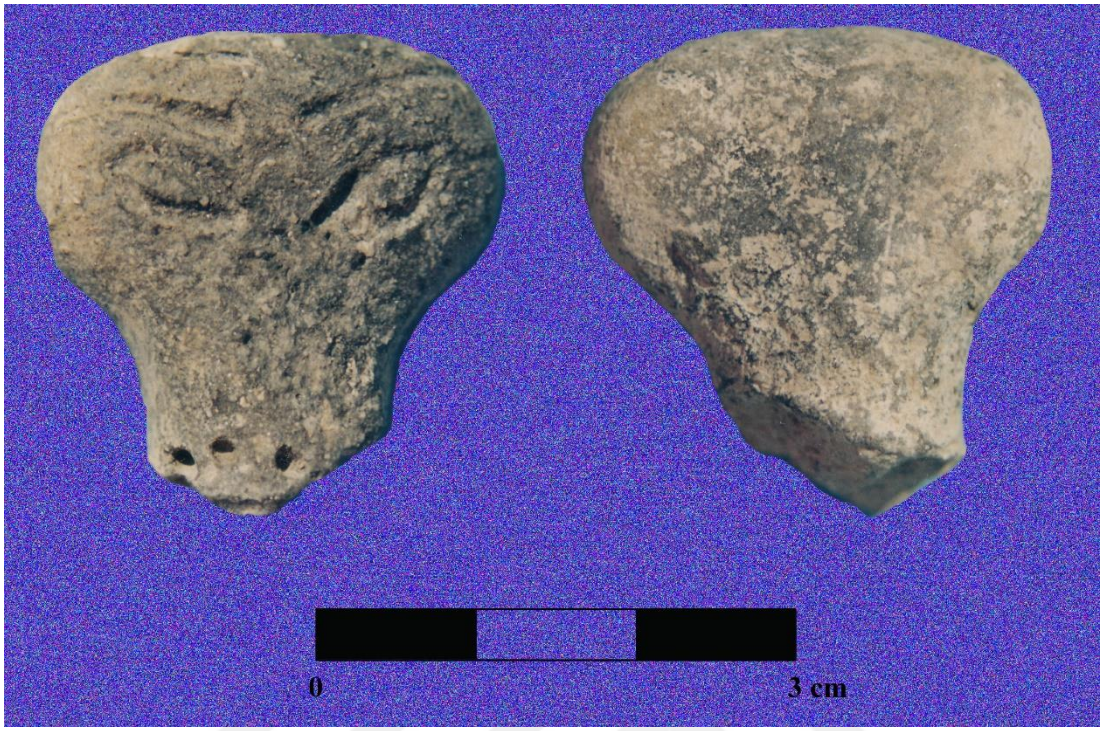

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ P.t. İdol Başı.

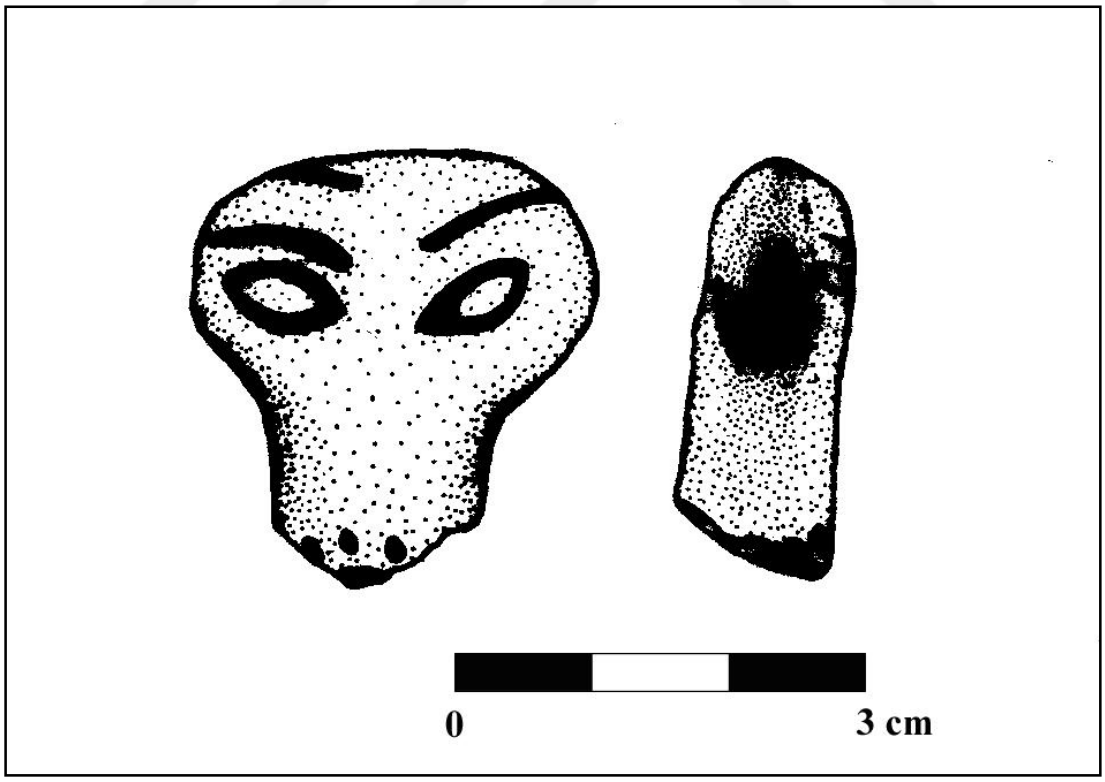

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ P.t. İdol Başı Çizimi.

EK – 33

Resim 1: Eskişehir, Alpu Kızılcıklıderesi Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Kızılcıklıderesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 34

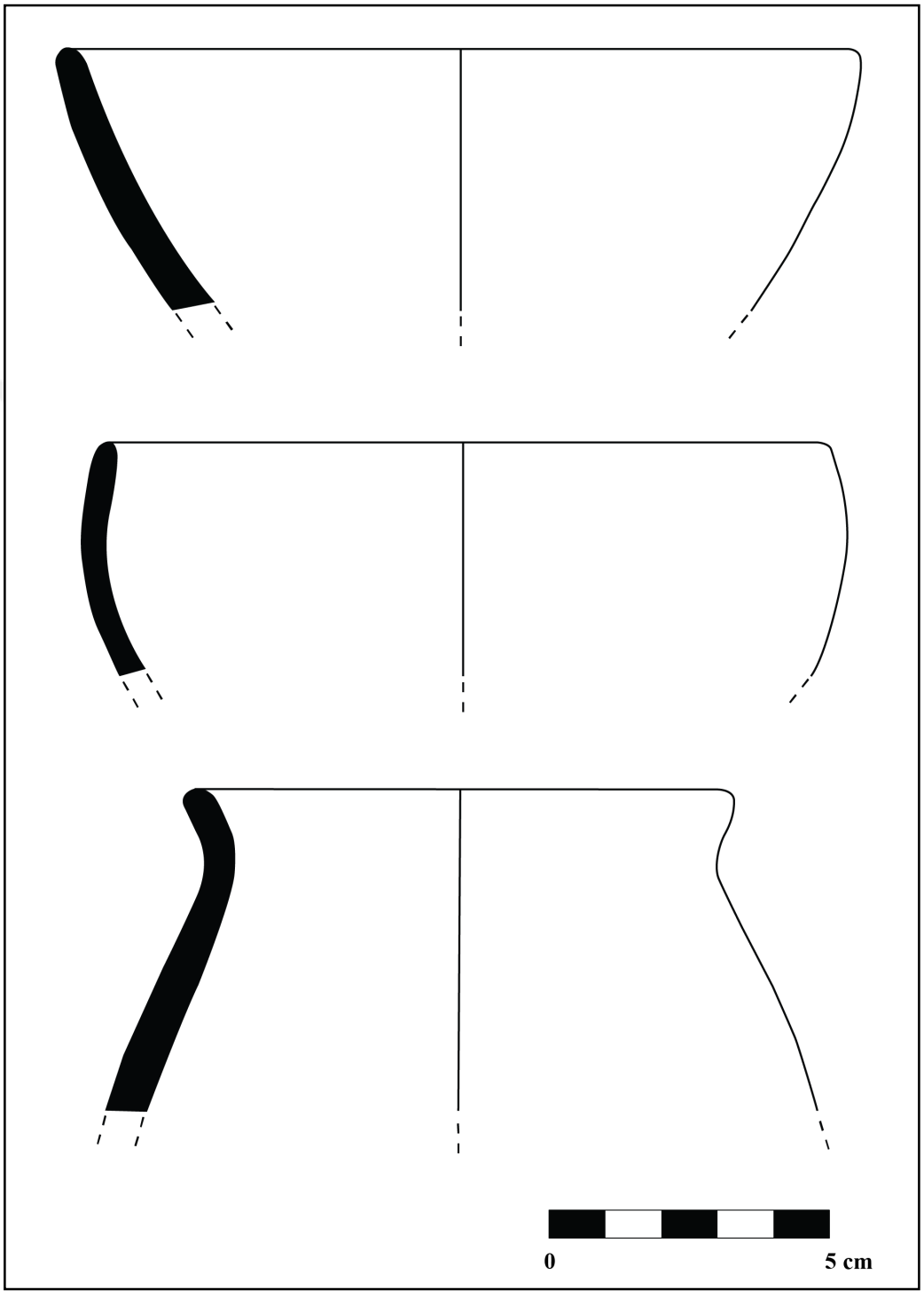

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Gücükkol Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 35

Resim 1: Eskişehir, Alpu Şekerlice Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Büğdüz Höyüğü.

EK – 36

Resim 1: Eskişehir, Alpu Büğdüz Höyüğü Kaçak Kazı Çukurunda Bulunan İTÇ Çanak Çömlek Parçaları

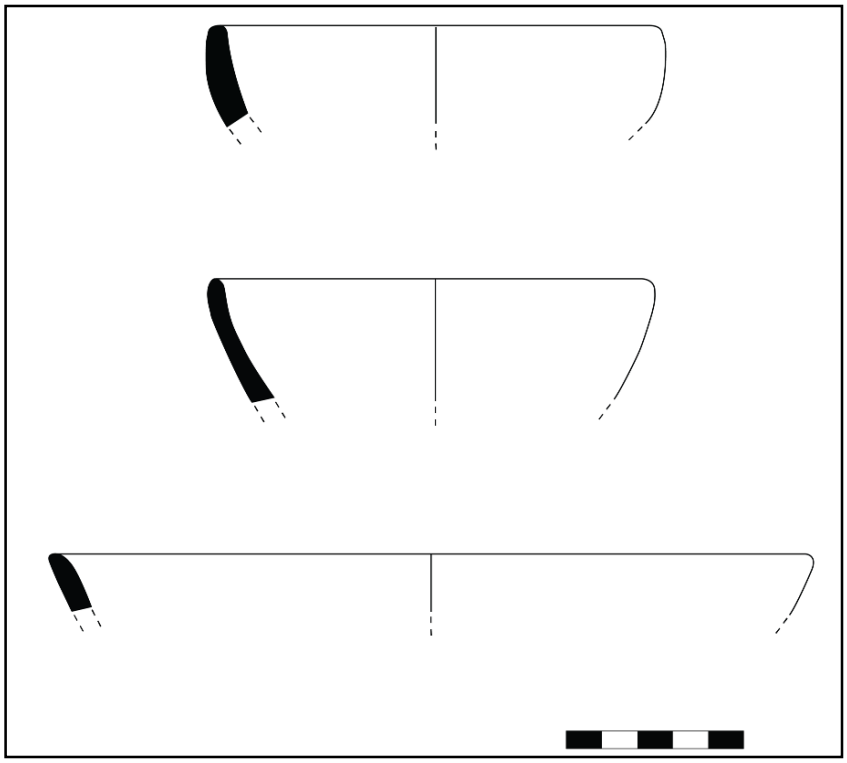

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 37

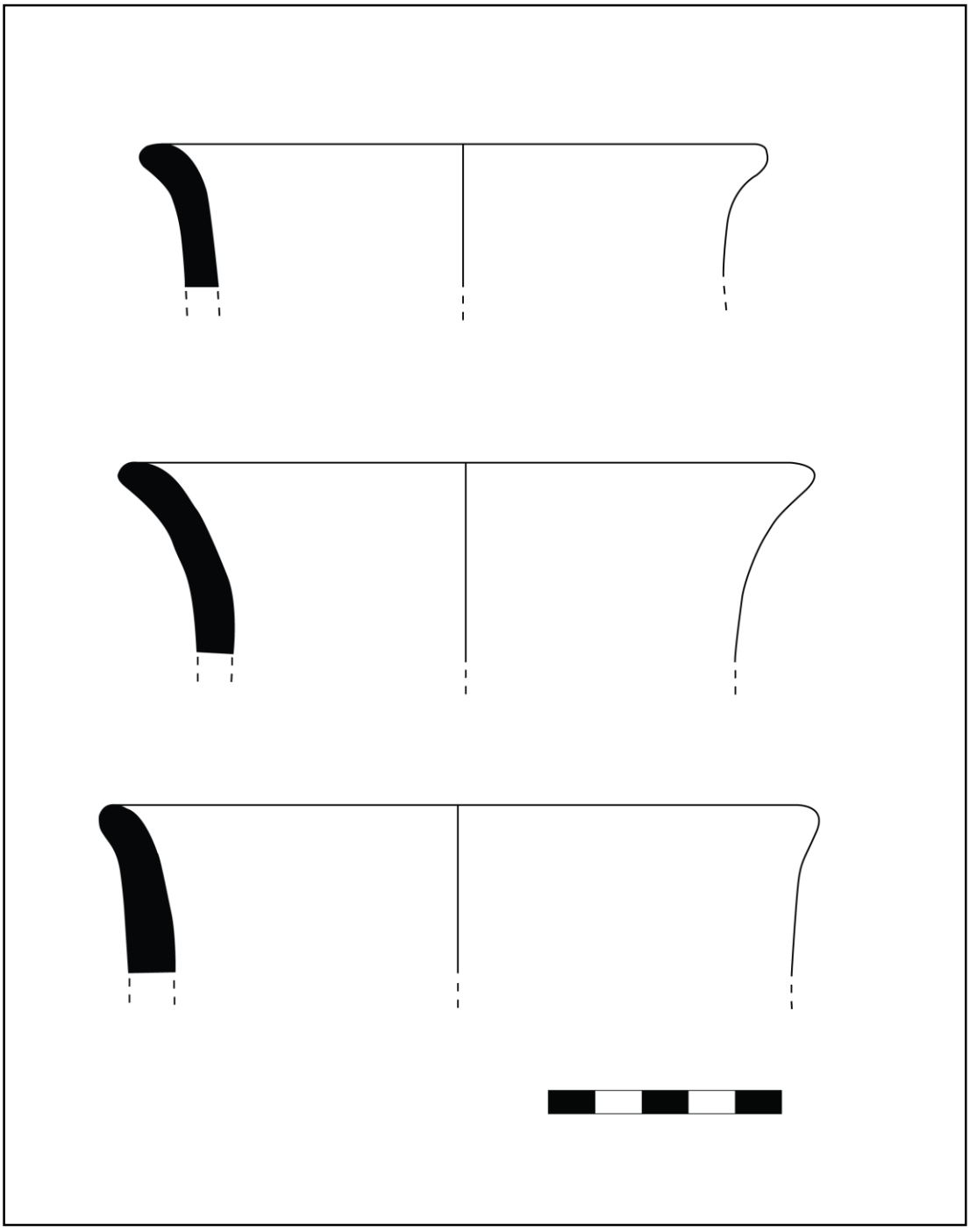

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları Çizimleri.

EK – 38

Resim 1: Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Hayvan Figürini Başı.

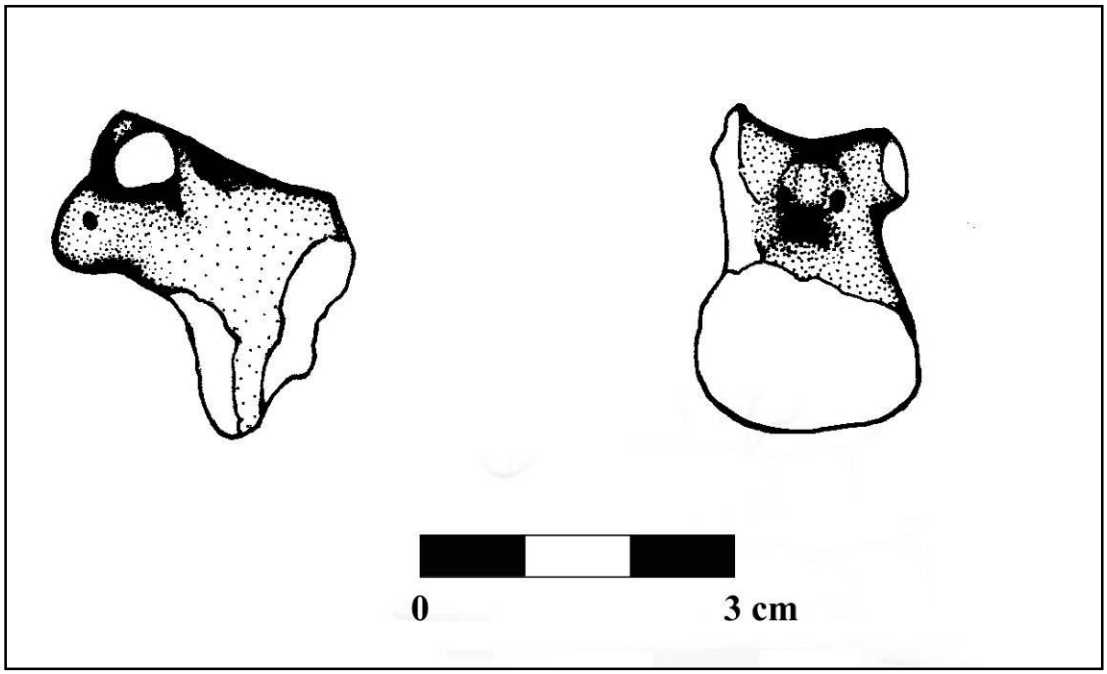

Çizim 1: Eskişehir, Alpu, Büğdüz Höyüğü İTÇ Hayvan Figürini Başı Çizimi.

EK – 39

Resim 1: Eskişehir, Alpu Çukurhisar Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Çukurhisar Höyüğü.

EK – 40

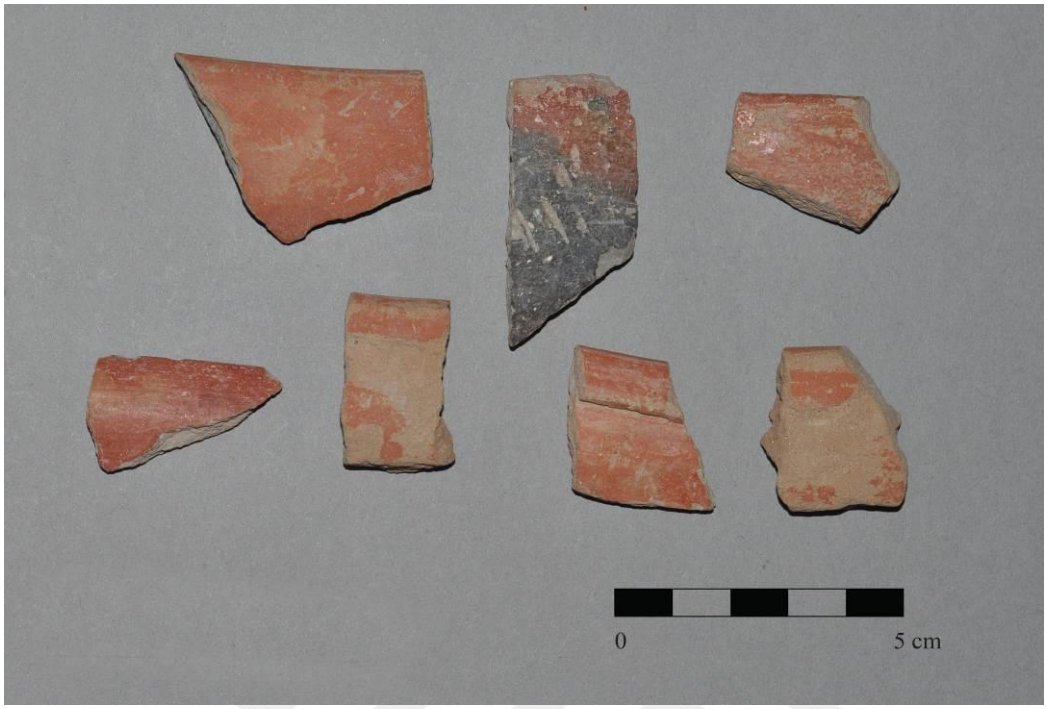

Resim 1: Eskişehir, Alpu Çukurhisar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 1: Eskişehir, Alpu Doğancı Höyüğü.

EK – 41

Resim 1: Eskişehir, Alpu Doğancı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Doğancı Höyüğü ve Çevresindeki Bataklık Alan.

EK – 42

Resim 1: Eskişehir, Alpu Osmaniye Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Osmaniye Höyüğü.

EK – 43

Resim 1: Eskişehir Alpu Saracık Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir Alpu Saracık Höyüğü’ nün Sürülerek Tahrip Edilmiş Bölümü.

EK – 44

Resim 1: Eskişehir Alpu Saracık Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir Alpu Saracık Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 45

Resim 1: Eskişehir, Alpu Margı Höyüğü.

Resim 2a: Eskişehir, Alpu Bahçecik II Höyüğü.

Resim 2b: Eskişehir, Alpu Bahçecik II Höyüğü.

EK – 46

Resim 1: Eskişehir, Alpu Aktaş Höyüğü

Resim 2: Eskişehir, Alpu Aktaş Höyüğü

EK – 47

Resim 1: Eskişehir, Alpu Aktaş Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

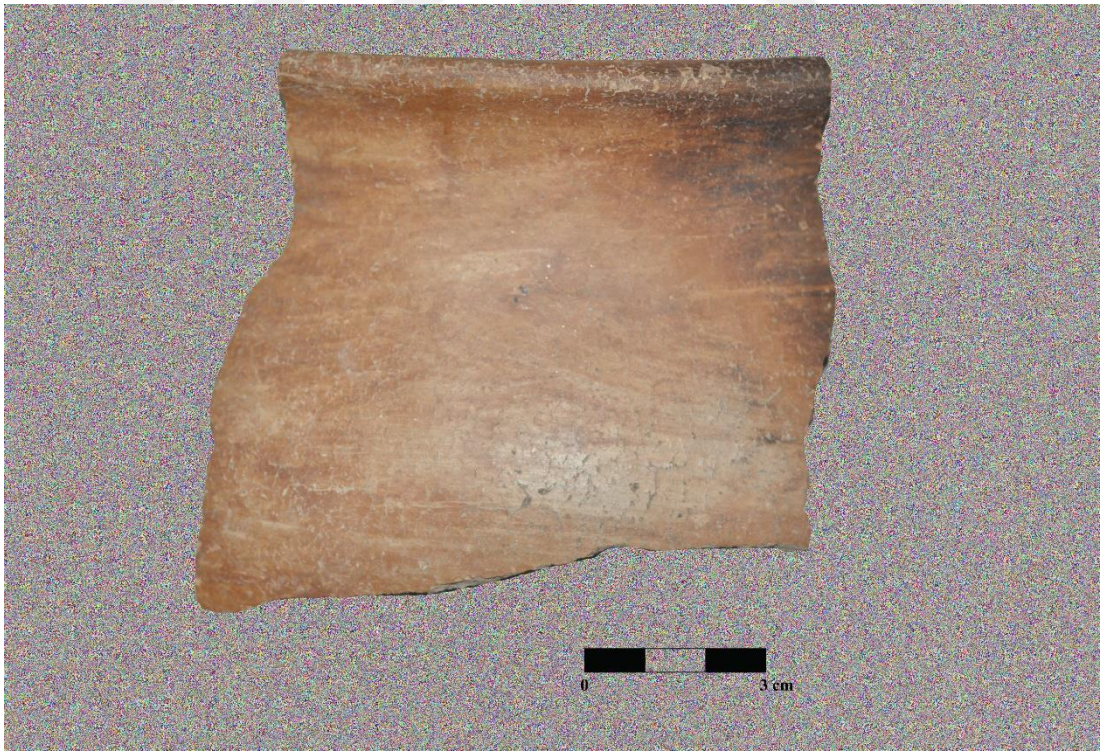

Resim 2: Eskişehir, Alpu Aktaş Höyüğü İTÇ Çömlek Ağız Parçası.

EK – 48

Resim 1: Eskişehir, Alpu Malüyük.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Malüyük Kaçak Kazı Çukuru.

EK – 49

Resim 1: Eskişehir, Alpu Köprübaşı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Köprübaşı Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.

EK – 50

Resim 1: Eskişehir, Alpu Ali Dede (Yeniyol) Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Küçük Kızlar Höyüğü.

EK – 51

Resim 1: Eskişehir, Alpu Küçük Kızlar Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Porsuk II Höyüğü.

EK – 52

Resim 1: Eskişehir, Alpu Yeşildon Höyüğü.

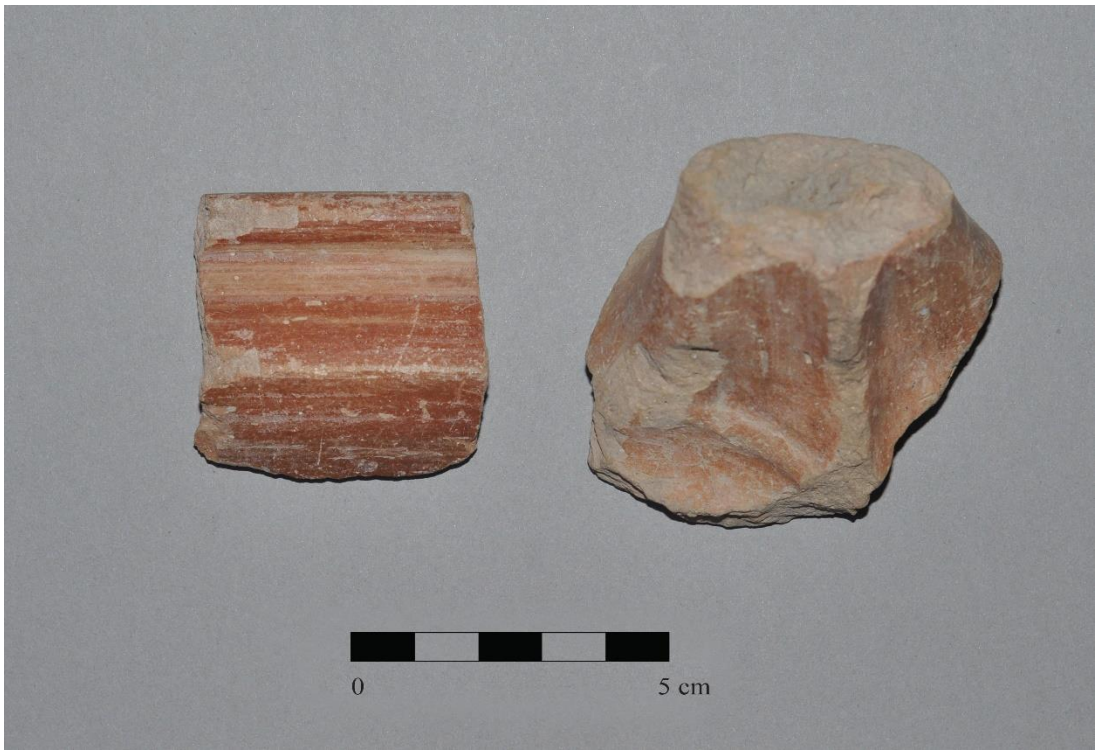

Resim 2: Eskişehir, Alpu Yeşildon Höyüğü İTÇ Seramik Parçaları.

EK – 53

Resim 1: Eskişehir, Alpu Karahöyük (Midaion) Uydu Fotoğrafı.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Karahöyük (Midaion).

EK – 54

Resim 1: Eskişehir, Alpu Darören Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Darören Höyüğü.

EK – 55

Resim 1: Eskişehir, Alpu Darören Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Darören Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 56

Resim 1: Eskişehir, Alpu Oba Höyük.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Oba Höyük.

EK – 57

Resim 1: Eskişehir, Alpu Oba Höyük Kaçak Kazı Çukuru.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Oba Höyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 58

Resim 1: Eskişehir, Alpu Sarıkavak Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 59

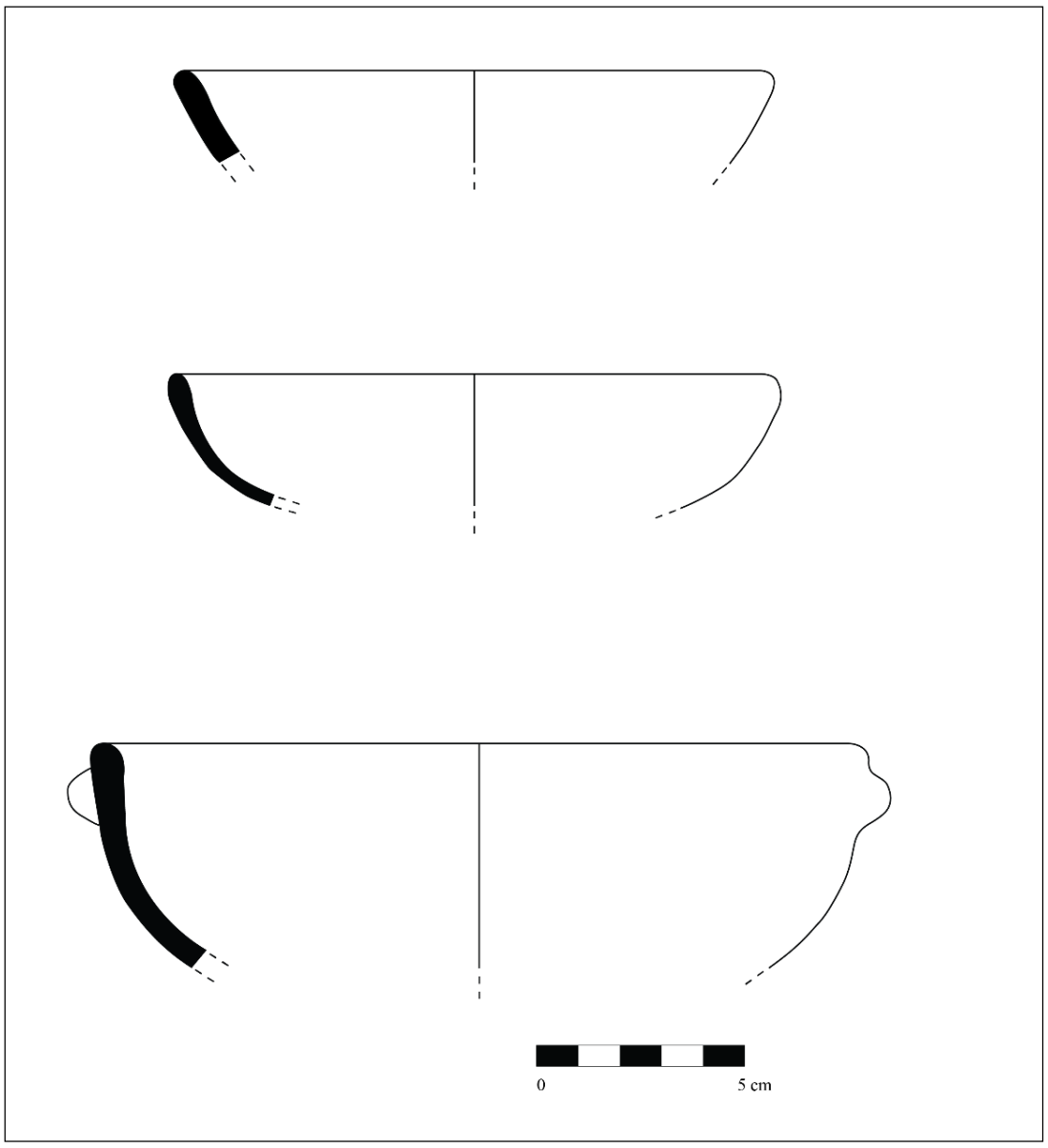

Çizim 1: Eskişehir, Alpu Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çizimi.

EK – 60

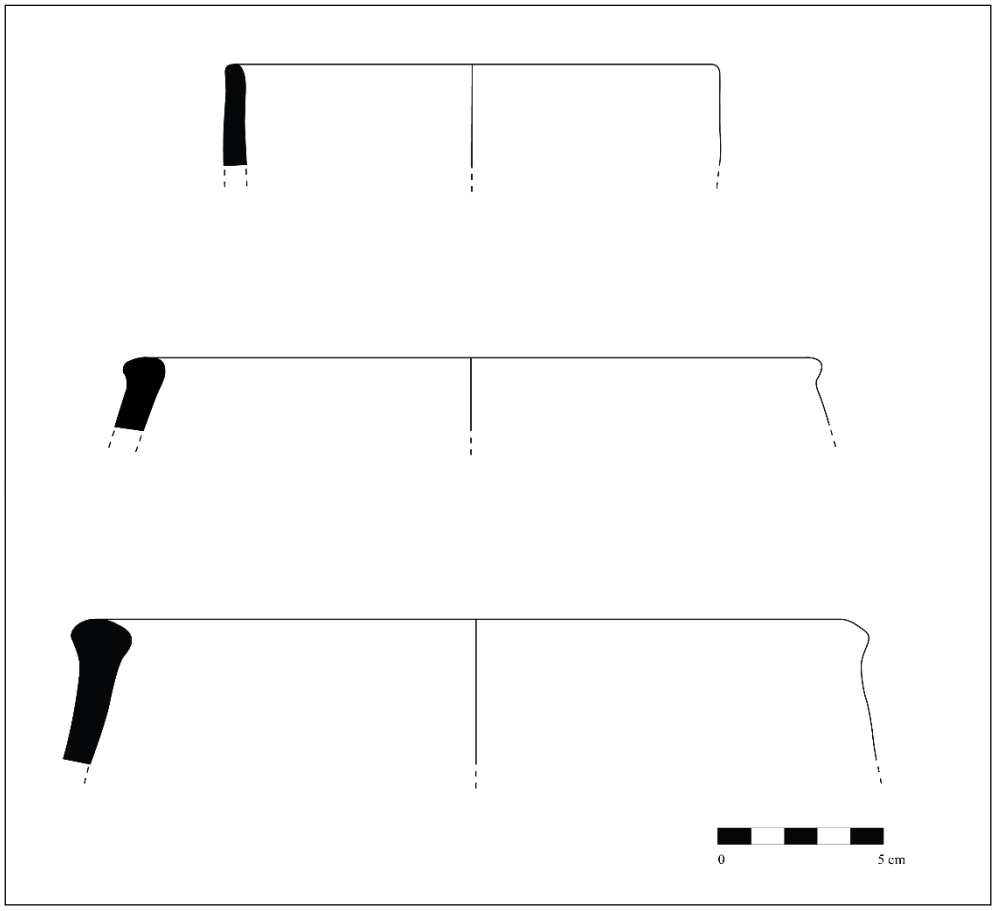

Çizim 1: Eskişehir, Alpu Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çiz.

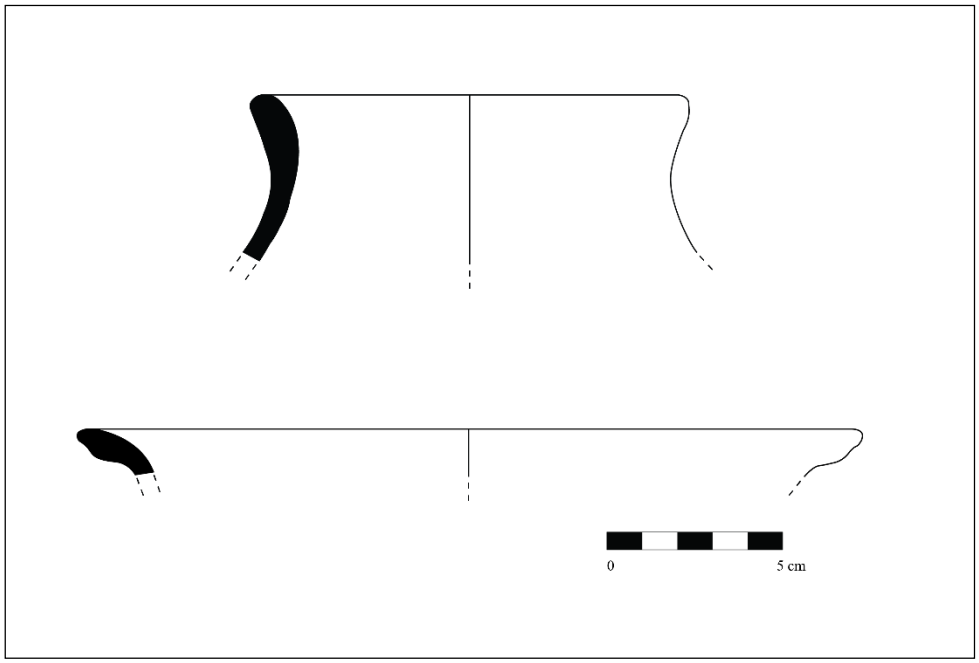

Çizim 2: Eskişehir, Alpu Sarıkavak Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Ağız Parçaları Çiz.

EK – 61

Resim 1: Eskişehir, Alpu Koşmat Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Alpu Koşmat Höyüğü İTÇ Çanak Çömleği Parçaları.

EK – 62

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Erkeç Ağılı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Erkeç Ağılı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 63

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Avdağlı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Avdağlı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 64

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi.

EK – 65

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi Nekropolü

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Güvercinlik Yamaç Yerleşmesi Nekropolü.

EK – 66

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Magila Tepesi Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Magila Tepesi Höyüğü.

EK – 67

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Magila Tepesi Höyüğü 1 No'lu Kaçak Kazı Alanı.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Magila Tepesi Höyüğü 2 No'lu Kaçak Kazı Alanı.

EK – 68

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Magila Tepesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi.

EK – 69

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi.

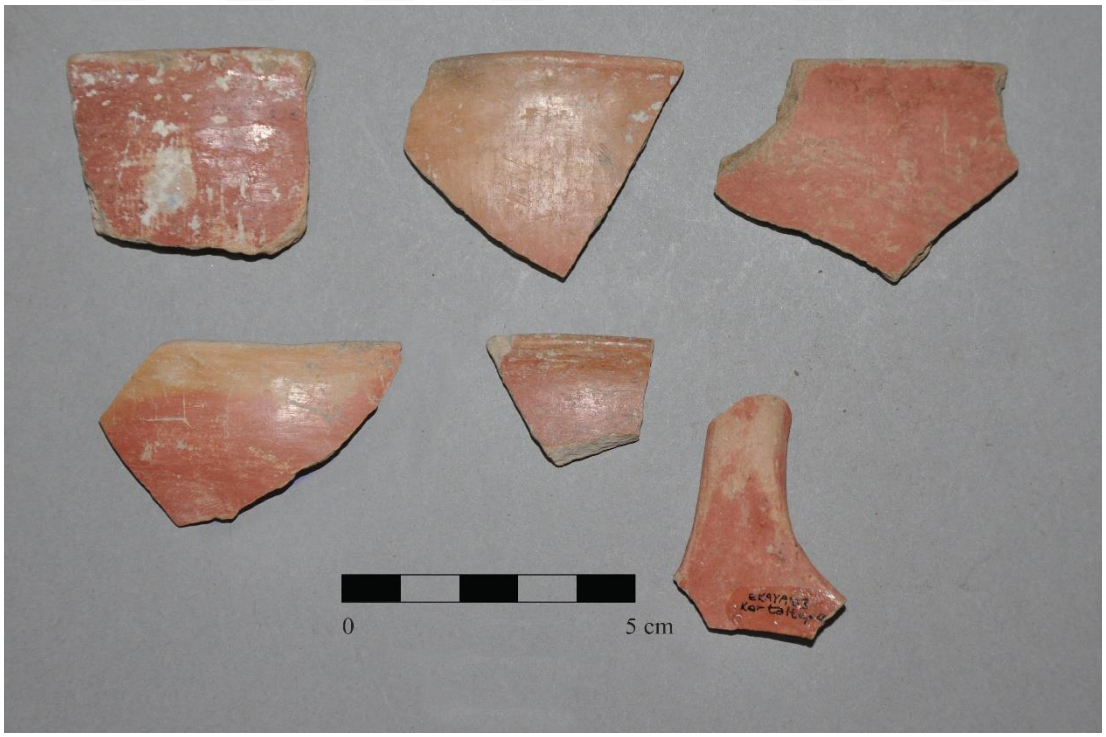

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Kartaltepe Yamaç Yerleşmesi İTÇ Çanak Çömlek Prç.

EK – 70

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Doğray Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Doğray Höyüğü.

EK – 71

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Doğray Höyüğü Ağaç Fidelerinin Tahrip Ettiği Alan

Resim 2: Eskişehir, Beylikova Doğray Höyüğü Ağaç Fidelerinin Tahrip Ettiği Alan

EK – 72

Resim 1: Eskişehir, Beylikova Pirenlik Höyüğü

Resim 2: Eskişehir, Beylikova İkipınar Höyüğü.

EK – 73

Resim 1: Eskişehir, Beylikova İkipınar Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir Beylikova Salavat Höyüğü.

EK – 74

Resim 1: Eskişehir Beylikova Salavat Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir Beylikova Salavat Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 75

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Biçer I Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Kağnıdurağı I Höyüğü.

EK – 76

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Kağnıdurağı I Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Mülk Höyük.

EK – 77

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Mülk Höyük Kaçak Kazı Çukuru.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Mülk Höyük Kaçak Kazı Çukuru.

EK – 78

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Mülk Höyük İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar İbikseydi Höyüğü.

EK – 79

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar İbikseydi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

Resim 2: Eskişehir, Kaymaz 2 Höyüğü.

EK – 80

Resim 1: Eskişehir, Kaymaz 2 Höyüğü İTÇ Çanak Çömlekleri.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Beyler Mezarlığı Höyüğü.

EK – 81

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Beyler Mezarlığı Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Beyler Mezarlığı Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Prç.

EK – 82

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Bahçecik I Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Bahçecik I Höyüğü.

EK – 83

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Bahçecik II Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Bahçecik II Höyüğü.

EK – 84

Resim 1:Eskişehir, Sivrihisar Bahçecik II Höyüğü Çevresindeki Düz Yerleşim Alanı.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Hamamtepesi Höyüğü İTÇ Çanak Çömlek Parçaları.

EK – 85

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Hamamtepesi Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Hamamtepesi Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.

EK – 86

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Hamamkarahisar Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Hamamkarahisar Höyüğü.

EK – 87

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Azmak Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Azmak Höyüğü Kaçak Kazı Çukuru.

EK – 88

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Aşağı Kepen Büyük Höyük.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Aşağı Kepen Büyük Höyük Tahribat Çukuru.

EK – 89

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Aşağı Kepen Küçük Höyük.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Aşağı Kepen Küçük Höyük.

EK – 90

Resim 1: Eskişehir, Sivrihisar Çaykoz Höyüğü.

Resim 2: Eskişehir, Sivrihisar Çaykoz Höyüğü Tahribat Nedeniyle İkiye Ayrılmış Bölümü.

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Ad Soyadı:	Doğukan MUŞTU			
Doğum Yeri:	Üsküdar / İstanbul			
Doğum Tarihi:	18.12.1987			
Medeni Durumu:	Evli			
Öğrenim Durumu:				
Derece:	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim:	Halide Edip Adıvar		Ankara	1998
Ortaöğretim:	Halide Edip Adıvar		Ankara	2001
Lise:	Çankaya Lisesi		Ankara	2004
Lisans	Anadolu Üniversitesi	Arkeoloji	Eskişehir	2011
Yüksek Lisans:	Selçuk Üniversitesi	Arkeoloji	Konya	2019
Becerileri:	Maket Yapmak, Grafik Tasarım,			
İlgi Alanları:	Bilgisayar Programları, Arkeolojik Kazı Alanları,			
İş Deneyimleri:	OBAK İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. Satın Alma ve Bilgi İşlem Sorumlusu			
Aldığı Ödüller:	KYK Bursu,			
Hakkında Bilgi Almak İçin Önerilebileceği Şahışlar	Prof. Dr. Asuman BALDIRAN Doç. Dr. Hakan SİVAS Yrd. Doç. Dr. Mahmut Bilge BAŞTÜRK			
Tel:	0532 722 61 83			
E-Posta	arkeodogukan@gmail.com			
Adres:	Kırçiçeği Cad. Konak Apart. No:22 Daire:9 Şile/İstanbul			